

60

Biblioteca Științifică a Universității de Stat "Alecă Russo"

<http://libruniv.usb.md>

Confluente bibliologice

ISSN:1857-0232

Nr.2, 2005

Confluențe bibliologice

*Revistă de biblioteconomie și știința informării
a Bibliotecii Științifice
a Universității de Stat "Alecă Russo"*
Nr.2. 2005

Adresa: str. Pușkin 38, Bălți, R. Moldova

Telefon: 23362

E-mail: libruniv@beltsy.md

Web: <http://libruniv.usb.md>

Director: Elena HARCONIȚA

Redactor – șef: Anatol MORARU

Colegiul redacțional: Valentina TOPALO,
Elena STRATAN, Silvia CIOBANU

Viziune grafică / tehnoredactare:
Silvia CIOBANU

Lector: Elena BOTNARCIUC

SUMAR

EDITORIAL

Anatol Moraru
Dor de carte _____ 5- 6

CARTEA DE VIZITĂ

Elena HARCONIȚA
Zilele bibliotecarului la Bălți _____ 7- 9
Valentina TOPALO
În casa sufletului _____ 10- 11

ARHIVELE MEMORIEI

Elena HARCONIȚA, Lucia ZADIRAICO
Elisaveta Mihailov _____ 12-13

ISSN: 1857 - 0232

BIBLIOMESAGER

Elena STRATAN
Biblioteca Științifică la aniversare _____ 14-23

OPORTUNITĂȚI MODERNE

Igor AFATIN
Dinamica informatizării Bibliotecii
Științifice a Universității „Alecă
Russo” _____ 24-27

Biblioteca – Universitatea DIALOG CONTINUU

Sociologia Lecturii în versiune
bălțeană _____ 28-30

SĂRBĂTORI PENTRU SUFLET

Galina MOSTOVIC
Poetul – bibliotecar
Mihai Eminescu _____ 31-32
Radu MOȚOC
Patriarhul Bisericii despre
Patriarhul Poeziei _____ 33-34

FILMUL COLECȚIEI

Vasile SECRIERU
Incursiuni în biografia presei bisericești
din Basarabia: ziarul RAZA _____ 35-37
Natalia LUNIC
Un polemist necruțator și intratabil
I.E.Torouțiu _____ 38-43

FORMARE PROFESIONALĂ

Elena HARCONIȚA, Ludmila Costin
Asociațiile există pentru a servi pe
membrii săi (Ghidul IFLA _____ 44-46
Lina MIHĂLUȚĂ
Ce înseamnă FRBR?: o încercare de
delimitare a noțiunilor. Seminar interactiv,
organizat de BCU, București _____ 47-51

OMAGIERI

Stăpîna labirintului cu cărți...
Liuba SURLARU _____ 52-53

Clubul ONU NORD

Valentina TOPALO
12 Zile Memorable sau
ONU la Bălți _____ 54-55
Vitrina cu texte:
clubul KONTUR _____ 56-60

STRATEGII ALE COLABORĂRII

Radu MOȚOC
O fereastră larg deschisă _____ 61- 62
Valentina TOPALO
Călătorie în lumea ideilor _____ 63-64

PAGINI DE ISTORIE

Radu MOȚOC
Unirea principatelor
Române 24 ianuarie 1859 _____ 65-66

RAFTUL DE SUS...

Lilia TRINCA
Academicianul SILVIU BEREJAN.
Biobibliografie _____ 67-68
Lidia PADUREAC
Nicolae Enciu. Politologie _____ 69-70
Tatiana POTÎNG
Margareta Curtescu. Eternul Orfeu ___ 71
Lora CIOBANU
Nina Socoliuc, Victoria Cojocar.
Fundamente pentru o știință a
educației copiilor de vîrstă
preșcolară _____ 72

EXEGEZE

Diana VRABIE
Mirajul copilăriei _____ 73-74

ÎN GRĂDINA (H)UMORULUI

Silvia Ciobanu
Umorul bibliotecomanilor _____ 75-76

SUMMARY

EDITORIAL

Anatol Moraru
Yearning for books _____ 5-6

The University - The Library CONTINUING DIALOGUE

Reading sociology _____ 28-30

VISITING CARD

Elena HARCONIȚA
Librarian Day in Bălți _____ 7-9
Valentina TOPALO
In the soul of the house _____ 10-11

SPIRITUAL FETES

Galina MOSTOVIC
The Poet and the Librarian –
M. Eminescu _____ 31-32
Radu MOȚOC
Church Patriarch about poem
Patriarch _____ 33-34

MEMORY ARCHIVES

Elena HARCONIȚA, Lucia ZADIRAICO
Elisaveta Mihailov _____ 12-13

COLLECTION MOVING

Vasile SECRIERU
A foray in the church press biographz in
Basarabia: the newspaper RAZA _____ 35-37
Natalia LUNIC
An unremitting and unmanageable
polemist I:E:Torouțiu _____ 38-43

LIBRARY MESSENGER

Elena STRATAN
Scientific Library at its
anniversary _____ 14-23

PROFESSIONAL DEVELOPMENT

Elena HARCONIȚA, Ludmila COSTIN
The Associations exists for serving their
members (IFLA Guide) _____ 44-46
Lina MIHALUȚA
What does FRBR mean?: a trial to
demarcate notions? _____ 47-51

UP-TO-DATE OPPORTUNITIES

Igor AFATIN
Dynamic computerizing of Scientific
Library _____ 24-27

REGARDS

The mistress of the book labirinth... 52-53

UN DOCUMENTATION CENTER

Valentina TOPALO

12 memorable days or UN in Bălți__ 54-55

Glass case with texts_____ 56-60

STRATEGIES of COOPERATION

Radu MOȚOC

A large open window_____ 61-62

Valentina TOPALO

A travelling in the ideas world_____ 63-64

PAGES OF THE HISTORY

Radu MOȚOC

Alliance of Romanian Principalities 65-66

UPPER SHELF...

Lilia TRINCA

Academician SILVIU BEREJAN.

Biobibliography _____ 67-68

Lidia PADUREAC

Nicolae Enciu. Politology _____ 69-70

Tatiana POTÎNG

Margareta Curtescu.

The eternal Orfeu _____ 71

Lora CIOBANU

Nina Socoliuc, Victoria Cojocaru.

**Foundations for a science of childrens
education of preschool age**_____ 72

EXEGESIS

Diana VRABIE

Childhood mirage_____ _____ 73-74

IN THE HUMOUR GARDEN

Silvia Ciobanu

From libraiains jokes_____ _____ 75-76

Bibliological confluences

*The Magazine of Librarianship and
Information Science of the Scientific Library of
the State University "Alecu Russo".*

Nr.2. 2005

Adresa: str. Pushkin 38, Bălți,
Republic of Moldova

Telefon: 23362

E-mail: libruniv@beltsy.md

Web: <http://libruniv.usb.md>

Headmaster: Elena HARCONIȚA

Editor in Chief: Anatol MORARU

Editorial board: Valentina TOPALO,
Elena STRATAN, Silvia CIOBANU

Design by / Design / Cover:

Silvia CIOBANU

Special Adviser: Elena BOTNARCIUC

Dor de carte

Anatol MORARU, *redactor șef*

Lecturînd cu atenție rezultatele unor sondaje realizate de studenții de la Litere și de bibliotecari la diferite facultăți, mi-a venit în memorie titlul semnificativ al unei nuvele (*Dor de oameni*), semnată de Ion Druță și m-am gândit la asociații și analogii...

Așa cum orice om normal nu poate efectiv viețui de unul singur, izolat, copleșit fiind în permanență de un mistuitor dor de semenii, tot așa el nu poate (nu ar trebui) să existe fără dorul de carte. Asta și pentru că (se știe) la temelia celor trei religii mondiale - creștinismul, iudaismul, islamul stau Cărțile. Putem vorbi, în acest sens, că, de fapt, cărțile (dar nu cele de duzină) joacă rolul principal în edificarea spirituală, devenirea plenară a individului. Un exemplu elocvent este cel al lui Nichita Stănescu. Cîteva "cărți fundamentale", menționa nominantul la Nobel, printre care *Biblia*, *Epopoea lui Ghilgameș*, *Odiseea*, *Shakespeare*, *Miorița*, *Eminescu*, *Bacovia* etc., au fost decisive pentru formația sa culturală. Cu alte cuvinte, și ca să corectăm aserțiunea materialistă a unui bun prieten al lui Marx (e vorba de Engels), vom spune: "*Cartea l-a făcut pe Om!*".

Sondajul dat și-a propus să evalueze nivelul de funcționalitate și gradul de armonie a două componente ale relației cititor - Bibliotecă. E de prisos să spunem că lipsa unuia anulează automat întreaga ecuație. Așa cum se întîmpla, vă amintiți, și într-o foarte bună piesă a lui Marin Sorescu - *Paracliserul*. Protagonistul ei nu se poate nicide-

cum resemna cu faptul că are în grijă o catedrală la/în care nu vine nimeni. Conștientizînd absurdul situației (o catedrală fără credincioși e un non-sens!), paracliserul realizează un act simbolic, recuperator, începe să afume cu lumînări pereții locașului pentru a-i da patina vremii. Va alege chiar să se sacrifice: cînd i se termină lumînările, își dă foc la haine și arde precum un rug care afumă și ultima porțiune rămasă - bolta catedralei.

Mai mult de jumătate din studenții chestionați (desigur trebuie pusă în ecuație o eventuală mai sporită marjă de eroare datorată, în acest caz, lipsei de experiență a realizatorilor, dar și condiției anonimatului pe care au acceptat-o respondenții) și-au motivat lecturile constante prin tendința de a acumula cunoștințe și informații utile.

Am putea constata, ca o primă reacție, cu satisfacție că lucrurile merg bine. Într-un secol al globalizării rețelele de informație, cînd poți obține, accesînd ușurel, cu un deget, biografia unui autor, rezumatul, comentariul unui roman, interpretarea unui fapt istoric sau orice altă informație, studenții își declară obișnuința de a parcurge interesați sute de pagini. Dar asta dacă ne mulțumim să contemplăm partea vizibilă a iseburgului. Or, dacă analizăm lista autorilor preferați și procentajul (nepermis de mic) al studenților care au biblioteci personale (fie și cu doar 20 - 30 de cărți pe rafturi), putem constata că problema lecturilor rămîne acută. La începutul anilor '90, odată cu destrămarea Uniunii Sovietice

s-au spulberat mai multe mituri cultivate frenetic de ideologia oficială. Un mit compromis rapid a fost cel cu: "Uniunea Sovietică e cea mai cititoare țară din lume", "lozincă" sus-ținută statistic prin tiraje de milioane a romanelor și volumelor de poezie, revistelor literare, publicațiilor de opinie, (cotidiene și săptămânale), numărul mare de biblioteci, librării și case de cultură. Or... cum poate fi explicat atunci faptul că, în doar câțiva ani, toate acestea (și, în primul rând, "*apetitul lecturilor*") s-au redus drastic sau chiar au dispărut. Pentru că nu trebuie, cred, să punem totul pe seama rigorilor economiei de piață, mecanismul căreia ne tot străduim (fără spor, deocamdată) să-l facem funcțional în spațiul basarabean. Cum bine știu nu numai specialiștii, una din legile fundamentale ale economiei de piață este cea a ofertei, care nu apare din vid. Când basarabeanul nostru se confruntă cu "dilema": să cumpere o carte, o revistă de cultură sau o bere (uneori echivalente ca preț de cost) și alege berea, evident că nu e vorba deloc de o problemă economică, ci de una de mentalitate. "Reciclarea" librăriilor rurale ("Lu-minițelor") în baruri, închiderea bibliotecilor și a caselor de cultură din satele noastre nu s-a făcut într-o singură noapte și fără știrea comunității. Trebuie să tragem concluzia amară că nu a existat totuși o tradiție culturală firească... Și de ce să ne mire că pînă și studenții universității noastre, care pot beneficia de serviciile uneia dintre cele mai bune biblioteci din republică (materialele din acest număr al *Confluențelor* mai confirmă încă o dată acest adevăr), afirmă (în răspunsurile la anchete) că o vizitează, de regulă, ca să se pregătească de seminar sau să realizeze teze de an sau de licență.

Acum, în consecință, nu știu dacă e cazul să regretăm sau să-i acuzăm pe studenți că frontierele lecturilor sau galeria de autori preferați de ei nu depășește tabla de materii a curriculumului liceal. Sau că unii respondenți preferă doar romane gen Sandra Brown sau jinduiesc romane polițiste, adică consumă o literatură, numită

inspirat și *fastfood literar*, că foarte puțini au auzit de un *Eco*, *Coelho*, *Goma*, *Gunter Grass*, *Marquez*, *Borges*, *Vonnegut*, *Vișniec*, *Cărtărescu*, *Cundera*. Sau că, în spațiul nostru cultural interriveran, e foarte dificil să epuizezi un tiraj de o mie de exemplare și că *Harry Potter*, vîndut în 250 de milioane de volume, sau alte best-sellere precum sutele de mii de exemplare ale *Codul lui da Vinci* rămîne a fi o realitate euro-peană, un vis frumos și inaccesibil pentru piața noastră de carte. Sigur, ca să lărgim perspectiva abordării, cititorul basarabean nu e o noțiune abstractă sau o categorie perfect omogenă... Există un strat subțire de cititori culti, elitiști, cu lecturi profunde, din care sunt recrutați criticii și un număr mai mare de cititori nepretențiosi, care lecturează accidental și preferă o literatură de consum, bună uneori de alungat somnul sau plictisul ce poate veni imediat după prînz.

Și atunci face să ne lamentăm, pînă la epuizare, că, din păcate, nu toți studenții universității noastre vin în Catedrala Cărții, că nu posedă un cultivat simț al valorii? Nu e cazul, or, avarierea "*eredității spirituale*" nu trebuie doar blamată, ci și reparată, refăcută. Și cum *Dorul de Carte* poate fi cultivat așa cum și *Dorul de Patrie* și *Dorul de Femeie*, întreprinderea nu pare să fie fără șanse de izbîndă. Un *Dor de Carte*, alimentat zilnic cu literatură de calitate, ar putea rezulta în cunoștințe ample, în profesionalism, care ar prinde bine și țării, și Europei cu atît mai bine. De aceea, haideți să mai încercăm o dată!

Biblioteca e gata, de mult...

Ziua bibliotecarului la Bălți

Elena HARCONIȚA, *director general al Bibliotecii Științifice*

Importanța profesiei de bibliotecar, chiar dacă luăm în calcul metamorfozele care s-au produs în conștiința colectivă în ultimele decenii, nu este încă, din păcate, apreciată la justa-i valoare. Astăzi se merge la Bibliotecă nu numai pentru a *împrumuta o carte*, dar și pentru a beneficia de o gamă variată de alte servicii, or, odată cu informatizarea activităților, oportunitățile s-au extins considerabil, instituția transformându-se într-un autentic centru infodocumentar, cultural și educațional. Urmărindu-se realizarea obiectivelor Procesului de la Bologna, a devenit clar că asigurarea calității învățământului se va putea obține nu prin reproducerea, fie și fidelă, de

către studenți a cursului profesorului, ci prin valorificarea unei bibliografii bogate și variate, consultate în bibliotecă. Evaluarea cunoștințelor studenților se bazează tot mai mult pe studiul individual făcut în sălile de lectură, nu în zadar occidentalii obișnuiesc să arate oaspeților, în primul rând, biblioteca. Probabil, va trebui să treacă încă

ceva timp pentru ca această concepție perimată despre rolul insignifiant al bibliotecarilor să fie depășită și ei să fie recunoscuți drept specialiști foarte bine pregătiți, capabili să se impună, actanți ai procesului de studiu. Rolul bibliotecarului poate fi înțeles, apreciat adecvat doar printr-o politică coerentă și eficientă a Bibliotecii, întreprindere ce se și realizează de mai mulți ani la universitatea bălțeană.

A devenit deja o frumoasă tradiție ca la 5 octombrie să se sărbătorească *Ziua Bibliotecarului*, sărbătoare instituită acum 5 ani prin decretul Președintelui R.M. nr.1774 – II din 21.11.2000. De la bun început, bibliotecarii noștri au organizat activități de anvergură, consacrate profesiei date. Ediția din acest an, desfășurată sub genericul *Zile Mari la Bibliotecă*, a avut, ca de obicei, un program cultural variat, desfășurat între 3 – 7 octombrie. Manifestările s-au deschis cu vernisarea expoziției *Iubim Cartea și trăim prin Ea*,

dedicată integral Cărții și profesiei de bibliotecar și care conținea un șir de documente legislative, materiale istorice, publicații periodice de specialitate ce înglobează experiența colegilor din România, SUA, Rusia, Ucraina, Belarusi, articole privind dezvoltarea și implementarea noilor tehnologii informaționale în activitatea bibliotecilor.

Expoziția *Iurie Colesnic – neseecat izvor al culturii basarabene*, a fost consacrată aniversării a 50-a a cercetătorului, Omului care știe să exploreze, să valorifice plenar colecțiile și arhivele naționale, cercetînd trecutul pentru a putea înțelege și prețui prezentul, realitatea actuală. Mesajele bibliotecarilor au captivat atenția vizitatorilor Bibliotecii.

Deja al treilea an, copii din nordul Republicii au posibilitate să facă studii artistice în domeniile: coregrafie, muzică, arte plastice și actorie. În spațiile luminoase ale Bibliotecii s-a produs *Vernisajul picturilor elevilor de la Liceul „Ion Creangă”, profil Arte*, care a avut un impact cultural

și educațional vizibil asupra liceenilor și studenților universității.

În cadrul Salonului Literar au fost lansate cărțile profesorilor universitari Elena Varzari, Oxana Ceh, Eugenia Proțiuț : *Modern English. Short stories for critical thinking classes*, Micaela Țaulean: *On intercultural communication and language education*, Nina Socoliuc, Victoria Cojocar: *Fundamente pentru o știință a educației copiilor de vîrstă preșcolară*. La aceste manifestări au participat studenți, profesori, bibliotecari și elevi din

școlile municipiului, care au confirmat accesibilitatea surselor propuse și eficiența însușirii limbii engleze prin utilizarea lucrărilor universitarilor bălțeni. La fel, în Salonul Literar a avut loc prezentarea expoziției de documente tipărite închinată lui Mihail Sadoveanu - *Ceahlăul prozei românești* (G. Călinescu). Tot *Anului Mihail Sadoveanu* elevii de la Colegiul Pedagogic " Ion Creangă", i-au dedicat *Lecturile Sadoveniene*, festivitate la care participanții au putut aprecia nu numai dimensiunile operei, multiplele materiale critice oferite de colecția bogată a Bibliotecii, dar și de vocea autentică a marelui scriitor român, înre-

gistrată pe casetă audio și ajunsă la noi prin strădaniile dlui inginer Radu Moțoc, secretar al *Asociației Pro Basarabia și Bucovina*, Filiala „C. Negri” din Galați.

Ziua de 5 octombrie a început cu o ședință festivă a bibliotecarilor adunați în sala de conferințe a Bibliotecii. Cei prezenți au fost felicitați de colegii de breasă din Republică, de profesori și studenți. Domnul rector *Nicolae Filip*, la rîndul său, a adresat un mesaj de felicitare din partea rectoratului și a înmînat premii bănești fiecărui membru al colectivului. Conducerea Universității și a Bibliotecii, Consiliul Coordonator i-a apreciat pe cei mai performanți bibliotecari, înmînîndu-le Diplome pentru profesionalism, receptivitate la nou, abnegație și corectitudine, disciplină și fidelitate: *Dora Caduc, Natalia Culicov, Anișoara Nagherneac, Taia*

Aculov, Elena Turcanu, Natalia Lunic, Adela Cucu. De asemenea, cu Diplome de Onoare din partea Universității cu prilejul aniversării a 60 de ani de la fondare, au fost menționați: *Elena Scurtu, Maria Fotescu, Liuba Surlaru, Lina Mihaluță, Igor Afatin, Larisa Roșca, Lucia Zadiraico Iurii Pogrebneac, Adela Cucu, Liuba Pohilă, Olga Dascăl, Dora Caduc, Valentina Topalo, Silvia Ciobanu, Elena Stratan, Elena Cristian, Angela Hăbășescu, Marcel Lefter.*

În același proces de punere în valoare a activității bibliotecarilor s-a înscris și lansarea primului număr al revistei de biblioteconomie și știința informării *Confluente bibliologice*, editată de Bib-

lioteca Universității și Rectorat. Redactor-șef al noii publicații este *Anatol Moraru*, fidel cititor al Bibliotecii; lector - tînăra și exigenta profesoară de limba și literatura română *Elena Botnariuc*; din colegiului de redacție mai fac parte: *Valentina Topalo, Silvia Ciobanu, Elena Stratan*, bibliotecare consacrate care se impun prin receptivitatea la nou, ținuta profesională, simțul estetic și sensibilitatea la frumos. Participanții la manifestare: profesori, bibliotecari, studenți, au vorbit inspirat despre acest frumos rod al trudei angajaților Bibliotecii.

Bibliotecile nu numai că sprijină procesul de instruire și cercetare științifică, dar sînt și producătoare de valori culturale care definesc natura pluridimensională, în plină evoluție, a ceea ce reprezintă biblioteca. Despre calitățile revistei a vorbit: dl *Ion Gagim*, dr. habilitat, prorector pentru

Știință, redactorul – șef al revistei, *Anatol Moraru*, profesor universitar, dna *Maria Șlehtițchi*, dr. conf. univ., decanul Facultății Filologie, dl *Nicolae Leahu*, dr. conf. univ., șeful catedrei Literatură Română și Universală, dl *Nicolae Enciu*, dr. habilitat, șeful catedrei Științe Socio-Umanistice, dl *Valeriu Jitaru*, profesor universitar care a făcut și un gest notabil: a donat *La Sainte Bible qui contient le Vieux et le Nouveau Testament / revue sur les originaux par D.Martin avec des paral-leles.- Bruxelles : Au depot de la Societe Biblique Britannique et etrangere, 1867.- 752 p.*, o raritate bibliofilă din secolul XIX, ce se va înscrie armonios în colecția specială a Bibliotecii și care, la sigur, își va găsi cititorul avizat.

Tinerii condeieri, membrii Cenaclului literar universitar *KONTUR*, au prezentat un recital din propriile poeme.

Dna *Margareta Tetelea*, conf. univ., decanul Facultății Muzică și Pedagogie Muzicală, a felicitat profesorii și bibliotecarii cu Ziua lor profesională, invitîndu-i la un moment omagial consacrat lui George Enescu (Anul 2005 fiind declarat de UNESCO - *Anul George Enescu*). Studenții universității bălțene au interpretat mai multe rapsodii ale celebrului compozitor român.

În continuarea festivității, oaspeții au asistat la prezentarea expoziției de documente din donația *Universității Fresno din California, SUA*, care a îmbogățit de curînd colecția bibliotecii cu circa 9 000 documente din diverse domenii în limbile engleză, franceză, germană, spaniolă.

Tot în cadrul acestor *Zile Mari ale Bibliotecii*, în incinta Clubului ONU Nord, s-au desfășurat diverse activități, prezentate fiind expozițiile de documente: *60 – ONU: Dezvoltare, securitate și drepturile omului pentru toți.*

Aceste sărbători nu au fost, din păcate, monitorizate în măsura necesară de mass-media locală și națională.

În casa sufletului

Valentina TOPALO, șef CD al ONU, CACP

Biblioteca Științifică a unei instituții de învățământ superior are menirea să acorde zilnic un suport substanțial activităților didactice și științifice ale colectivului profesoral și studentesc. Nu exagerăm deloc, când spunem că Biblioteca Științifică a Universității

„Alec Russo” este o instituție model din republică și din Europa de Est (Vezi în acest sens: revista UN în Moldova, nr.4, 2001), care dezvoltă relații rodnice cu universitățile naționale și europene. Se zice, pe bună dreptate, că dacă nu avem și nu vom continua să avem zestre spirituală tot nu sîntem nimic. Instrumentul principal întru materializarea acestei idei frumoase este – BIBLIOTECA.

Singulară printre instituțiile de profil din nordul țării, Biblioteca Științifică a Universității, nu se autoizolează sub blindajul statutului său preferențial și nici nu vrea s-o facă. Trebuie să spunem că rectoratul are partea sa de contribuție la buna funcționalitate a bibliotecii, conștientizînd că civilizația cărții mai are un cuvînt greu de spus și în acest mileniu. Din păcate, la noi mai persistă o idee perimată: bibliotecarii sunt personaje secundare în societate. Nu e cazul să pole-mizăm, or, credem sincer că **Bibliotecarul** rămîne a fi un

factor de instrucție, modelator pentru un intelectual, iar **Biblioteca**, metaforic vorbind, este casa mare a sufletului omului înzestrat. Evident, orice profesie are partea ei de lumină și de umbră, de poezie și de proză. Cel mai mult doare însă desconsiderarea acestei profesii indispensabile, chiar dacă unii intră în Bibliotecă cu un zîmbet bine ambalat. Care e secretul calității ce face diferența între o profesie și alta nu vom afla niciodată, și poate nici nu-i neapărat să știm...

Zi de zi, 60 de ani la rînd, Biblioteca și-a cîștigat prestigiul pentru că aici au lucrat sau lucrează mulți oameni minunați, dăruți ființial acestei profesii. Zonele de activitate în care a rodit profesionalismul sînt multiple. Nu se trece ușor peste 30 de ani de activitate ai Directorului General, Elena Hacronița, alături de alți colegi, directorii adjuncți Dora Caduc și Igor Afatin, a

bibliografii, a revistei de specialitate **Confluente Bibliologice**.

Și dacă în acești ani au crescut cîteva generații de bibliotecari adevărați meritele sunt în egală măsură și ale doamnei director Elena Harconiță, care de 20 ani este un veritabil profesor în biblioteconomia modernă. Domnia sa rămîne a fi un principiu formator și călăuzitor în universul cărților pentru toți utilizatorii Bibliotecii: rector, prorectori, decani, profesori, colaboratori, studenți.

Pasiunea Directorului General pentru cultură este fortificată de perseverență și dorința de autocultivare permanentă. Respectul față de sine în această nobilă profesie, determină negreșit și un respect al bibliotecarului și al instituției în general. Indiscutabil, un specialist de marcă în bibliologie și știința informării, doamna director a știut să le inoculeze, să le cultive celor 76 de subalterni ideea

șefilor de secții: Alina Mihaluță, Silvia Ciobanu, Lucia Zadiraico, Liuba Surlaru, Elena Cristian, Iurii Pogrebneac, Larisa Roșca, Elena Scurtu, Elena Stratan, ani în care au fost elaborate și realizate un șir de proiecte temerare, printre care implementarea softului *TINLIB* și informatizarea Bibliotecii, construcția a poate celui mai eficient sistem de catalogare, editarea de biobibliografii,

că **bibliotecarul de Bălți** este un titlu de noblețe. Prestanța, meritele Bibliotecii, a Directorului General în special, a remarcat-o nu o singură dată Rectoratul Universității „*Alecu Russo*”, Guvernul R. Moldova și Primăria municipiului Bălți.

Elisaveta Mihailov

Elisaveta Mihailov, născută la 5 august 1932, și –a petrecut copilăria pe malul Nistrului, în satul Sănătăuca. După absolvirea școlii medii din sat, și-a continuat studiile la Școala de Iluminare Culturală din Soroca. Acolo a învățat abc-ul biblioteconomiei împreună de viitoarele colege de breaslă - Faina Tlehuci, Valentina Șîșchin, Saida Tcaci. Nu știm de ce anume a ales deloc ușoara meserie de bibliotecar, dar ținem să credem că a făcut-o dintr-o mare dragoste față de carte, consacându-și, mai apoi, toată viața Bibliotecii. Acum, după atîția ani, nici nu ne putem imagina cum ar fi arătat instituția fără această bibliotecară mărinimoasă și de o rară cumsecădenie, care, vreme de 33 de ani, a știut să ne dea memorabile lecții de omenie și de muncă exemplară...

După ce a absolvit Școala de Iluminare din Soroca, și-a început cariera la Sîngerei, unde timp de 20 de ani a condus biblioteca raională. Între timp, și-a continuat studiile la Universitatea de Stat din Chișinău, la Biblioteconomie și Bibliografie,

pătrunzînd cu pasiune în tainele profesiei ce i-a marcat destinul.

La 1 martie 1972, invitată cu insistență de directoarea Faina Tlehuci, se angajează la Biblioteca Institutului Pedagogic de Stat „*Alecu Russo*”. Așa începe o nouă etapă în biografia Doamnei cu ochii albaștri și senini, cea care a devenit timp de trei decenii cea mai cunoscută personalitate în comunitatea bibliotecară de la instituția de învățămînt din Bălți. Lucra în serviciul Completare și Evidență a colecțiilor, urcînd treptele ierarhice, acumulînd o bogată experiență, pe care a împărtășit-o dezinteresat zecilor și sutelor de colegi. Era o fire extraordinar de sociabilă: după ce schimbai două – trei vorbe cu *doamna Gavrilovna*, cum îi ziceam noi cu dragoste, aveai impresia că o cunoști de o viață. Era foarte sinceră și degrabă își făcea cunoștințe și lega prietenii, știind cum să mențină aceste frumoase relații pentru toată viața. Era prietena multor librari, poștași, profesori, studenți, bibliotecari, angajați ai universității. Lucrătorii contabilității nutreau sentimente alese de respect și simpatie pentru *Doamna Eliz*, cărora nu numai că le prezenta diverse acte financiare despre achizițiile de carte, dar, de la un timp, mai îndeplinea și funcția de casier al bibliotecarilor, eliberîndu-le cu multă acuratețe salariile lunare.

Mii de cărți au completat colecția Bibliotecii noastre grație selecției și consistenței valorice pe care știa să le determine doamna Elisaveta Mihailov, mii de reviste și ziare au fost aduse de la poștă și difuzate diverselor subdiviziuni universitare și

bibliotecare prin străduința acestei minunate purtătoare de carte.

În Biblioteca care-i devenise mai mult decât o a doua casă, doamna Mihailov a dat măsură capacităților și calităților sale, fiind mulți ani și responsabilă pentru comunicarea cu bibliotecile din țară și cele străine, primind și expediind cărți prin relațiile de schimb interbibliotecar. A fost membru activ al Asociației „Prietenul cărții”, a cumulat și funcția de librar, gestionînd Librăria Universității, apoi și a Bibliotecii. În ultimii ani, avea în grijă asigurarea lucrătorilor Bibliotecii cu rechizite de birotică. A fost o fidelă slujitoare a Bibliotecii, se încadra în orice activitate cu multă dăruire, reținîndu-se, dacă era nevoie, pînă hăt dincolo de orele de program.

Profesionalismul, munca cu abnegație i-au fost înalt apreciate prin multe distincții și mențiuni: prime bănești, diplome din partea rectoratului și a conducerii Bibliotecii, insigna *Eminent al Culturii din U.R.S.S.*, medaliile *Pentru Muncă Glorioasă* și *Veteran al Muncii*.

Amatoare de poezie, prețuitoare de glume inteligente, pline de umor, era foarte atașată de colegii săi, pe care îi întâmpina zîmbitoare cu un *bon jour* ori le mulțumea cu un elegant *mersi* pentru cel mai mic și elementar serviciu...

Printre darurile ce i le-a făcut viața - cele mai prețioase erau fiica Tatiana și cei doi nepoței, pe

care îi iubea cu dragoste curată și sinceră. Pentru ei, dar și pentru alții, era gata să stea toată noaptea la bucătărie și să pregătească excelentele, inimitabilele sale plăcinte, care, pur și simplu, se topeau în gură. Cînd Universitatea și Biblioteca și-au sărbătorit 50 de ani de activitate, toți musafirii s-au înfruptat din *plăcintele cu dovleac* ale *Doamnei Eliz* de la Bibliotecă. La 60 de ani, nu a mai putut nimeni gusta din delicioasele-i bucate: la 30 iunie 2005, chinuită de o boală grea și incurabilă, *Doamna Eliz*, a plecat la Domnul ...

De acum încolo, la 5 august, nu ne va mai aștepta bibliotecara cu ochi albaștri, spre care ne grăbeam să venim cu o floare, cu o felicitare, cu cuvinte de recunoștință, cu stimă și multă, multă iubire... Ne vor rămîne mereu amintiri frumoase despre oamenii pe care am avut norocul să-i cunoaștem în această Bibliotecă...

Elena HARCONIȚA, Lucia ZADIRAICO

Elena STRATAN, șef Serviciu Știință și Cercetări

Biblioteca Științifică la aniversare

La 4 noiembrie bibliotecarii universitari bălțeni au sărbătorit frumoasa aniversare dedicată celor 60 de ani de la fondarea Bibliotecii Științifice. Inaugurarea Marelui eveniment s-a produs în sala de Conferințe a Universității de Stat "Alecă Russo" în prezența numeroșilor oaspeți din țară și de peste hotare, bibliotecari, reprezentanți ai conducerii Universității, alți prieteni fideli ai Bibliotecii.

Mesajele de salut au înglobat cuvinte calde de felicitare, aprecieri și omagii rostite de rectorul Universității, academician Nicolae Filip, prim – prorector Valeriu Cabac, prorector pentru Știință Ion Gagim, colegii de breaslă: directorul general al Bibliotecii Naționale Alexe Rău, Președintele ABRM, director al BRȘA Ludmila Costin, directorul BCU Ecaterina Zasmenco, director general DIB ULIM Zinaida Sochircă, director al Școlii de Biblioteconomie Ludmila Corghenci, directorul Bibliotecii AGEPI dl. Petru. Racu, director - adjunct al Bibliotecii Municipale "B. P. Hasdeu", Tatiana Coșeriu, șef serviciu Bibliografic, Referințe, Cercetare Științifică, BCU, Timișoara Tamara Petrov, director adjunct BNC "Ion Creangă" Eugenia Bejan, director Biblioteca pentru copii "Ion Creangă", municipiul Bălți, Anișoara Botezatu, metodist Biblioteca Municipală "Eugeniu Coșeriu", Ludmila Ouș.

Ludmila Costin, Președintele ABRM, a oferit cu prilejul aniversării a 60-a a Bibliotecii Științifice și pentru merite deosebite în activitatea profesională

Diplome ABRM Elenei Harconița, Elenei Scurtu, Elenei Stratan, Valentinei Topalo.

Elena Harconița, directorul general al Bibliotecii, în comunicarea: **60 de ani de politici bibliotecare la Universitatea bălțeană** a evocat cu multă dragoste momentele semnificative din trecutul și prezentul instituției omagiate, imaginile verbale fiind susținute de secvențele CD-ului *Regina Cărții în Nord*. Festivitatea a continuat în incinta Bibliotecii cu derularea lucrărilor Conferinței Științifice: **Confluente și integrare calitativă a cărții, activității bibliotecare și a infrastructurii informaționale în procesul didactic - științific universitar** (moderatori: Elena Harconița, Valentina Topalo), anticipată de recitalul liric – spectacolul *Cartea Biblioteca* prezentat de copiii școlii nr. 21 din Bălți (director Goiman Valentina). Atmosfera sărbătorească a fost întregită de momentul decernării Diplomei de Excelență Bibliotecii Științifice din partea Universității cu prilejul a 60 de ani de la fondare **Pentru excelența organizare a activității, și implementarea proiectelor menite să amplifice și să faciliteze accesul la informații, idei și cunoaștere**, precum și diplomelor

pentru înalt profesionalism unui grup de bibliotecari merituoși. Participanții la lucrările conferinței au devenit actorii unor comunicări / intervenții relevante axate pe importante aspecte teoretice și practice din domeniul de cercetare biblioteconomică actuală: **Bibliotecarul de referințe. Dilemele unei profesii în devenire** (dr.Tamara Petrov, lector universitar, șef serviciu Bibliografic, Referințe, Cercetare Științifică, BCU Timișoara); **Managementul și dezvoltarea carierei bibliotecarilor: abordări conceptuale** (Ludmila Corghenci, director adjunct DIB ULIM); **Managementul resurselor umane: strategii, politici, proceduri** (Tatiana COȘERIU, director adjunct BM "B. P. Hasdeu"); **Prioritățile bibliotecii academice americane în mediul electronic. Experiența bibliotecii Universității Indiana din Bloomingth** (Mariana Harjevschi, absolventa JFDP 2004-2005); **Rolul Bibliotecii în formarea mediului informațional universitar** (Zinaida Stratan, Biblioteca Universității Tehnice a Moldovei, Natalia Zavtur, Catedra Biblioteconomie și Asistență Informațională, USM); **Prezentarea publicațiilor Bibliotecii la a 60-a aniversare** (Elena Scurtu șef serviciu BȘ a USB Alecu Russo); **Valori axate pe consumatorii Universității bălțene** (Lina Miha-luță, șef serviciu Catalogare, Clasificare, BȘ a USB Alecu Russo); **Arta cărții** (Larisa ROȘCA, șef serviciu Literatură în Limbi Străine, BȘ a USB "Alecu Russo"); **Programe aplicative privind efi-**

cientizarea și rentabilizarea proceselor bibliote-care în Biblioteca Științifică a USB "Alecu Russo" (Igor AFATIN, director adjunct Informa-tizare, BȘ a USB "Alecu Russo").

În programul conferinței a fost inclusă și ver-nisarea expozițiilor aniversare: **Conținut. Par-ticularitate. Individualitate** (Biblioteca Științifică la 60 de ani), care și-a propus să surprindă chipul Bibliotecii în ultimele 6 decenii, precum și **Frea-matul placut al cartii rare** (din colecția Bibliotecii Științifice Universitare bălțene).

Finalul manifestărilor a constituit o recepție ofer-ită de administrația Universității. Manifestarea științifică organizată voită a fi o sărbătoare de suflet, un omagiu adus instituției și profesiei de bibliotecar, trebuie apreciată ca o reușită notabilă realizată cu profesionalism și dăruire.

Apariții editoriale prilejuite de împlinirea a 60 de ani de la fondarea Universității și a Bib-liotecii Științifice.

Mai multe publicații apărute au încununat acti-vitatea și eforturile colectivului Bibliotecii, fiecare membru investind o parte din suflet, contribuind fie în calitate de alcătuitor, redactor, coordonator, culegător, tradu-cător, designer, tehnoredactor, prelucrător sau copertator. Rodul acestei munci sînt **Biobiblio-grafiile** apărute în colecția *Personalități univ-ersitare bălțene: Academicianul*

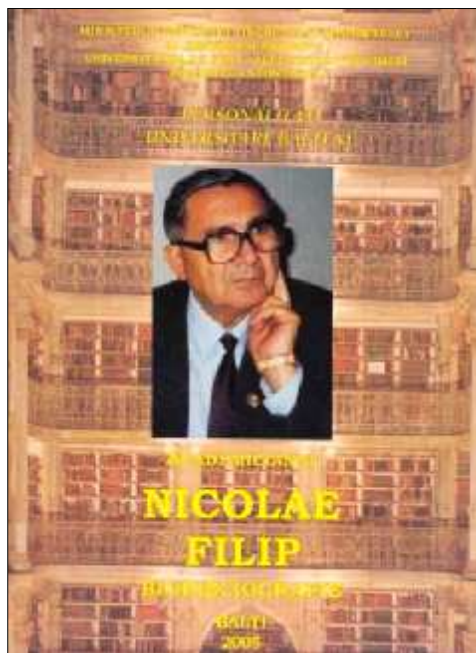
Nicolae Filip; *Academicianul Silviu Berejan; Ion Gagim; Lidia Stupa-cenco; Promotori ai culturii - Iulius Popa; Contri-buții științifice ale profesorilor Facultății Filologie (1945 - 2005); Biblioteca Universitară bălțeană la 60 ani; Regina cărții în Nord; Colecția de Carte rară; Arta Cărții: CD; Universitari bălțeni: Dicționar Biobibliografic și un număr special de **Magazin Bibliologic** (2005, nr. 3 - 4), în colaborare cu Biblioteca Națională din Republica Moldova, consacrat aniversării a 60-a a Bibliotecii Științifice bălțene. Arti-colele din *Magazin Bibliologic* sînt semnate cu precădere de bibliotecarii de la Bălți.*

Academicianul Nicolae Filip: *Biobibliogr. Alcătuitori: E. Scurtu, M. Fotescu, K. Tabac, F. Tlehuci; coord. V. Cabac; red. resp. E. Harconița; ed. îngrijită de Gh. Popa; trad. în lb. engleză de L. Aladin, în lb. rusă de F. Tlehuci, T. Aculov.*

Aflată la a 4-a ediție, prilejuită de a 60-a aniversare a Universității, biobibliografia se înscrie în colecția *Personalități universitare bălțene*, inițiată acum 3 ani de Biblioteca Științifică. Lucrarea se deschide cu un consistent articol semnat de prof. univ. dr. Valeriu Cabac în care sînt evidențiate calitățile deosebite ale Omului, Savantului, Profesorului și Rectorului Nicolae Filip, personalitate notorie, fondatorul clasicului complex universitar bălțean – o veritabilă operă de ctitorie. *Curriculum vitae* oferă date importante despre formarea și creșterea profesională, domeniile de cercetare, participarea la manifestări științifice, funcțiile administrative deținute și distincțiile de care s-a învrednicit dl Nicolae Filip pe parcursul a peste cincizeci de ani de activitate științifico - didactică și a douăzeci de

ani de "rectorie". Capitolul *Amintiri. Confesiuni...* propune "filmul" unei exemplare cariere de profesor universitar și al unei nu mai puțin spectaculoase cariere științifice. Un alt compartiment îl constituie *Aprecierile Personalității Acad. Nicolae Filip* din partea unor reprezentanți ai culturii și științei universitare. Lucrarea înserează o iconografie bogată despre etapele vieții și activității academicianului Nicolae Filip, *Personalitate de Excepție a secolului XXI*, alături de alte 2000 de personalități marcante ale sec. XXI, consemnate în *Outstanding Sholars of the 21 st Century*, Cambridge, England, 2002. Circa 200 lucrări

științifice, 6 monografii, 65 de articole, 25 de referate, 15 rapoarte științifice, zeci de cursuri universitare sînt inventariate în compartimentul respectiv de bibliografie. Lucrarea se încheie cu un bine elaborat index de nume și de titluri.

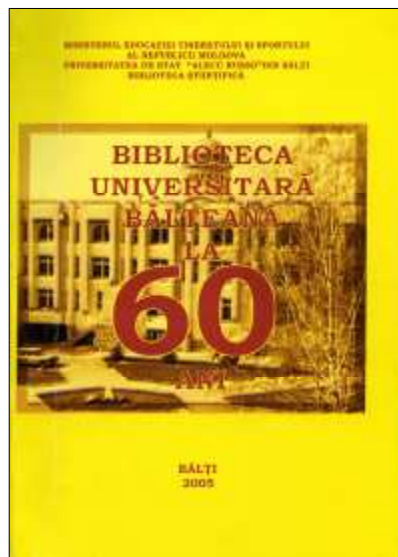

Biblioteca Universitară Bălțeană la 60 de ani: *Alcăt.: Elena Harconița, Elena Scurtu, Maria Fotescu; red. coordonator Elena Harconița; red. Dora Caduc.*

Cinstește și oglindește trecutul pentru a avea prezent și viitor este titlul articolului de fond, semnat de Elena Harconița, care invită cititorul la un excurs în istoria

Bibliotecii. Autoarea evidențiază etapele de evoluție și de transformare a Bibliotecii într-o instituție modernă, ce oferă comunității universitare diverse servicii de calitate. **Să fim o autentică echipă** ne îndeamnă genericul următorului text, articol în care sunt evocate numele unei întregi pleiade de bibliotecari care au ales să se dăruiască Bibliotecii, cărții, cititorului.

Lucrarea conține un capitol aparte constituit din CV-urile însoțite de foto-grafii ale perso-nalului

Bibliote-cii de astăzi. Cele circa 60 de biografii ale managerilor superiori, funcțio-nali, bibliote-cari, bibliografi, redactori baze de date, tehnicieni, progra-matori, admi-nistratori, resta-uratori conțin informații utile despre activitatea și experiența profesională, participarea la acțiuni de formare profesională, contribuțiile biblioteconomice în linia amplificării dialogului bibliotecar - client, optimizării fluxului informațional, creării unei biblio-teci performante. Un alt capitol înglobează o lista a celor 500 bibliotecari care au activat în Bibliotecă pe parcursul a 60 de ani de existență. Nedisimu-late mărturii ale recunoștinței umane conține ca-pitolul **Biblioteca văzută și apreciată de vizi-tatori, colegi, beneficiari**, compartiment ce înse-rează un inventar al mesajelor, impresiilor, dole-anțelor oaspeților Bibliotecii din 1974 pînă în pre-zent. Capitolul **Publicații** inserează circa 551 de descrieri bibliografice, apărute pe parcursul a 60 de ani, grupate conform rubricelor: *bibliografii, bio-bibliografii, materiale metodice, din experiența de muncă, materiale promoționale, referințe despre Bibliotecă și bibliotecari*, texte sistematizate cro-nologic.

Universitari bălțeni: Dicționar biobibliografic. Alcătuitori: Elena Scurtu, Maria Fotescu; red. resp. Elena Harconița. Lucrare de factură enciclopedică

ce înglobează în cele 570 pagini numele a circa 300 de cadre di-dactice de la toate cele 8 facultăți ale Universității, care și-au legat destinul de instituția bălțeană și care trudes-cu mult profesio-nalism și osîrdie la sporirea numărului de intelectuali din republică. Alături de numele profes-oriilor universitari, sunt enumerate și cele ale profeso-riilor de la Liceul și Colegiul Pedagogic "Ion Creangă", sub-

diviziune integrată în complexul universitar. Un ca-pitol aparte cuprinde numele bibliotecarilor - asistenților universitari (angajați ai catedrei Elec-tronică și Informatică) care predau cursul de *Cultura a Informației* (1000 - 1200 ore anual). **Dicționarul** cuprinde informații ample despre fie-care persoană: nume, prenume, data și locul naș-terii, studii, posturi științifico - didactice, grade ști-ințifice, lucrări publicate, stagii științifice, perso-nalia. Un merit indiscutabil al lucrării trebuie con-siderat faptul că ea conține simetric și versiunea engleză, versiune realizată de bibliotecari și de profesorii Facultății Limbi și Literaturi Străine. Luc-rarea este înzestrată cu un index de nume ce facilitează căutările. **Dicționarul** în discuție este o lucrare bibliografică de referință și constituie efec-tiv o contribuție substanțială la îmbogățirea teza-urului bibliografic național.

Colaborări internaționale întru beneficiul utilizatorilor

Donații de cărți și echipament tehnic: La început de toamnă, Biblioteca a intrat în posesia unei valoroase și impunătoare colecții de carte, donată de **Universitatea Fresno** din **California**, prin

eforturile nemijlocite ale domnului dr *Georghe De Graffenreid* și conferențiarului universitar *Ade-lina Ștefiriță* de la Facultatea Muzică și Pedagogie Muzicală, care în 2003 a efectuat un stagiu științific *Educație Muzicală* în California, SUA. Cele **9 mii** de exemplare cuprind practic toate domeniile științei: filozofie, psihologie, științe sociale, economice, naturale, lingvistică, critică literată, beletristică, artă etc. Remarcăm doar câteva titluri reprezentative:

1. Smagorinsky, Peter. *Speaking about Writing: Reflections on research methodology*. V.8 / P. Smagorinsky. – London; New Delhi: Sage Publ. Inc., 1994. – 307 p. – (Sage series in written communication)
2. Berry, Thomas Elliot. *The Most Common Mistakes in English Usage* / T.E.Berry. – New York: McGraw - Hill Book Company, 1961. – 146 p.

3. Weiner, Richard. *Dictionary of Media and Communications* / R. Weiner. - New York: Webster's New World, 1990. – 533 p.
4. Fuchs M. *Focus on Grammar: An intermediate Course for Reference and Practice* / M.Fuchs, M.Westheimer, M.Bonner. – Longman: Addison - Wesley Publ. Company, 1994. – 345 p.
5. Kennedy, X. J. *Literature. An introduction to Fiction, Poetry, and Drama* / X.J.Kennedy. – Third Ed.-Boston; Toronto: Little, Brown and Company, 1983. – 1461 p.
6. Miller, J.E Jr. *Slote Bernice. The Dimensions of the Short Story: A critical anthology* / J.E. Miller, B.Slote. – New York; Toronto: Dodd, Mead & Company, 1966, - 564 p.
7. Axelrod Rise B. *The St. Martin's Guide to Writing*. / R. B. Axelrod, C.R.Cooper.- 5th ed.- Boston: Bedford; New York: St. Martin's, 1997.- 670 p.: il.

Ne exprimăm și pe această cale toată grațitudinea și aprecierile pentru actul de generozitate

și, totodată, considerăm că toate piesele din donație transatlantică se vor bucura negreșit de atenția cititorului. Biblioteca a organizat mai multe acțiuni de promovare, precum lansarea expoziției Flash Extern – *Donația Universității de Stat din California, Fresno, SUA*, în cadrul *Zilelor Bibliotecii*,

vernizarea în câteva etape a lotului de carte în spațiile expoziționale de informare *Intrări recente* (amplasat în serviciul DIB) etc. Cele 25 de calculatoare, parte componentă a aceluiași lot, au fost distribuite mai multor subdiviziuni universitare, Biblioteca beneficiind, de asemenea, de un calculator performant.

Actualmente, Biblioteca este în așteptarea unei noi donații oferită de dr. Thomas Wilhelmi, profesor universitar din Elveția, un prieten fidel al Universității și al Bibliotecii. Donația conține documente și echipament tehnic.

Banca Mondială pentru Moldova la Bălți: La 24 noiembrie, la Universitatea "Alec Russo", s-a desfășurat o acțiune de promovare a Băncii Mondiale, un important partener internațional al R. Moldova

în realizarea proiectelor de creștere economică durabilă și combaterea sărăciei. Printre organizatorii principali s-a numărat și Biblioteca Științifică. Sala de Conferințe a USB "Alec Russo" a găzduit peste 160 de invitați, oameni de afaceri, profesori, masteranzi, studenți. Participanții au fost salutați de academicianul Nicolae Filip, rectorul Universității, și domnul dr. Edward Brown, director al Băncii Mondiale pentru R. Moldova. Programul acțiunii a conținut comunicări consistente despre activitatea BM în Moldova, specificului ei în calitate de instituție internațională multilaterală de dezvoltare: *Banca Mondială, programele și politicile sale în contextul noii Strategii de asistență pentru*

Moldova (dr. Edward Brown); *Centrul de informare publică al oficiului Băncii Mondiale, resurse info - documentare, programe de granturi și de studii ale*

BM (dr. Slavian Guțu, coordonator relații publice, BM oficiul din Moldova), precum și vizionarea filmului documentar "*Proiectul de investiții și servicii rurale din Moldova*", finanțat de Banca Mondială.

Domnul dr. Edward Brown a vizitat Biblioteca Științifică. Domnia sa a apreciat drept un însemn al performanței instituției noastre - calitatea ei de Biblioteca depozitară a publicațiilor Băncii Mondiale în Moldova (această funcție îndeplinind-o în prezent doar Biblioteca ASEM). O donație de carte, editată de Banca Mondială - peste 70 de documente valoroase, a fost pusă la dispoziția cititorului avizat de la Universitatea din Bălți.

Formarea clienților: Lărgirea orizontului de cultură informațională a cititorilor este un obiectiv prioritar în nomenclatorul activităților biblioteconomice a BȘ, importanța lui sporind odată cu aderarea țării noastre la procesul de la Bologna. Necesitatea cultivării beneficiarilor este determinată și de o serie de factori obiectivi, precum: globalizarea informațională, diversificarea tehnologiilor informaționale; rapiditatea modificării instrumentelor de căutare și pluralitatea modalităților de acces.

Programul pentru formarea studenților în BȘU urmărește cunoașterea ofertelor Bibliotecii universitare, a instrumentelor de informare, formarea abilităților de accesare a informației, stimularea pregătirii pentru studiul individual etc. În preajma sesiunii de iarnă, obiectivul disciplinei *Cultura Informației* a fost realizat plenar, promovate fiind 900 de ore pentru studenții din anul I, elevii Colegiului Pedagogic și ai Liceului "Ion Creangă". În cadrul lecțiilor, studenții au fost familiarizați cu structura aparatului informativ al Bibliotecii (catalogul electronic, Internet, pagini Web, accesarea bazelor de date EBSCO, INASP, Jurist).

În predarea cursului dat, sînt utilizate tehnici și tehnologii informaționale moderne, studenții fiind obligați să consulte varianta electronică a cursului de lecții (5 module), expusă în Biblioteca Virtuală (Mediateca, et.2.).

Instituția care se perfecționează continuu

Biblioteca Științifică, ca și orice instituție competitivă, este o structură organizată pe criterii de instruire, profesionalism și performanță. Procesul de învățare perpetuă este o constantă indispensabilă a activității informaționale. Sunt utilizate, în acest sens, un variat spectru de forme și metode de formare / dezvoltare profesională: Centrul Național de Instruire - Școala de Biblioteconomie; reuniuni profesionale (simpozioane, ateliere, seminare, conferințe, training-uri); pregătirea profesională la locul de muncă (ședințe lunare în oficii, ora discuțiilor profesionale, zilele informării de specialitate); programul anual de perfecționare profesională; programul de Integrare a noului angajat (vizita în Bibliotecă, pagina noului angajat, mentoring-ul, rotația pe post, specializarea); ședințe de producție lunare, trimestriale, anuale; ședințe ale Consiliului Administrativ / Coordonator, volante; vizite de documentare, schimb de experiență; Clubul Bibliotecarilor **BiblioSpiritus**; autoinstruire.

Recent, bibliotecarii bălțeni au fost actorii unor întruniri profesionale: Elena Harconița s-a întors cu multe impresii de la *lucrările Conferinței a XVI ABIR* (Petroșani, România). Tot domnia sa a participat la Seminarul Național "*Biblioteca și Comunitatea*"; Lina Mihaluța, șef serviciu Catalogare, Clasificare, a dat curs invitației de a participa la seminarul *Principii FRBR* (BCU, București); Valentina Topalo, Silvia Ciobanu și Elena Stratan s-au produs în cadrul unei mese rotunde la Simpozionul *Biblioteca Municipală din Bălți "Eugeniu Coșeriu" – 125 ani de lectură publică (Bălți)*; Elena Stratan a putut afla despre noi forme de evaluare a serviciilor de bibliotecă în cadrul atelierului organizat la Școala de Biblioteconomie "*Evaluarea serviciilor de bibliotecă*".

Bibliologia - știința despre carte - astfel a fost intitulată activitatea de instruire, moderată de Larisa Roșca, șef serviciu *Literatură în limbi străine*. Au fost reliefate diverse aspecte ale bibliologiei: cartea în societate, tipologia cărții, cartea și bibliotecile în spațiul românesc, evoluția și arta cărții pe parcursul secolelor, omagiu cărții etc. Relevante, în acest sens, s-au dovedit a fi comunicările semnate de Lilia Melnic, Liuba Pohilă, Marcela Bordeniuc, Lilia Ababi, Gabriela Moraru. Impresionantă s-a dovedit a fi intervenția Larisa Roșca privind evoluția și arta cărții pe parcursul secolelor, secundată de o expoziție de documente din colecția de carte rară a Bibliotecii". *Cartea*

tipărită, cu ilustrate îngrijite, menționează Larisa Roșca, este totodată un obiect, căruia îi poți simți odoarea hîrtiei și legăturii, imprimarea este o artă, memorabile fiind, în acest sens, cuvintele lui Victor Hugo: "Să descifrezi o carte, să te cufunzi în ea, să creezi, Ce Sărbătoare!"

Managementul schimbării

Fiind un important Centru metodologic de la nordul Republicii, Biblioteca a participat la elaborarea unei noi variante a setului de indicatori statistici pentru bibliotecile din învățămîntul universitar și preuniversitar, proces inițiat în acest an de Ministerul Educației, Tineretului și Sportului. Bibliotecile școlare au fost solicitate să prezinte informații la următorii indicatori: *Date generale; Colecții de documente; Achiziții; Publicații seriale; Utilizarea Bibliotecii; Servicii de bibliotecă; Dotare cu echipament; Alocații financiare pentru întreținerea și dezvoltarea bibliotecii; Surse de finanțare; Personal.* Astfel, la finele lui 2005, au fost colectate și prelucrate datele statistice oferite de bibliotecile din 16 raioane din nordul Moldovei, inclusiv din municipiul Bălți.

Conform datelor statistice, circa 508 mii de elevi și învățători au beneficiat de colecțiile și serviciile celor 1 474 biblioteci școlare din republică.

Top-ul cărților 2004

În acest an utilizatorii Bibliotecii au avut posibilitatea să-și exprime preferințele literare prin participarea la acțiunea organizată de Biblioteca Națională *Top-ul celor mai bune cărți ale anului 2004*. Chestionarul propus cuprinde 34 titluri selectate din aparițiile editoriale ale anului 2004. Prezentăm succint cele mai populare 10 cărți ale anului 2004 conform opiniei celor 100 respondenți din rîndurile studenților, elevilor, cadrelor didactice de la Universitatea bălțeană.

Literatură originală:

I - Lacrimi de pămînt, Mihai Rusu (Ed. Pontos)

II - Toamnele lui Adam, Gheorghe Calamanciuc (Ed. Artpress)
III - Copilul teribil, Nicolae Esinencu (Ed. Litera Internațional)
IV - Viața mai tîrziu, Haralampie Moraru (Ed. Prut - Internațional)

V - Unde ești Iren, Claudia Partole (Ed. Pontos)

Debut:

I - Sentimentul dragostei, Veronica Josanu (Ed. Litera)

II - Dilema lăcrămioarei, Corina Matei - Gherman (Ed. Pontos)

Istorie

I - Butești. Vino și vezi: {Județul Bălți}, Iulius Popa (Ed. Litera)

II - Străvechi monumente din Republica Moldova, Ion Gh. Hîncu (Ed. ARC)

III - Generația Unirii, Iurie Colesnic (Ed. Museum)

Pentru comparație prezentăm rezultatele Top-ului republican efectuat de serviciul Studii și Cercetări al Bibliotecii Naționale în baza a 344 de chestionare.

Carte originală:

I - Sfinxul itinerant, Leo Butnaru (Ed. Vinea, București)

II - Oltea, Anderi Strâmbeanu (Ed. Baștina – Radog SRL)

III - Scrisoare Mareșalului, Nicolae Esinencu (Ed. Prut Internațional)

IV - Călătorii în jurul omului, Alexei Marinat (Ed. Prut Internațional)

Debut:

I - Sentimentul dragostei, Veronica Josanu (Ed. Litera)

II - Alter Ego și alt eu, Ion Mușnoi (Ed. Pontos)

Istorie:

I - Străvechi monumente din Republica Moldova, Ion Gh. Hîncu (Ed. ARC)

II - Viața politică a Țării Moldovei în epoca domniei lui Ștefan cel Mare și a urmașilor săi, Gheorghe Gonța (Ed. Cartdidact)

III - Generația Unirii, Iurie Colesnic (Ed. Museum)

IV - Cetăți medievale din Moldova: mij. sec. al

XIV -lea – mij. sec. al XVI-lea, Mariana
Șlapac (Ed. ARC)

Am considerat necesar să publicăm și unele opinii, propuneri și sugestii ale respondenților, selectate din chestionarele difuzate: *Ideea de-a lansa o broșură **Top-ul cărților** este foarte bună; Aș dori să sporească condițiile grafice ale cărților: legare, copertare, punerea în pagină etc.; După mine, lectura e o plăcere. Ea e o artă, iar cărțile reprezintă faguri de miere, din care fiecare doritor extrage nectar; Ar fi necesară editarea mai multor studii de critică și istorie literară despre literatura română; Ar fi bine să realizați și **Top-ul** celor mai bune reviste literare sau celor mai bune articole literare; Mi se pare binevenită inițiativa editorilor de la noi de a promova tinerele talente. În ceea ce privește starea de lucruri la compartimentul **Istorie**, aș propune să fie editate cât mai multe cărți despre monumentele, cetățile R. Moldova, deoarece fiecare trebuie să cunoască istoria neamului sau istoria localității, istoria originii noastre ca etnie.*

Editarea cărților despre istoria neamului și a culturii românilor este foarte importantă. Aș sugera o editare mai largă a traducerilor capodoperelor literaturii universale; Vă rugăm să editați cărți (critică literară) despre poezii optzeciști; Prefer să lecturez opere ce pun în discuție problemele tineretului de astăzi; Ar fi bine ca societatea să acorde mai multă atenție vieții culturale din țară, să se organizeze mai multe activități de acest gen, ceea ce îi va îndemna pe oameni să citească.

Traseele memoriei este genericul fotovernisajului documentar, organizat de Institutul Goethe Inter Naciones și amplasat în holul Bibliotecii pe panouri / slideuri, aduse din București. Fotovernisajul este dedicat victoriei asupra nazismului și evocă zeci de biografii dramatice ale tinerilor europeni, inclusiv germani, din țările afectate (între 1933 - 1949) de calvarul celui de-al doilea Război Mondial. **Traseele memoriei**, acțiune care adună zilnic zeci

de vizitatori, sunt menite să țină trează memoria despre dezastrele conflagrației mondiale, să îndemne la compasiune, înțelegere, bunătate, să prevină violența.

La Teleinformații cititorii Bibliotecii au putut viziona videoclipurile: *Zilele Bibliotecii; Integrarea în spațiul universitar european - ProBologna; 2005 - Anul Mihail Sadoveanu, Biblioteca Științifică - 60; Natura Magică.*

Vizite la Bibliotecă

Biblioteca a fost vizitată de Excelența Sa Ambasadorul Marii Britanii în R. Moldova, sosit la festivitatea de inaugurare a Centrului de Cultură Britanică.

Altă întâlnire de suflet a fost vizita Ambasadorul României, care s-a soldat cu o donație de documente din domeniul de cercetare istoric și literar.

Secretarul Asociației *Pro Basarabia și Bucovina*, *Radu Moțoc*, însoțit de ziaristul de la *Viața Liberă (Galați)*, *Victor Cîlincă*, au vizitat Universitatea și Biblioteca, oferind o donație de 115 titluri de cursuri ale profesorilor de la Universitatea *Dunărea de Jos* din Galați.

Autorul dramatic cu cele mai multe piese este *Felix Lope de Vega*; a scris aproape 1 500 de piese.

Dinamica informatizării Bibliotecii Științifice a Universității “Alec Russo”

Igor AFATIN, dir. adjunct Automatizare

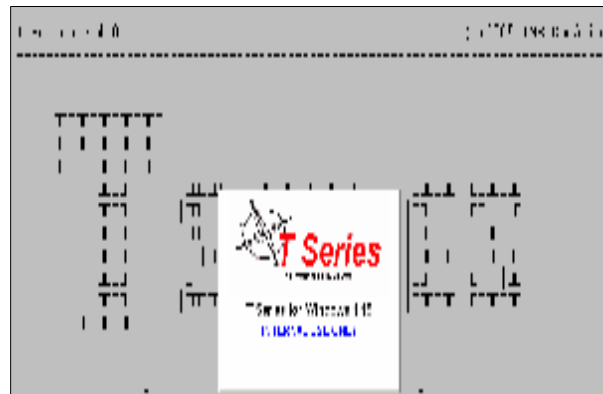
Procesul de informatizare a Bibliotecii a început în anul 1989, aceasta fiind una dintre cele mai importante decizii în managementul Bibliotecii.

Primul program achiziționat de bibliotecă a fost sistemul AIBS MARC. Baza de date create, oferirea posibilități de evidență a documentelor în fiecare calculator, care conținea, astfel, partea proprie a bazei de date. Periodic, aceste componente / părți erau copiate pe calculatorul din Sala de Cataloage și cititorii puteau să obțină informații despre colecția de documente intrată în Bibliotecă, începând cu anul 1989. În anul 1992, 4 calculatoare au fost conectate în/la rețeaua locală cu ajutorul programului MICROSOFT WORK GROUP FOR DOS, fapt ce a îmbunătățit simțitor schimbul de date (copierea și arhivarea bazei de date), dar baza, în general, rămânea să fie de aceeași structură (alcătuită din părți separate). În anii 1993 - 1994, a fost efectuată trecerea la un nivel mai avansat de informatizare, fiind instalat primul server Novell. Totodată, a fost achiziționată o nouă versiune a programului AIBS MARC.

Catalogul a devenit unic, dinamic și flexibil, aici existau însă probleme pe care sistemul nu putea să le soluționeze. La o ședință a Asociației Bibliotecarilor a fost luată decizia de a implementa un nou soft, propuse fiind mai multe produse informatice: ALEF, MICROVTLIS, VUBIS, TINLIB. Până la urmă, a fost aleasă cea mai optimală variantă - programul TINLIB (costa mai ieftin și avea interfață

în limba română).

Biblioteca a câștigat un grant, finanțat de Fundația SOROS, și astfel s-a produs crearea infrastructurii hardware (achiziționarea de echipamente electronice, constituirea rețelei locale de calculatoare), precum și achiziționarea programului software (sistemul de operare). În așa mod, în anii 1997 - 1998, are loc instalarea programului integrat de bibliotecă TINLIB 300. Utilizarea acestui program a făcut posibilă soluționarea unui șir de probleme ce țineau de perfecționarea catalogului electronic, a îmbunătățit instrumentul de căutare și atingerea celui mai important obiectiv propus – deservirea calitativă a clienților, asigurarea unui împrumut eficient și rapid. A fost adoptat, de asemenea, programul privind barcodarea cărților, atât cele recent achiziționate, cât și cele din

retroconversie.

În 2001, a fost realizat un nou proiect de informatizare ce prevedea extinderea rețelei locale, instalarea serverelor, conectarea la Internet.

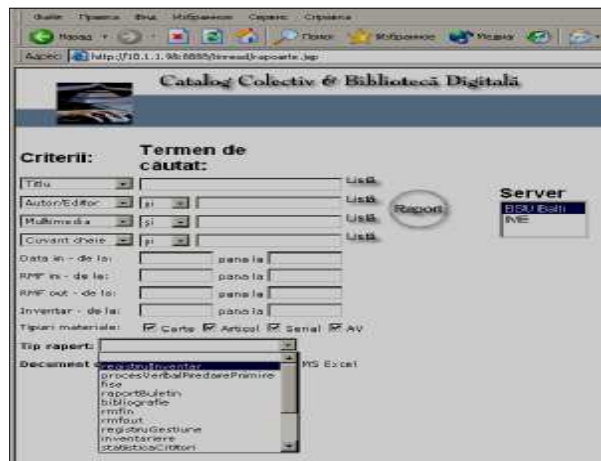
În anul 2004, au fost instalate 25 de calculatoare în Mediatecă, toate fiind conectate la Internet pentru lucrul individual al studentului și cu acces la Intranetul universitar. În Bibliotecă este utilizată rețeaua locală de 100 mb/s cu ieșire de 1 Gb/s în rețeaua Intranet a universității, fapt care permite conectarea la Internet. Rețeaua locală include 100 de computere și 4 servere dintre care:

- Primul server asigură funcționarea programul integrat de bibliotecă *TINLIB*.
- Al doilea server conține baza de date *Juristul* în care sunt înmagazinate legi, hotărâri și acte normative ale R. Moldova, din 1990 pînă în prezent. Baza de date *Juristul* este actualizată săptămînal prin Internet. Tot pe acest server, se află și *Mapa Generală* – mapă cu documente pentru uzul general al bibliotecarilor, ei avînd, astfel, posibilitatea să efectueze schimburi de informații și documente, tot aici fiind plasate planuri, rapoarte, liste de literatură, noutăți etc.
- *Libruniv* – asigură traficul Internet, securitatea rețelei. Tot pe acest server, este plasat și *Web site*-ul Bibliotecii.
- Al patrulea server conține Catalogul on-line *Web OPAC*, asigurîndu-se accesul cititorilor la Catalogul Electronic al Bibliotecii prin rețeaua Intranet a universității.

În august 2005, a fost implementată o nouă versiune *TINLIB*, una mai stabilă, cu un program de asistență mai avansat, cu autoadministrare conectată, cu unele îmbunătățiri ale modulelor *Seriale* și *Circulație* (servirea clienților).

Tot în 2005, a fost achiziționat modulul de program *TinRead* (catalog on-line a bazei de date locală importat în *Postges SQL*). Acest program asigură deschiderea catalogului cu browser-ul

Internet Explorer, acces nelimitat *WebOpac*, posibilități de conectare la elemente ale bazelor de date multimedia...

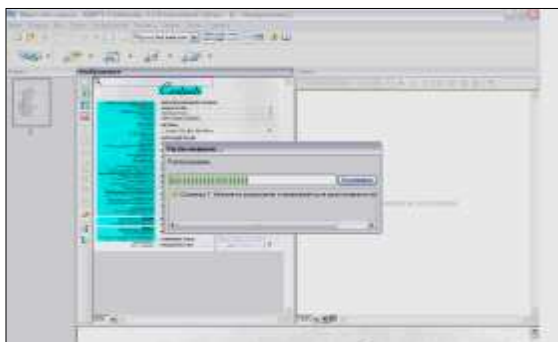
La fel, a fost instalat generatorul de rapoarte *Rapoarte on-line*. Este un program care permite obținerea rapoartelor (registru inventar, proces-verbal ș.a.) în format *PDF*, *HTML*, *XLS*.

Centrul de Informatizare și Automatizare al Bibliotecii a elaborat un șir de Programe aplicative, privind rentabilizarea proceselor de prelucrare a documentelor de bibliotecă, deservirea clienților:

Baza de date MS-Access *CuprinsScanat* efec-

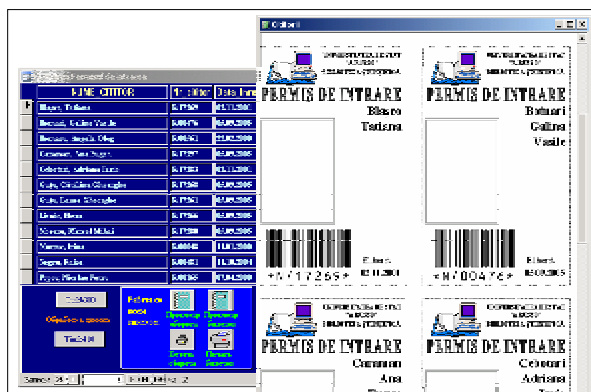

tuează căutarea după datele din sumarul cărților și revistelor.

Prelucrarea preliminară este efectuată de specialistul în domeniu care scanează și identifică conținutul cărților și revistelor. Urmează salvarea în Word. Textul obținut este importat în tabelul bazei de date. Aceasta este o bază de date autonomă. Cititorul efectuează căutări după următorii parametri: titlu, cuvînt - cheie, vedetă de subiect.

Programul convertor ADMITEREA – TINLIB

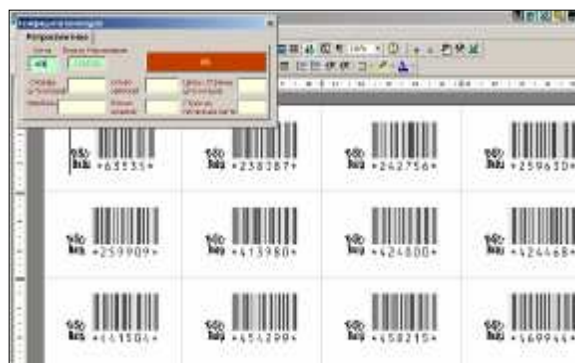

transferă datele din baza de date a comisiei de admitere. În baza de date TINLIB se creează fișierul listelor viitorilor studenți.

Programul Permis elaborează permise de intrare, utilizînd datele exportate din TINLIB.

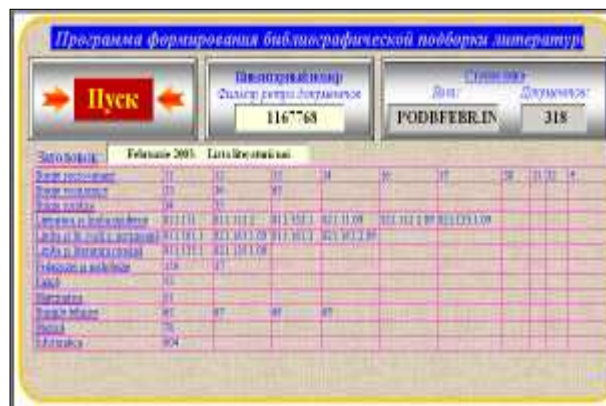
Programul Barcode – formează etichete cu cod de bare pentru noile intrări în Bibliotecă și pentru fondul literaturii neinventariate.

Programul BARCODE - RETRO – prelucrează

înregistrările din retroconversie pentru atribuirea codului de bare, formează dicționarul numerelor tipărite, filtrează numerele de inventar ale noilor intrări, preîntîmpinînd, astfel, eventualele erori în redactare.

Programul INTRĂRI NOI – selectează informa-

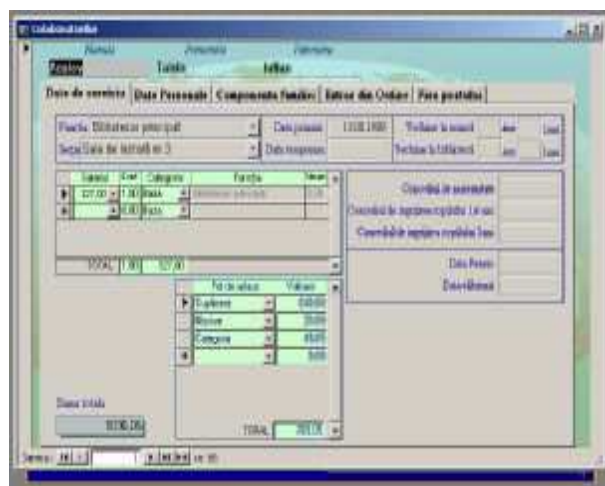
țiile pentru buletinele **Intrări recente** din înregistrările exportate din TINLIB, conform clasificării CZU.

Digitizarea materialelor didactice (lecții pentru studierea limbii engleze, oferite în format HTML, cu suport multimedia).

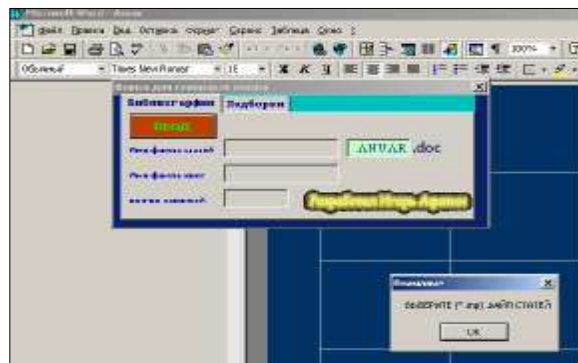
Digitizarea și prelucrarea (restaurarea) înregistrărilor sonore de pe discurile de vinil în calculator (în format MP3). Sunt prelucrate deja 1633 opere muzicale. În restaurarea înregistrărilor este utilizat un program special de înlăturare a defectelor de sonorizare.

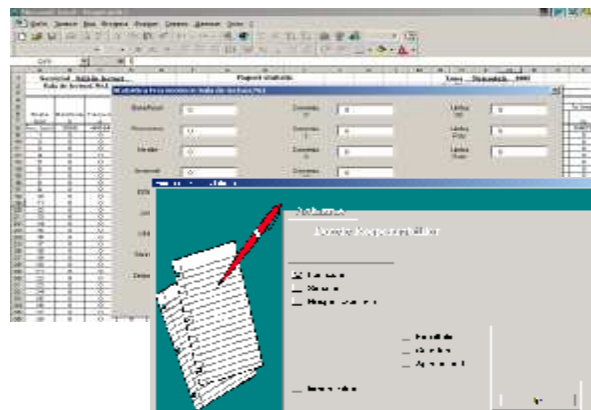
Baza de date CADRE efectuează evidența personalului Bibliotecii.

Programul ANUAR creează o listă generală de cărți, articole și date exportate din *TINLIB*.

Aplicația pentru Microsoft Excel pe Visual Basic asigură evidența indicilor statistici de Bibliotecă.

Centrul de Informatizare și Automatizare își propune, pentru viitorul apropiat, realizarea următoarelor obiective:

- Elaborarea Catalogului on-line pe platforma *PostgreSQL* pentru efectuarea comenzilor prin Internet;
- Conectarea fișierelor Multimedia la *WEB-OPAC*;
- Digitizarea documentelor din Colecția *Carte Rară*.

Sociologia lecturii în versiune bălțeană

Studenții anului III Filologie au audiat, în mai 2005, cursul domnului profesor Anatol Moraru „**Sociologia literaturii**”. Capitolul **Activitate practică** al cursului respectiv conține un obiectiv important: efectuarea unor sondaje sociologice în scopul cunoașterii naturii și dimensiunilor lecturilor realizate de studenții de la diferite facultăți. În cazul investigațiilor date, a fost instrumentată cu predilecție metoda anchetei. Prezentăm, în continuare, rezultatele sondajelor realizate la Facultatea Limbi și Literaturi Străine, anul II, pe un eșantion de 20 de respondenți și, apoi, la Facultatea Psihologie și Pedagogie, specialitatea Psihologie Judiciară.

E.H.

Primul sondaj, efectuat de studentele grupei 302, Lilia Cebotari, Ana Gherman, Irina Pînzari, Cristina Zubic, Facultatea Filologie, a avut următoarele obiective:

- Ce factori determină, de regulă, succesul unei cărți;
- Regularitatea lecturilor;
- Autorii și genul de literatură preferat;
- Importanța cărții în viața studenților;
- Rolul bibliotecii în devenirea profesională a studenților.

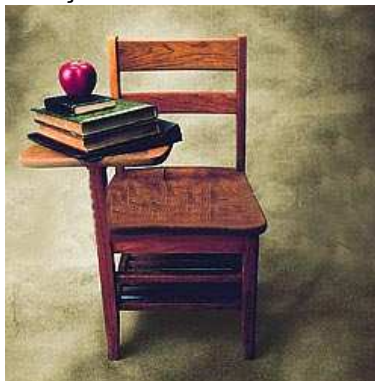
Autoarele investigației au constatat următoarele:

- Marea majoritate a studenților (65 la sută) își motivează lecturile prin faptul că informația acumulată le va fi utilă pentru viitor și doar 20 la sută citesc din interes. Este îmbucurător că,

practic, nici un student nu a invocat drept motivație obligativitatea impusă.

- Dacă e să cercetăm rating-ul cărților preferate de tinerii cititori, putem observa că selecția lor depinde, în mare măsură, de recomandările făcute de profesori sau de critica literară (55 la sută), în al doilea rând, șansa unei cărți de a fi sau a nu fi lecturată depinde de cât de captivante sînt primele pagini ale cărții (30 la sută). O mică parte din cei chestionați (15 la sută) fac alegerea datorită atractivității textului. Nici un student nu a motivat selecția prin faptul că l-au intrigat condițiile grafice (coperta, pune-rea în pagină etc.); să fie acesta un indiciu al lacunelor design-ului sau e deprinderea de a ignora fluxul de publicitate, nu s-a putut determina precis.
- În privința genului de literatură preferat, majoritatea (70 la sută) au optat pentru roman, 20 la sută pentru lirică și doar cîte 5 la sută pentru detectiv și SF (trebuie de remarcat un gust estetic format al respondenților).

- Printre autorii români de top se numără: *M. Eminescu, I. Creangă, M. Sadoveanu, L. Rebreanu, G. Bacovia* etc. (de fapt, este vorba de autori prezenți în manualele școlare și nu se observă o diversificare esențială a preferințelor).
- O diversitate (trebuie să luăm în calcul și domeniile de specializare) se observă în ce privește preferințele pentru autorii din literatura universală: *V. Hugo, G. de Maupassant, W. Shakespeare, C. Baudelaire, D. De-foe, A. Dumas - seniorul* etc., o diversitate oarecum inexplicabilă pentru cititorii care, de altfel, se limitează în a-l lectura pe *I. Druță* sau *A. Păunescu*.
- Foarte interesante rezultate au fost obținute la întrebarea: „**Care este, pentru Dumneavoastră, cartea model ?**” Majoritatea studenților (40 la sută) au indicat „*Biblia*” (nu am putut constata cîți au citit-o cu adevărat).
- Interesant a fost să aflăm condițiile care predispun sau grevează lectura. Pentru marea majoritate (80 la sută) ambianța nu contează, iar 20 la sută din cei chestionați au afirmat că au nevoie de o stare emoțională specială.
- Am constatat că locul cărții în viața cititorului e, în mare, dependent de caracterul, nivelul de cultură al fiecăruia. E semnificativ faptul că majoritatea studenților au echivalat cartea cu posibilitatea, prin lecturi și imaginație, de-a trăi mai multe vieți. În ceea ce privește extremele: cartea doar o sursă de informare și cartea - un drog, o necesitate vitală – procentajul este egal: câte 10 la sută.
- Doar 35 la sută consideră ziarele și revistele surse credibile de informație.
- În ce privește regularitatea frecventării bibliotecii, s-a înregistrat următoarea statistică: 70 la sută vizitează biblioteca deseori, 10 la sută rareori, 15 la sută – zilnic și doar 5 la sută nici odată.

- Eficiența cursului de *Cultură a Informației* s-a dovedit a fi pentru cei chestionați, destul de mare, 80 la sută din studenți au susținut că fără audierea acestui curs ar fi, practic, imposibil să se orienteze în fluxul de informație sau să găsească informația necesară. Altfel zis, vorba unui student: „*Cursul dat e ca un fir al Ariadnei*”. Și impactul e unul vizibil, or, majoritatea respondenților apelează cel mai des la catalogul electronic, mai puțin la cel tradițional, dar, din păcate, foarte puțini se folosesc de serviciile Internetului.
- În ceea ce privește modalitățile de informare despre noile achiziții de carte au fost enunțate următoarele idei: amplasarea în hol a unui panou de anunțuri pe care, în dependență de specialitatea studiată, ar putea fi expusă informația respectivă, o altă modalitate eficientă ar fi editarea unui ziar al bibliotecii care să apară cel puțin o dată în 2 luni etc.

Analizînd și catalogînd rezultatele sondajului efectuat de studentele *Mariana Bogdan, Lilia Boi-nițchi, Ina Cioina și Tatiana Timofei* din gr.303, Litere, în rîndurile studenților de la anul II, Facultatea Psihologie și Pedagogie, specialitatea Psihologie Judiciară, putem constata că, deocamdată, ei nu se arată preocupați de lecturi asidue. Majoritatea studenților au preferat anonimatul (nu au semnat anchetele), iar la un șir de întrebări nu au dat răspunsuri.

Cu toate acestea, am putut constata că 26 la sută din studenți citesc constant: 43 la sută ocazional; 31 la sută foarte rar. La întrebarea „**Ce literatură preferați?**” s-au obținut următoarele răspunsuri: 49 la sută din respondenți au declarat că preferă publicistică, 29 la sută – citesc literatură artistică și 22 la sută – literatură științifică.

Interesant este că 59 la sută din studenți au afirmat că citesc din interes, 29 la sută - din plăcere și doar 12 la sută sunt obligați să citească din lipsa altor surse de informare.

Publicațiile solicitate sunt diverse și denotă, într-un fel, nivelul actual de cul-tură al respondenților. Majoritatea citesc ziarele: „Спрос и Предложения”, „Крими-нальная Россия”, „Девичьи Слёзы”; revistele: „Povestea mea”, „Cool”, „Femeia”, Teste psihologice și destul de puțini lecturăază proză artistică sau se arată interesați de poezie.

La întrebarea: „Care sînt autorii dumneavoastră preferați?”, 22,9 la sută au indicat – M. Eminescu; 10,4 la sută - A. S. Pușkin; 10,3 la sută - I. Creangă; 6,2 la sută - M. M. Ungureanu; 11,6 la sută - Ursula Șchiopu, Gr. Vieru și S. Esenin; 30,3 la sută i-au preferat pe I. Druță, I.A. Krîlov, T. Arghezi, M. Țvetaeva, Shakespeare, L. Rebreanu, L. Tolstoj, G. Bacovia, Camil Petrescu, V. Alecsandri, S. Freud, P. Coelho; iar 8,3 la sută au afirmat că nu au autori preferați. 28,7 la sută din studenți au răspuns că au cărți preferate, enumerînd studii de specialitate precum: „Psihologia generală”, „Psihologia judiciară”, „Sex și sexualitate”, „Psihologia vîrstelor”, „Psihologia dezvoltării personalității”, dar și proze artistice și poeme: „Ultima noapte de dragoste, înția noapte de război”, „Jane Eyre”, M. Sadoveanu, „Opere alese”, „Tom Sawyer”, „Frunze de dor”, „Viața de dincolo de mormînt”, „Harry Potter”, „Ion”, „Călin nebunul”.

E regretabil că mai mult de jumătate (56,5 la sută) din respondenți nu au o bibliotecă personală acasă, iar 43,5%, deși susțin inversul, nu au putut spune precis cîte volume numără. Pune în gardă faptul că 35 la sută din cei chestionați citesc doar în week-end și doar 30 la sută fac acest lucru zilnic, afirmație care „corectează” un procentaj anterior, cînd 26 la sută afirmau că citesc constant.

60 la sută din studenții chestionați au răspuns indefinit - vin la bibliotecă doar cînd au nevoie, 22

la sută - în fiecare zi, 9 la sută - de două ori pe săptămîină și 9 la sută - foarte rar.

Respondenții afirmă că majoritatea surselor necesare pentru cursuri le au acasă, ele fiind incluse în setul de cărți care le-a fost oferit la începutul anului de studii. Astfel, 80 la sută din respondenți consideră că actuala colecție a bibliotecii corespunde întru-totul cerințelor de instruire și cercetare științifică, 10 la sută sunt de o părere diametral opusă, iar alți 10 la sută nu au răspuns la întrebare.

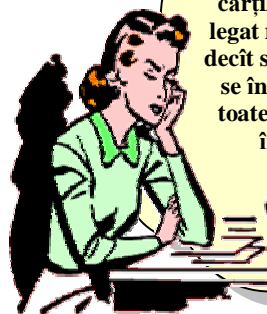
48 la sută din studenți consideră cursul *Cultura Informației* foarte util și eficient, 17 la sută nu împărtășesc această părere, iar 35 la sută nu au răspuns la întrebare.

Majoritatea studenților apelează foarte des la serviciile bibliotecarului, 43 la sută preferă catalogul tradițional, 17 la sută - bazele de date Internet, 35 la sută - catalogul electronic.

La întrebarea „Ce dificultăți înțimpinați cînd vizitați biblioteca ?” - 39,7 la sută au răspuns că nu înțimpină nici o dificultate; 21,7 la sută - nu găsesc sursele necesare; 13 la sută - nu le place prestața și atitudinea bibliotecarilor; 24 la sută - n-au dorit să răspundă.

Încheiem analiza acestor investigații pe un ton oarecum optimist. Statistica evocată trebuie considerată creditabilă, chiar dacă luăm în calcul „diletantismul” promotorilor sondajului și „sinceritatea anonimă” a respondenților. Sunt lucruri demne să rămîină în obiectivul atenției generale. Urmează eforturile menite să redreseze situația și alte sonde care să indice condițiile ideale perpetuării valorilor.

C.B.

„De la cărțile de lut pînă la cărțile de azi, cuvîntul scris a legat mai trainic și mai frumos decît sîngele și piatra, așezîndu-se în curgerea gîndului lîngă toate potecile, de la spaimă și îndoială la bucurie și încredere”

Ion Stoica

Poetul - bibliotecar Mihai Eminescu

„Citește! Numai citind mereu creierul tău va deveni un laborator nesfârșit de idei și imagini.”
(M. Eminescu)

Galina MOSTOVIC

*șef catedră Științe Socio - Umanistice
Colegiul Pedagogic „Ion Creangă”*

Una din marile pasiuni eminesciene, știe toată lumea, a fost cartea. De fapt, pasiune e puțin spus. Dragostea pentru cuvântul scris a fost o condiție sine qua non a existenței sale. Nu întâmplător, poate, destinul a vrut ca poetul să dirijeze nemijlocit, în câteva rînduri, patrimoniul spiritual care sunt bibliotecile.

În anii scolăriei cernăuțene, elevul Eminovici nu doar întîrzia îndelung asupra tomurilor vechi, aduse din biblioteca tatalui său, ci își asumă, un timp, responsabilitatea și grija pentru biblioteca iubitului dascăl Aron Pumnul, la care aveau acces toți gimnaziștii români.

Unul din prietenii lui Eminescu din acei ani, Teodor Ștefanelli, își amintea: *”Acuma locuia el la Pumnul și îngrijea și de bibliotecă. Aici trebuia să se fi simțit el în elementul său, căci rînduise biblioteca și știa unde se află orice carte. Nu mai trebuia ca mai înainte să scotocești tot dulapul pîn-ce dai de cartea ce-ți trebuia. Eminescu se ducea drept la dînsa și o scotea dintre celelalte cărți, dîndu-ți-o cu un fel de satisfacție și dovedind astfel că cunoștea fiecare tom din această colecție.”*

Din marea pasiune pentru cunoaștere și din dorința ca un număr cît mai mare de gimnaziști să probeze miracolul lecturii, viitorul „voievod al lite-

relor române” donează 3 cărți bibliotecii lui Aron Pumnul, volume care, și peste ani, păstrează caligrafia lăsată de penița geniului: *„dăruitor bibliotecii gimnaziștilor Români den Cernăuți de M. G. Eminoviciu”*

După trecerea în eternitate a celui care a fost Aron Pumnul, cel mai iubit discipol al său se desparte și de biblioteca acestuia.

Peste un timp, în 1871, îl regăsim pe Eminescu bibliotecar la Viena, colegii săi îl aleg responsabil de biblioteca Societății *România Jună*.

Copleșit tot mai mult de mistuitoarea sete de cunoaștere, între poet și carte se stabilește o relație și mai intimă. *„Adevărata cultură poetul și-a făcut-o însă nu pe băncile sălilor de facultate (...), ci de-a dreptul din cărțile pe care le citea la bibliotecă sau acasă”*, afirmă, pe bună dreptate, George Călinescu. *Acel univers mirific al cărții Eminescu îl numea: „ocean de popoare s_răine.”* Desigur, o personalitate nepe-reche cum era Eminescu își dădea perfect de bine seama de incomensurabila importanță a bibliotecii și atunci cînd a fost numit, la 1 septembrie 1874, în funcția de director al Bibliotecii Centrale din Iași:

„Sunt fericit că mi-am ales un loc potrivit cu firea mea singuratică și dornică de cercetare. Ferit de grija zilei de mîine, mă voi cufunda ca un budist în trecut, mai ales în trecul nostru atît de măreț în

fapte și în oameni”, scria poetul bucuros că această numire în funcție îi asigura, pe lângă toate, pâinea cea de toate zilele - i se oferise un salariu de 200 de lei lunar.

Entuziasmat, proaspătul director pornește să revoluționeze instituția încredințată spre diriguire, dorind cu toată ardoarea „s-o sporească și s-o facă un instrument util de muncă” (G.Călinescu). Începe cu inventarierea și trierea volumelor pe care le avea biblioteca la acea oră, adică a celor „15 000 opuri”, cum reieșea dintr-o scrisoare a poetului. Convins de necesitatea unui catalog care să faciliteze accesul la informație, Eminescu se arată preocupat atât de aducerea la un numitor comun a fondului de bază, cât și a colecțiilor provenite din diverse donații. Menirea de bază și-o vede, totuși, în completarea colecției bibliotecii cu tipărituri vechi și manuscrise. Așa se face că, în curând, directorul de bibliotecă, M. Eminescu, solicită Ministrului Instrucțiunii Publice alocarea unui fond pentru achiziționarea de texte vechi din secolele XVII- XVIII, și anume „Șapte taine”, tipăritură din vremea lui Vasile Lupu și Mitropolitului Varlaam (1646), „Psaltirea în versuri” și „Acatistul” de la Uniev (1673) ale lui Dosoftei, „Divanul sau gîlceava înțeleptului cu lumea,” de Dimitrie Cantemir (1698) și manuscrisele „Istopiei”, „Istoriei universale de la zidirea lumii pînă la Constantin și Iulian” (1728) și un „Sinopsis” al lui Grigore Sinălteanu.

Strădaniile lui Eminescu sunt încununat de succes și vor fi apreciate, la scurt timp, de revista *Buciumul Carpaților* printr-un elogiu, ce-i drept modest, semnat de redactorul Iancu Codrescu: „Biblioteca Centrală din Iași a făcut frumoasa achizițiune de această carte rară, tocmai acum în timpul ministeriatului Dlui Titu Maiorescu, după recomandățiunea și nimerita alegere făcută de Domnul Eminescu, actualul bibliotecar.”

Pe parcursul unui directorat scurt, de numai zece luni, poetul - bibliotecar întocmește și adresează ministerului trei rapoarte care dovedesc o substanțială pregătire bibliologică, dar și profunde

cunoștințe în domeniul vechiului tipar românesc, a paleografiei chirilice. Pe lângă obligațiunile de serviciu, față de care manifesta o atitudine extrem de conștiincioasă, Eminescu, după cum menționează remarcabilul cercetător George Mun-teanu: „... se adînci în experimente filologice, cu gîndul de a dobîndi o atitudine mai temeinică față de limbă, dar și pentru a-și croi părții directe spre vechile tezaure de înțelepciune și frumusețe, căuta, adică locuțiuni și forme gramaticale uitate în scrierile românești dinainte de 1800, iar paralel alcătuia un „Dicționar al limbii sanscrite” și traducea din germană o „Gramatică paleoslavă”.

Cu toată activitatea sa prodigioasă desfășurată în calitate de director al bibliotecii ieșene, necazurile, după cum se știe, nu întârziară.

Venit de pe-aiurea, poetul minor, cu reputație reprobabilă, Dimitrie Petrino, prin diverse tertipuri, reușește să-l compromită public pe Eminescu, incriminîndu-i o delapidare a avutului bibliotecii. I se intentează chiar un dosar penal care, evident, din lipsă de probe, este mai apoi clasat. Astfel, toate nobilile intenții ale poetului - bibliotecar se năruiesc și, pe lângă toate acestea, Eminescu mai trăiește și una din cele mai mari dezamăgiri și umiliri. În anii 1884 - 1886, marele poet va mai reveni, în calitate de sub-bibliotecar la Biblioteca Centrală din Iași. Dar marcat de cumplita-i suferință, va avea o prestanță mult mai modestă.

Deși activitatea de bibliotecar a fost doar o ipostază în drumul deloc linear al vieții celui mai strălucit poet al neamului românesc, ea e o mărturie elocventă a unui caracter de excepție, a unei personalități cu deschidere spre universalitate, fapt despre care posteritatea, prin gura lui G. Mun-teanu, avea să afirme: „Însă cînd atîtea cîm-puri de forță s-a întîmplat să se suprapună, cînd atâtea „valuri” s-au întîlnit într-un punct de ideală convergență, cum să nu se fi prefăcut ele în acel talaz parcă inexplicabil, gigantesc, pe care penrenitatea expresiei de artă l-a încremenit cu creasta în cer!”.

Patriarhul Bisericii despre Patriarhul Poeziei

Radu MOȚOC

Apariția lui Eminescu între stelele literaturii universale poate fi observată prin apariția a tot mai multor traduceri din poeziile sale, cât și a studiilor efectuate în diferite limbi despre viața și opera lui. Această cale spre recunoașterea universală i-a fost lungă și destul de anevoioasă, ca a mai tuturor scriitorilor mari, care au scris într-o limbă cu circulație mică.

Sub titlul acesta, cam poetic, apare lucrarea tînărului Ilie Cristea (ajuns mai tîrziu arhieru și primul patriarh al României sub numele de Miron Cristea) despre viața și opera lui Eminescu. Lucrarea a apărut în 1895 în limba maghiară ca teză de doctorat în litere, cu titlul: *Eminescu – viața și opera lui. Studiul din cercul literaturii române mai nouă, de Ilie Cristea*. Lucrarea a fost tipărită la Gherla în tipografia Aurora a lui Andreiu Todoran și conține 78 de pagini.

Teza pentru doctorat în litere a fost susținută la Universitatea din Budapesta, unde profesor de limba și literatura română era Alexandru Roman, membru al Academiei Române din București, fost deputat în parlamentul Ungariei, întemeietor și director al ziarului *Federațiunea* din Budapesta, în care a publicat și Eminescu.

"Rigurosul", cum era denumit examenul de doctorat, a avut loc în aprilie 1895, la numai șase ani de la decesul lui Eminescu, autorul fiind promovat doctor în litere. Viitorul patriarh al României a urmat studiile teologice la Seminarul din Sibiu, în perioada 1887 - 1890. Titlul academic și l-a cîștigat

deci Ilie Cristea cu studiul asupra operei lui Eminescu, care, din punct de vedere bisericesc, poate să fie o scădere, dar din punct de vedere cultural românesc poate fi considerat o glorie mai ales la așa puțin timp după trecerea în eternitate a marelui poet. Patriarhul Bisericii Române, Miron Cristea, datora marelui nostru patriarh al poeziei îndemnarea cuvîntului, forma și norma cugetului clar al naționalismului curat românesc, care l-au distins printre contemporanii săi.

Iată de ce credem necesar să facem cunoscută lucrarea înfiului său biograf din Ardeal, care, deși tipărită într-o limbă străină, a fost scrisă cu suflet și simțire românească, pregătind sau prefigurînd triumful lui Eminescu și în sufletul poporului unguresc care a început să-l cunoască prin traduceri izbutite făcute de poeți maghiari. După mulți ani, mi-tropolitul Miron Cristea, chiar impresio-nat de succesul lui Eminescu în rîndul intelectualității ungurești, a oferit un premiu traducătorilor în valoare de 50.000 de lei. Nu știm cine a încasat acest premiu, dar gestul mitropolitan este semnificativ.

Lucrarea de doctorat este studiată de Dr. Ilie Daianu, coleg de seminar cu viitorul mitropolit și publicată în *Convorbiri Literare* din 1939, de unde vom extrage și noi comentariile care ur-mează:

"Lucrarea de doctorat, care nu se știe dacă a fost tradusă în românește pînă în prezent, poartă un moto al poetului A. Vlașu: *Marea pluti-va printre veacuri / Maiestrul dulce Eminescu*, care se împarte în trei părți: Viața; Opera; Încheiere.

Partea întâi cuprinde 20 de pagini. Autorul, ca urmare a studiilor efectuate, amintește de acțiunea studenților universitari care, în anul 1891, au hotărât să ridice o școală în locul unde s-a născut poetul. În acest sens, ei au trimis un coleg, N.D. Giurescu, să facă cercetările cuvenite, care ar fi constat, în matricola bisericii Uspenia, faptul că poetul s-a născut la 15 ianuarie 1850. Pentru a ilustra modestia poetului, autorul amintește de ziua când Eminescu a fost invitat de Regina Carmen Sylva la palat, unde el s-a prezentat refuzând decorația **Bene-merenti**. După ce evocă fastul dezvelirii statuii lui Ștefan cel Mare din Iași la 5 iunie 1883, în prezența Regelui Carol I, amintește de faptul că Eminescu citește celebra *Doina*, care pe mulți i-a extaziat. Autorul, după ce povestește amănunțit despre boala, dragostea și, în fine, tragicul sfârșit, face o paralelă între viața lui Eminescu și a lui Schiller.

Partea a doua, cea mai amplă din studiu, care cuprinde 50 din totalul de 78 de pagini, este consacrată operei. Autorul constată că, până la acea dată, nimeni nu s-a ocupat de întreaga operă a lui Eminescu. Poeziile lui ajunseseră la opt ediții și se bucurau de mare popularitate, dar o ediție completă n-a apărut, marturisește autorul. După ce analizează și caracterizează poeziile cunoscute ale lui Eminescu, arătând caracterul lor universal, autorul ia în discuție și observația care i s-a făcut la acea vreme lui Eminescu că "nu ar fi însuflețit de iubirea de patrie nici de dragoste pentru popor", și combate această afirmație tendențioasă în patru pagini, unde prezintă patriotismul eminescian care culminează în relevarea momentului când prezintă pe Mircea cel Bătrân în fața lui Baiazid."

Doctorantul Ilie Cristea se ocupă și de scrierile în proză și de articolele lui Eminescu din *Timpul* și alte ziare și reviste, unde îl arată ca un convins monarhist și chiar prezintă programul de viitor în concepția lui Eminescu: înființarea monarhiei cu dinastie ereditară; dezvoltarea dragostei de muncă; agricultură și economie rațională.

În *Încheiere*, autorul face, la acea dată a anului 1895, un admirabil eseu despre Eminescu din care extragem următoarele citate, care au fost traduse și prezentate de dr. Ilie Daianu: "Înrăurirea lui Eminescu asupra întregii clase române din timpul nostru, mai ales asupra tineretului, este într-adevăr mare. Pretutindeni este citit, pretutindeni este citat, așa că a devenit un fel de idol al întregii români.

Eminescu a fost trist și a scris în ton îndurerat, pentru că el își muia condeii în singele inimii sale rănite. Poezia lui place tuturor, pentru că în viața fiecăruia sunt momente de nemulțumire și amărăciune."

Am prezentat aici pe Eminescu, viața și opera sa, atât cât au permis cadrele strîmte ale unei disertații. Cu el și prin el poezia românească a veacului se ridică în multe privințe la cel mai înalt grad. Genialitatea artistică îi desemnează loc de vrednicie în sirul celor mai mari poeți ai secolului. Poetul francez, B. I. Hertrat, zicea despre el: "dacă Eminescu ar fi scris în limba franceză ar fi cel mai mare

poet al epocii, al veacului".

Astfel se încheie, cu mîndrie românească, teza de doctorat a lui Ilie Cristea viitorul și primul patriarh al României, Miron Cristea.

Incursiuni în biografia presei bisericești din Basarabia: ziarul *Raza*

Preot Vasile SECRIERU

Ziarul săptămînal *Raza* a început să apară din anul 1931 la Chișinău și era subintitulat *Organ (de presă) al Uniunii Clerului Ortodox din Basarabia*. Nu era însă o publicație strict clericală, aici puteau să-și publice arti colele și colaboratorii mireni. În perioada 1931 - 1937, *Raza* a apărut bisăptămînal; în 1937 - de 2 ori pe săptămîna. Inițial, în fruntea comitetului de conducere s-a aflat Iorgu Tudor. Între 1931 - 1936, ziarul a apărut în ediție bilingvă. Primele 2 pagini erau scrise în limba română, iar paginile 3 și 4 – în rusă. Varianta rusească a gazetei purta denumirea *Свет: Изд. Бессараб. Духовенства*. Această publicație a avut mai multe subtitluri: în anii 1931 - 1937 – *Organ independent al Uniunii Clerului din Basarabia*; de la 31 martie 1937: *Organ independent de luptă creștinească și românească al U.C.O. (Uniunea Clerului Ortodox) din Basarabia*; în 1940 – *Gaz. săpt. de luptă a refugiaților basarabeni*. Între anii 1931 - 1937, ziarul *Raza* a fost tipărit la Tipografia Uniunii Clericilor Ortodocși din Basarabia.

În paginile acestui ziar, au debutat și s-au afirmat numeroși scriitori și publiciști români basarabeni. Majoritatea colaboratorilor *Razei* erau foști elevi ai Seminarului Teologic și studenți ai Facultății de Teologie din Chișinău: profesorii Ilie Tocan, Victor Popovici (aceștia au dirijat / condus ziarul ca di-

rectori – delegați), Alexandru Boldur, preoții Alexandru Skvoznikov, Sergiu Păduraru, Eremia Cecan, Emil Cucuetu, Gavriil Nagacevschi, Nicolae Tomoilă, Sergiu Bjolla, Evdochim Lesnic, Paul Mihail (Mihailovici), Ion Belodanov, Zaharia Rusu, Zinovie Smochină, preotul - poet Trofim Suruceanu, publicistul Dumitru Remenco, Sergiu C. Roșca, Anton Țurcanu, Alexandru Bardieru, Sergiu Matei Nica, Paul Lecca, Alexandru Velicu - Enache, Grigorie Filip Lupu, Paul Berezescu, Gheorghe Cunesco, Robert Cahuleanu (Andrei Ciurunga), Vladimir Cavarnali, Vasile Trofim, Vasile Prisăcaru

și a. Se poate afirma cu multă certitudine că ziarul *Raza* a constituit o adevărată școală, un laborator de formare al condeierilor basarabeni.

Câțiva dintre cei mai tineri colaboratori: Anton Țurcanu, Sergiu C. Roșca, Sergiu Matei Nica, Alexandru Bardieru, Paul Lecca, Gheorghe Cunesco au scos, ulterior, revista *Tribuna Tinerimii*. Unul dintre cei mai laborioși colaboratori ai

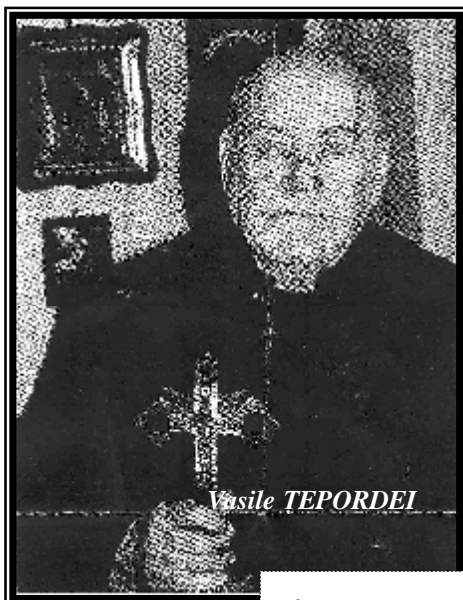
acestei publicații a fost Vasile Țepordei, născut la 5 februarie 1908, în satul Cârpești, județul Cahul. A studiat la Seminarul Teologic (1921 - 1929) și la Facultatea de Teologie (1929 - 1933) din Chișinău; apoi la Seminarul Pedagogic Universitar din Iași, cu examen de capacitate pentru Religie, în anul 1937.

Profesor de Religie la mai multe licee din Chișinău (1935 - 1940 și 1941 - 1944): *Industrial, Alexandru Donici, Regina Maria, Regina Elisabeta, Regele Ferdinand*, și din Bu-curești (1940 - 1941 și 1944 - 1948): *Școala Normală de me-naj, liceele Bălașa, Brâncoveanu și Regina Maria*. Preot (1939), iconom (1942); iconom stavrofor (1947). A fost arestat în sep-tembrie 1948, iar în 1949, jude-cat de un Tribunal militar sovietic de la Constanța și condamnat la 25 de ani de muncă silnică. A executat 8 ani în mai multe la-găre din Siberia, ultimul fiind Vor-cuta, dincolo de Cercul Polar. A fost eliberat în anul 1956 și re-integrat în preoție, ca paroh la Islaz, județul Ilfov (1956 - 1966) și a activat la biserica Mărcuța din București (din 1966). Este autorul lucrărilor: *Preotul poet Alexei Mateevici* (Chișinău, 1937, 101p.); *Amintiri din Gulag*, (București, 1992, 176p.); a mai semnat sute de articole, note, cronici, recenzii în diferite ziare și reviste.

În perioada 1939 - 1944, Vasile Țepordei a îndeplinit funcția de director al ziarului **Raza**, avându-l caa redactor pe Sergiu C. Roșca și acesta un publicist de excepție. În 1938, Uniunea Clerului Ortodox din Basarabia s-a desființat și, în consecință, și-a sistat apariția și **Raza**, iar în anul 1939 Vasile Țepordei a reușit să obțină aprobarea reparației publicației, sub conducerea sa în calitate de director. În iunie 1940, atunci când Basarabia a fost ocupată de către armata sovietică, direc-torul, redactorul și o mare parte a cola-boratorilor publicației s-au refugiat peste Prut. La București, a apărut un singur număr al ziarului cu titlul **Raza Basarabiei**. La protestele diplomatice ale Uniunii Sovietice, guver-nul român i-a cerut lui Vasile Țepordei să renunțe la determinativul **Basarabiei**, în caz contrar, trebuia să

suprime publicația. S-a revenit, astfel, la titlul inițial **Raza**, cu subtitlul *Gazeta săptămânală de luptă a refugiaților basarabeni*. Începând cu anul 1941, **Raza** a reapărut în Basarabia, la Chișinău.

Aproape în fiecare număr al ziarului erau 2 - 3 articole, sem-nate de Vasile Țepordei sau cu pseudonimele (Vasile Dascălu, Politicos, Vlad Țepeș, Țepeluș, Vasiluș, V., V.Ț., V. Țep., Ț., Rep. ș.a.), mai ales când a în-ceput să facă parte din colegiul de redacție, în calitate de de-legat al Asociației cântăreților bi-sericești basarabeni.

În paginile ziarului **Raza**, Vasile Țepordei a combătut politicianismul și moravurile clasei politice, a militat pentru întărirea unității neamului românesc și a respectării drepturilor tuturor românilor în

DÎND GLAS

Chibzuința cumpănită moldovenească, moștenită de la moșii și strămoșii răzeși, judecata judicioasă, îndrumarea înțeleaptă a mentorilor, structura sufletească și concepția de viață etică - creștină l-au îndreptat și l-au menținut pe linia patriotismului autentic și salutar... S-a afirmat într-un fel cu totul personal și distinct. A fost martor, a trăit și a înțeles drama Basarabiei românești din primul deceniu de după Unire: părăsirea ei de către fruntașii ei politici și culturali care semnasera Unirea, însă au deviat în carierism, nepăsare și comoditate trădătoare, ce au favorizat invadarea nefastă a Basarabiei de politicianism veros, ideologii și unele acțiuni antiromânești. În mai multe articole, Vasile Țepordei (în imagine) a criticat și a deplîns declinul și prăbușirea protagoniștilor basarabeni...

(Preot Gheorghe Cunescu)

învățămant, comerț, a depus eforturi susținute în vederea ridicării nivelului de cultură și bunăstării locuitorilor din mediul rural.

Prin scrierile sale, V. Țepordei se numără printre cei mai valoroși publiciști ai Basarabiei din toate timpurile, fiind numit, pe bună dreptate, "cel mai de seamă publicist - tribun al Basarabiei românești". A publicat cele mai frumoase pagini despre istoria și sufletul Basarabiei, legăturile și unitatea româ-

Iubesc Basarabia fiindcă sunt fiul ei. O iubesc fiindcă-i pământ românesc. Îi iubesc pământul, fiindcă am crescut din vloga lui și m-am jucat în țărâna mănoaselor lui câmpii. Îi iubesc livezile de pomi, fiindcă am crescut la umbra lor și am gustat cu neșaf din roadele lor. Îi iubesc văile, fiindcă mi-au întărit plămâni cu aerul lor răcoros. Îi iubesc dealurile, fiindcă din înălțimea lor i-am privit sau admirat întinsul necuprins de ochiul omenesc, prelungirea vechilor Carpați. Îi iubesc mormintele, fiindcă în ele zac osemintele tatălui meu, zdrobite de ultima robie moscovită și tot în ele se sălășluiesc moaștele eroilor dezrobitori. Îi iubesc satele cu liniștea lor patriarhală, fiindcă în ele am înțeles rostul vieții și al lumii. Îi iubesc bisericuțele îngrijite și împodobite, fiindcă ușile uneia dintre ele m-au primit din brațele bunicuței și m-am încreștinat, și tot în una dintre ele doresc să mă despart de lume...

(Vasile Țepordei)

nească cu celelate provincii - surori, eroismul și sacrificiul pentru dezrobirea ei, dușmanii ei (interni și externi) ș.a. Articolele sale sunt pătrunse de un adânc și curat patriotism, rămânând veritabile pagini antologice: *Basarabia, Ție Basarabie!; Țăranul basarabean; Basarabeanca; Sufletul basarabean; Specificul basarabean; Laudă Basarabiei; Închinare Basarabiei; Sufletul românesc al Basarabiei; Veșnicia Basarabiei; Basarabia colț de rai; De ce iubim Basarabia; Mama basarabeancă; Mi-i scumpă*

Basarabia; Basarabia – fagure de miere; Basarabia darnică; Basarabia – scut de apărare; Basarabia eroică; Basarabia creștină; Basarabia sub soarele primăverii; Iubim Basarabia; Să murim în Basarabia; Tainele basarabene și altele.

Prin tot ceea ce a găzduit în paginile sale, ziarul **Raza** a demonstrat că a fost o publicație de calibrul. Alături de alte ziare și reviste bisericești din epocă, **Raza** a contribuit substanțial la formarea valorilor moral - spirituale ale populației din Basarabia.

Bibliografie:

1. *Basarabia*, Chișinău, nr.2, 1993, P.146 - 147.
2. *Chișinău*. Enciclopedie, Chișinău, Ed. Museum, 1997.
3. Colesnic, Iurie. *Basarabia necunoscută*, vol. III. Chișinău, Ed.
4. Grossu, Silvia. *Valențele presei clericale din Basarabia (1918 - 1940)*. Autoreferat, Ch., S.n., 2002.
5. *Literatura și Arta*, Chișinău, 31 octombrie 1991, P.7.
6. Păcurariu, Mircea. *Basarabia. Aspecte din istoria Bisericii și a Neamului românesc*, Iași, Ed. Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, 1993.
7. Idem. *Dicționarul teologilor români*, București, Ed. Univers enciclopedic, 1996.
8. *Presa basarabeană de la începuturi până în anul 1957*. Catalog, Chișinău, Ed. Epigraf, 2002.
9. Țepordei, Vasile. *Amintiri din Gulag*, București, Casa editorială pentru turism și cultură ABeona, 1992.
10. Idem. *Drumul Golgotei*, București, Ed. Eminescu, 1995.

Un polemist necruțător și intratabil – I.E.Torouțiu

**Motto: Într-adevăr, originalitatea universului constă
în marea sa dezordine, ordonată de necesitate.**

Gheorghe Sîrbu

Natalia LUNIC, șef oficiu

In fondul de carte veche / rară al Bibliotecii Universitare bălțene se află colecția Torouțiu integral, toate cele 13 volume de **Studii și documente literare**, apărute între anii 1931 - 1946 la Editura Institutul de Arte Grafice “Bucovina” I.E.Torouțiu.

Cine a fost acest cărturar bucovinean și ce urme a lăsat el în cultura română?

Cercetătoarea Oltea Prelucă menționează: “*Ilie E. Torouțiu, erudit cărturar bucovinean, a fost una dintre cele mai generoase și mai pilduitoare personalități ale istoriei noastre din prima jumătate a secolului trecut, figură marcantă a vieții culturale românești interbelice despre care, din nefericire, doar puțină lume mai știe câte ceva...*”

Ilie E.Torouțiu s-a născut la 17. 06. 1888, la Solca, într-o familie de țărani săraci, a făcut liceul la Suceava, iar studiile universitare la Cernăuți și în Germania, unde a și rămas asistent universitar la Frankfurt-am-Main (1911 - 1913). Revenit în Bucovina, este concentrat și reformat la începutul războiului mondial (1914), apoi se refugiază în România, pentru a se alătura celorlalți bucovineni care militau pentru dezrobirea provinciei. Activează în calitate de profesor de germană la Liceul “Dimitrie

Cantemir” din București. Își face ucenicia la o tipografie mică, fiind colaborator al **Revistei Bucovinei** (revistă cu profil enciclopedic), ca mai târziu, acest om întreprinzător, idealist, profund și muncitor, să ajungă să-și conducă noua sa tipografie “Bucovina”.

A debutat, în 1911, cu o culegere de folclor **A fost**

odată, a efectuat traduceri, apoi “*cu armătura temeinică a formației sale filologice de tip german, Torouțiu s-a consacrat la început elaborării unor studii de economie statistică, dicționare, continuând cu lucrări de istorie literară, cu precizări, rectificări despre scriitorii diverși și inegali ca valoare, lămuriri istoriografice oneste, cercetări comparativiste de acribie uni-versitară (circulație de motive, influențe, relații între germană și română îndeosebi)*”. (Valentin Chifor în **Dicționarul scriitorilor români**, R - Z, Buc., 2002, pp. 585 - 586) E recepționat drept un “*polemist necruțător și intratabil*” care “*a surpat gloriei și gloriei literare*” (Constantin Cubleșan). O simplă enumerare a celor

mai importante scrieri ale sale e în stare să justifice, să argumenteze alegerea sa, la 26 mai 1936, în calitate de membru - corespondent al Academiei Române: **Oameni și cărți** (Solca, 1914), **Carmen Sylva în literatura română** (Cernăuți,

1924), **Immanuel Kant în filosofia și literatura română** (București, 1925), **Modernismul: Symbolism – impresionism – expresionism** (București, 1924), **Heinrich Heine și heinismul în literatura română-nească** (București, 1930), **Hermann Sudermann în literatura românească** (București, 1930), **Her-mann și Dorothea – Enăchiță Văcărescu. Pagini din monografia Goethe** (București, 1931), **Pagini de istorie și critică literară** (București, 1931).

Opera sa de bază rămîne însă a fi seria de **Studii și documente literare** în 13 volume, circa 8000 de pagini, colecție care se află zilnic la îndemîna cititorului bălțean. „*Anume după apariția primului volum din Studii și documente literare*, subliniază Oltea Prelucă, *numele lui Torouțiu va fi mai des vehiculat de filologii români ce-i vor recunoaște meritele acestui harnic și tăcut muncitor în grădina cuvintelor.*” Astfel, în toamna lui 1931, Perpessicius semna în *Cuvîntul* din 26 noiembrie apariția unui „*început de faptă editorială de la care istoriografia românească are numai bine de așteptat*”, autorul fiind apreciat analogic, drept „*un Hurmuzache al celor literare, de extensiunea și importanța celui istoric.*” „*I.Torouțiu, remarcă Zigu Ornea, a fost întotdeauna mîndru de posibilitatea publicării registrului conținînd procesele - verbale ale Junimii*”.

Aceeași Oltea Prelucă livrează informații prețioase despre structura alesului cărturar: „*Chiar de la stabilirea sa în București, întîi ca profesor la Liceul „Cantemir Vodă”, ca proprietar de librărie, apoi de tipografie și întemeietor al Institutului de Arte Grafice „Bucovina”, Ilie E. Torouțiu va dovedi, pe de o parte, o ambiție ieșită din comun pentru a-și asigura un loc al său într-o lume care-l privea ca pe un străin, pe de altă parte, o loialitate statornică pentru bucata lui de țară și pentru oamenii acesteia, casa lui fiind gazdă primitoare pentru bucovinenii ajunși, pentru cine știe ce pricini în capitală, iar editura și tipografia lui dînd posibilitatea afirmării unor condeie ale pribegilor din țara fagilor, alături de lucrări ale unor nume cunoscute și apreciate în peisajul literar românesc*”.

După cum putem observa, Torouțiu va activa în mai multe direcții, dăruindu-se cu trup și suflet activităților de editor, publicist, istoric literar, folclorist. Însă înainte de toate, cum spune pe bună dreptate N. Georgescu, I.E.Torouțiu este „*unul dintre ultimii filologi cu retorică de la noi*”, devenit un eminescolog temerar. A comentat poeziile eminesciene preconizînd editarea unui volum cu titlul **Exegeza eminesciană**, cu subtitlul **Poeziile antume din punct de vedere filologic**. E o „*cercetare suplă a sa, spectaculoasă, incitantă chiar sub aspect metodic, scrisă alert, ușor de receptat*”. (N.Georgescu) I. E. Torouțiu este unul dintre „*cei ce s-au apropiat de opera lui Eminescu și au aprofundat studiul acesteia*”. Nu s-a putut trece peste contribuția fundamentală a lui I.E.Torouțiu adusă în editarea operei eminesciene. „*Contribuția critică a lui I.E. Torouțiu la discutarea edițiilor lui Eminescu de pînă la el*, menționează C. Cubleşan, *este de o însemnătate fundamentală, nu numai pentru editarea de aici înainte a textelor eminesciene, ci pentru înțelegerea ideatică a acestora din punct de vedere filologic*”. Iar Perpessicius susținea că I.E. Torouțiu este „*ultimul cuvînt în materie de editare a textului eminescian*”.

Pentru unii contemporani, precum Pompiliu Constantinescu, Tudor Vianu, Torouțiu a fost publicist înainte de toate, căci a colaborat la diverse publicații ale timpului, cu precădere de profil lingvistic și literar. Conduce efectiv revista *Floarea Soarelui* (1927 - 1929), „*revistă de influență culturală iorghistă, în impecabile condiții grafice și cu colaborări de ținută*” (L.Papuc). La 1 ianuarie 1939, devine directorul celebrei reviste **Convorbiri literare**. Conduce publicația între anii 1939 - 1944, o perioadă extrem de grea, care va marca dureros existența întregii ființe românești. Va închina aceste reviste tot sufletul și resursele sale financiare. Din toate cîte le-a realizat, se poate vedea cu claritate că a fost un om harnic și perseverent. Sub direcția sa apar mai ales studii de istorie literară, majoritatea referitoare la foștii membri ai „**Junimii**”. „*Cu o bogată activitate publicistică, polemist de*

temut în perioada interbelică, consemnează Oltea Prelucă, va continua să traducă și va realiza importante lucrări de literatură comparată, aplecându-se mai ales asupra influențelor germane în literatura și filosofia română”. Aprecierile aparținând profesorului Carlo Tagliavini, de la Universitatea din Bologna, care primise cărțile lui Torouțiu (monografiile despre Heine și Sudermann) sînt semnificative în acest sens: „...mi se pare că lucrările domnului Torouțiu sînt între cele mai bune cercetări de literatură comparată.” Va fi supranumit **“Meritosul popularizator de literatură germană”**, căci Torouțiu ne-a dat și traduceri din Hebbel, Grillparzer și Anzengruber (Gallia Tudor). Apreciind că „domnul I.E.Torouțiu restabilește sau stabilește pentru înția dată o serie de percepte pentru studiile literare”, P. Iroaie consideră: „Literatura română și străină, îndeosebi cea germană, îi oferă un abundant material comparativ din confruntarea căruia reies trăsăturile caracteristice ale fenomenelor literare.”

N. Georgescu afirmă că I.E. Torouțiu este *“unul din marii mentori”* ai culturii române. Lucrarea sa **Studii și documente literare**, realizată în colaborare parțială (numai primul volum) cu bibliograful român Gh. Cardaș, a devenit o lucrare indispensabilă istoriei literare. *“Erou civilizator”* al culturii românești tradiționale, Torouțiu, prin cele 13 tomuri masive de **Studii și documente literare**, respectiv corespondența junimiștilor și sămănătoriștilor, cu note, comentarii și indici, reprezintă proba sacrificiului unei vieți de cărturar. Colecția **Studiilor...** era considerată istorică deja în 1936. Perpessicus o numea *“...operă cu perspective de monumentalitate”*. Similară este și aprecierea posterității: *“Cel mai mare merit al lui Torouțiu în cultura română rămîne însă publicarea, în treisprezece volume, a colecției „Studii și documente literare”, circa 8 000 de pagini care cuprind corespondența membrilor „Junimii” și pe cea a „Sămă-nătorului”, însoțite de cuprinzătoare și judicioase note și comentarii ale autorului, menite să scoată la lumină adevărul despre oameni și fapte care au fost, despre o epocă de așezare a statului și culturii*

române pe noi coordonate, despre cei care, prin truda și cu sudoarea lor, au arat pe ogorul sfintei limbi române.” (Oltea Prelucă)

Pentru a afla cît mai multe despre un secol anume, cercetătorul literar apelează la toate mărturiile pe care le poate oferi epoca dată. *“Memoriile consideră Z. Ornea, constituie [aproape] întotdeauna și un inestimabil instrument de lucru, o carte de referințe mereu în mîna cercetătorilor.”* Însă pentru a evita subiectivitatea, apăsarea necesitatea publicării unor documente veridice. *“Pînă în 1933, cînd Torouțiu a publicat caietele cu procese - verbale ale Junimii, redactate de Xenopol, amintirile lui George Panu erau utilizate ca principal mijloc de informare”* (Z. Ornea). Aceste amintiri, precum și alte documente fac posibile diverse unghiuri de vedere ale diferitor contemporani ai epocii și ne permit, prin asamblarea lor, să ne formăm o imagine completă asupra unor realități ale trecutului. Utilitatea acestor studii rămîne a fi, astfel, de necontestat pentru orice cercetător literar care vrea să-și construiască o părere despre epoca în care au activat astfel de cercuri literare ca **Junimea** cu personalități marcante, care au reușit să impună spiritul critic și polemic al perioadei respective din istoria literară română. *“Materialul pus la îndemîna istoriei literare, afirmă P. Constantinescu, e afit de prețios, în unele laturi, încît din el se poate alcătui o întregă monografie asupra Junimii”*.

Studiile... pot fi împărțite, după părerea lui Perpessicus, în două serii: din prima fac parte primele șase volume în care se conține informația referitoare la epoca **Junimii**, precum și volumele al IX-lea și al XI-lea. Materialul documentar este bine structurat: fiecare volum conține corespondența unei personalități sau a unei perioade de timp, cu notele de rigoare și cu un indice model. Fiecare volum posedă indicația precisă despre informația cuprinsă în volumele anterioare și despre cea care va fi inserată în volumele preconizate pentru editare. Structurarea perfectă permite aflarea materialului necesar în scurt timp, iar aspectul de arhivă al **Studiilor...** incită interesul pentru lectură. În rîndurile

acestor **Studii...** se întâlnesc păreri și opinii, portrete și imagini conturate pe fundalul unor schimbări literare; în fața ochilor se derulează filmul unei epoci apuse, creînd senzația unei vecinătăți imediate.

Perpessicius considera că „opera oricărui autor se luminează prin cunoașterea condițiilor de laborator în care a fost distilată”, volumele din **Studii...** avînd tocmai această utilitate primordială, de a spori valoarea „cînd poemul sau nuvela se văd înflorind ca nufărul din nămol.” Vorbind despre calitatea muncii celor doi, la apariția primului volum, Perpessicius remarcă faptul că „volumul întrunește toate condițiile unei lucrări moderne, mai exact occidentale. Profunziune de note explicative și indice sistematic, ușor maniabil, completează meritele acestei lucrări și-i dau toate atributele unui veritabil instrument de cultură”, semnalînd „cu toată deferența rîvna și utilitatea colecției...”. Toți cei care au comentat lucrările lui Torouțiu au remarcat excelența documentare și imparțialitatea sa.

Volumul al VII-lea al **Studiilor...**, înfîiul din seria a doua (serie care inserează și volumele al VIII-lea, al X-lea și al XII-lea), expune corespondența lui N. Iorga între anii 1890 - 1934. Volumul dispune de o introducere de peste 100 de pagini în care este expusă doctrina și amploarea mișcării **Semănătorului**, completînd cu informații biografice personalitatea unora dintre corespondenții lui N. Iorga, animatorul acestei mișcări. Ideea vehiculată, asupra căreia se insistă în introducere, este măsura în care **Semănătorul** își datorează faima lui N. Iorga.

Valoarea **Studiilor...**, după părerea autorului în-suși, constă, mai întîi de toate, în ilustrarea adevărului istoric, prezentarea de documente autentice și nu amintiri trecute prin prizma subiectivității (Vezi: Introducerea la vol. al IV-lea al **Studiilor...**, 1933, pp. XCII-XCIV). Aceasta era și părerea contemporanilor și a posterității, care, deși a dat uitării personalitatea alcătuitorului și editorului, a utilizat cu

regularitate aceste documente. „*Corespondența junimiștilor*, menționează Al. Zub, oferă veritabile autobiografii spirituale, peste care nu se poate tre-ce. Multe din scrisorile junimiștilor, confesive, po-lemice sau simplu documentare, trebuie considerate ca ținînd de operă. Eminescu, Slavici, Maiorescu, Negruzzi, Duiliu Zamfirescu sînt virtuoși ai genului, scrisorile fiind adesea invocate la Junimea ca sursă documentară” (Al. Zub **Junimea: implicații istoriografice 1864 - 1885**. – Iași, 1976. – p. 127 - 128). Prin **Studii...** se poate păși dincolo de simpla documentaristică. **Studiile...** sînt o „*arhivă bio-grafică, pe temeiul căreia atîția dintre scriitorii noștri apar în adevărată și avantajoasă fizionomie literară*” (Perpessicius). Prin prizma acestor mărturii ale se-colului se înfiripează o imagine mai mult sau mai puțin completă. „*Din hîrtii moarte și uitate, cum bine spune Scarlat Preajbă, dl Torouțiu a făcut ființe vii, trăitoare, căci le-a dat viață.*”

Pornind de la premisa că amănuntele din viața unor personalități, cu tot caracterul temporalității lor, pot conduce la revelarea unor adevăruri ce pot scăpa altfel celor mai atente cercetări, cu ajutorul unor scrisori din **Studii...** autorul descoperă influențe ale filozofiei engleze (Buckle, Latus, Draper) sau germane (Schopenhauer, Kant, Jasche) în cultura română. „*Iată deci și ceva despre viziunea statică a Studiilor și documentelor literare, studii pe care unii le pot crede utile numai pentru valoarea bibliografică și istorică a lor. Nu, scrisorile pe care I.E. Torouțiu le-a intitulat Studii și documente literare și pe care dsa le-a însoțit de sute de note deosebit de prețioase pentru informare, precizia și bogăția lor de amănunt au și un cuprins vast de idei*

ce se pot laolaltă relaționa și care pot constitui, cum am văzut, elemente de valoare pentru o cunoaștere statică a lor” (Iosif Brucăr). „Studiile torouțiene remarcă M. Golea, au vigoare, retorism, parfum de epocă.”

După parcurgerea primelor trei volume ale colecției, Camil Petrescu considera că documentele prezentate „completate cu un imens bagaj de note, [din] aceste 1000 de pagini se citesc cu interesul și agrementul unui roman, atât de bogate sunt în lucruri și întâmplări dintr-o întreagă epocă.” Impresionat de calitatea materialului lecturat, romancierul apreciază că „aceste volume din **Studii și documente literare** sunt de altfel caracteristice pentru o mentalitate, aceea de cărturar român”. „Importanța acestor **Studii și documente literare** și gradul de utilitate la care au răspuns îl pot dovedi nenumăratele, aproape zilnicele referințe... de istorie literară”, (Perpessicius), referințe care se fac pînă în prezent, căci grație acestei colecții atîtea „...din tainele obscure ale istoriei **Junimii** s-au lămurit”, taine ale “*trecutului nostru literar*”. Pentru un cercetător de istorie literară colecția are valoare, prezintă interes îndeosebi, căci nu poți păși peste simpla și atît de banala documentaristică în studiul operei unui scriitor, în pătrunderea esenței culturale a unei personalități. În 1934 lui I.E. Torouțiu i s-a acordat premiul „Ștefan I. Costacopol” pentru critică cu lucrarea **Studii și documente literare**.

Anul 1936 aduce literaturii române volumul **Pagini de istorie și critică literară** pe care I.E. Torouțiu îl scoate în propria tipografie. Unul din exemplarele acestei cărți ieșite de sub teascurile tipografiei torouțiene se păstrează în fondul de carte rară al Bibliotecii Universitare “*Alecu Russo*” din Bălți, fiind disponibil filologilor, actualilor și viitorilor critici literari. Cele 272 de pagini reiau articole apărute în presa treizecistă, dovadă a perseverenței incurabilului polemist. Rod al unor sistematice și verificate studii și cercetări făcute de-a lungul timpului, temeinic argumentate cu documente pentru colecționarea cărora a dat dovadă de pasiune pă-

timașă, **Paginile...** ne înfățișează două categorii de cercetători:

1. pe de o parte, cei aplecați asupra studiului minuțios, care-și verifică repetat orice informație, care-și demonstrează cu argumente de netăgăduit orice informație, care se bucură pentru stabilirea fiecărei date sau fiecărui nume ce pot face lumină în hățișurile vieții și operei celor pe care-i studiază;
2. pe de altă parte, onestul bucovinean scoate la iveală pe cei care „utilizează osteneala altor cercetători fără ca să citeze” (P.Iroaie), care mistifică (ca G.Panu) ori plagiază (ca G.Călinecu) în modul cel mai evident.

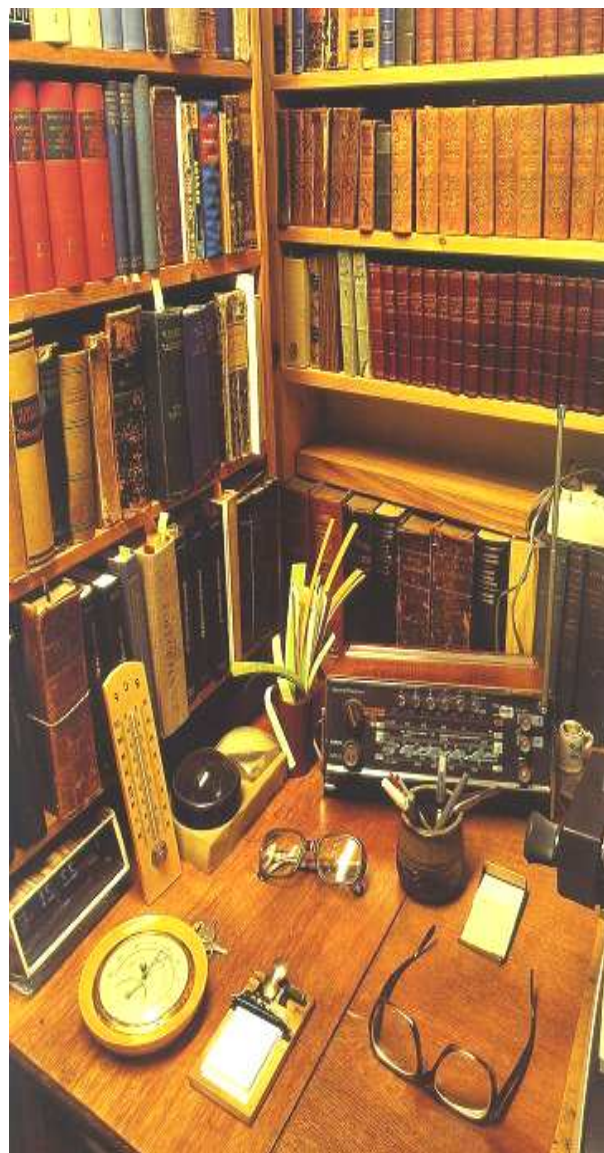
Făcînd **Critica criticii românești**, o recenzie a **Paginilor...**, Petru Iroaie dovedește o caldă simpatie pentru acest „om al preciziei, izvoditorul de documente și studii literare [care] confruntă edițiile cu manuscrisul ori de cîte ori s-ar isca vreo umbră de neîncredere.” Căci I.E.Torouțiu întotdeauna pleda pentru o “cît mai autentică prezentare a realității istorice”, acesta fiind crezul întregii sale vieți. P. Iroaie sesizează nemulțumirea literatului față de „năpădirea literaturii de imoralitate”, determinată de spiritul mercantilist precum și superficialitatea unor intelectuali care „bagatelizează istoria literară”. Se simte, de asemenea, amărăciunea recenzorului, izvorîntă din modul superficial de abordare a cercetării a unor literați români: „atîta inconștiență și incorectitudine...”. P. Iroaie aduce la cunoștința cititorului care nu a intrat în posesia volumului cazurile de falsificare a adevărului istoric, de plagiat grosolan: „*Încolo, d.Călinescu plagiază curent, împăunîndu-se cu osteneală și înțelepciune străină...*”

În scrierile lui P. Constantinescu, personalitatea lui Torouțiu revine în permanență, fiind menționat fie ca editor, fie ca autor al unor lucrări, de atenție mai specială bucurîndu-se **Pagini de istorie și critică literară**, criticul remarcînd obiecțiile făcute monografiei lui G. Călinescu. În tradiția consacrată de a recepționa viața și opera lui M. Eminescu, prin prisma viziunii lui G. Călinescu, putem găsi opiniile unui eminescolog considerat începător la vremea sa. Substanțială este și analiza făcută operelor critice

ale lui G.Călinescu *Viața lui Mihai Eminescu și Opera lui Mihai Eminescu*. De fapt, sînt niște atacuri drastice, G.Călinescu fiind învinuit de plagiat și ironizat pentru lipsa de originalitate: *“Utilizarea materialului din lucrările altora fără mărturisirea precisă, iarăși nu-i ceva nou”*. (**Pagini de istorie și critică literară**, 1936, p.146) Este luată peste picior frivolitatea acestui elev al *“profesorului model de corectitudine...Vasile Pârvan”*, care declară *“cu o seninătate ilariantă: “n-am găsit de cuviință a cita”, trimițîndu-te la bibliografia eminesciană”*. (idem, p.147 - 148) Criticul pune la îndoială cu îndrăzneala specifică acestui bucovinean călit prin înfruntarea greutăților, toate faptele care nu-și găsesc confirmare în vreun document scris sau care par a fi nereale. Torouțiu, fiind un *„om al preciziei”* (P. Iroae) înainte de toate, îl învinuiește pe G. Călinescu că neglijează faptele atunci cînd *“există materialul precis”*. Analizînd momentele ce țin de latura erotică a vieții lui M. Eminescu, criticul opune studiului călinescian observațiile altor contemporani, cum ar fi cuvintele lui I. Slavici din *“Amintiri”*, observînd diferența tranșantă în expunerea faptelor de către cei doi. În final, Torouțiu concluzionează: *“biograful îl smulge pe poet și-l transpune în epoca noastră”* (idem, p.157), altfel spus îl demitizează.

În **D. Murărașu: “Naționalismul lui Eminescu”** I.E. Torouțiu face o caldă și argumentată recenzie acestei lucrări, apreciind *„imensitatea muncii depuse de cercetător”, „munca trudnică”* din care a ales tot ce era mai elocvent, precum și metodele folosite: *„ În ce privește metoda, renunțînd la estetismul nebulos și disprețuitor de date precise, și la istorismul care se îngreudește cu date fără să țină seama de frumusețea scrierilor, dl Murărașu, așa cum îi dicta însuși bunul simț, a înțeles că are să se ocupe de o operă din care o parte este poezie determinată de anume împrejurări, iar altă parte proză politică remarcabilă, care, dacă și azi se citește cu plăcere, e numai fiindcă afară de idee se găsește în ea suflu liric și expresie, adevărată ceea ce se numește valoare literară.”* (**Pagini de istorie și critică literară**, 1936, p. 122) Este firească atitudinea lui I.E. Torouțiu dacă nu uităm că apărarea intereselor naționale a fost temelia activității tuturor intelectualilor români, veniți dintr-o lume în care sentimentul patriotic era mai puternic antrenat.

Considerînd că *„criticul nare voie să iscodească*

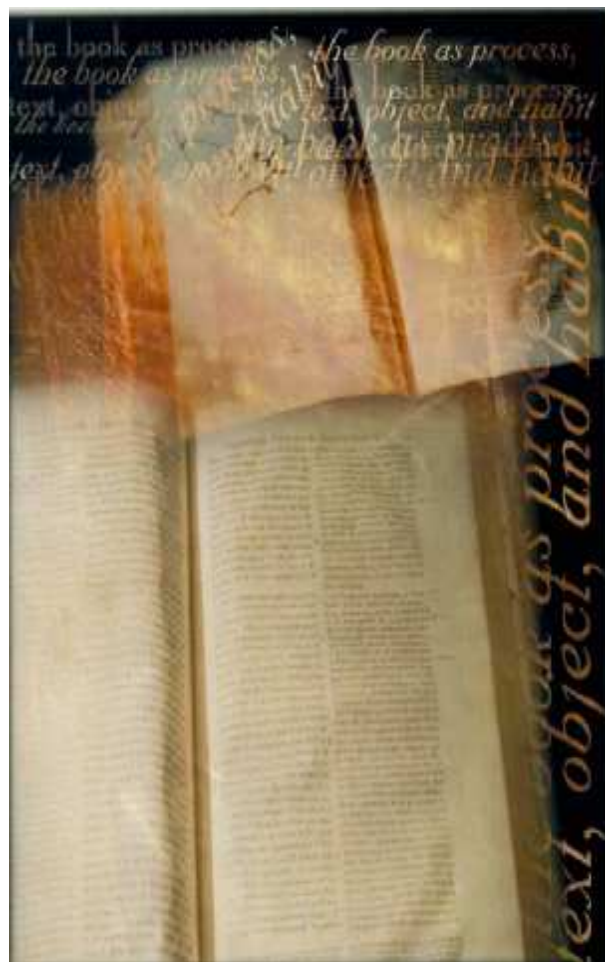
după cum îl taie mintea, ci datorită sa este să studieze documentar literatura și istoria literară”, P.Iroaie apreciază că „întrunind aceste calități, cartea d-lui Torouțiu e una din cele mai frumoase și mai juste opere de critică literară ce s-a scris la noi.” Rămâne ca cititorul, atât cel contemporan cu **Pagini... și Critica criticii literare**, cât și cel care, privind de la distanță de aproape trei sferturi de veac, să observe că „exactitatea, controlul și obiectivitatea care se desfășoară din prima pînă la ultima pagină, detaliul și ansamblul fenomenului literar din cartea aceasta îl situează pe d. I.E. Torouțiu printre puținii (Și cât de puținii!) veritabili critici români.”

Paralel cu articolele polemice din **Pagini de istorie și critică literară** (antrenante șarje anti - Călinescu, anti - Arghezi, anti - Ciorănescu ori anti - SînGiorgiu) în care-și apără cu argumente solide ideile, I.E. Torouțiu își va continua activitatea de harnic și generos colecționar. Bogata sa activitate de profesor, traducător, publicist, istoric și critic literar, folclorist, autor de studii sociologice, tipograf, academician, patron și mecenate, filantrop, spirit de înaltă cultură, dar și de rară inițiativă și energie practică, strălucit reprezentant al idealismului real pe care îl preconiza încă de student, crainic al culturalității și vredniciei bucovinene,[...]nu e îndeajuns studiată. “E o culme strălucită la care s-a ridicat omul acesta prin vrednicia proprie, prin energie și talent, adevărat selfmade man în înțelesul cel mai propriu, cel mai curat al cuvîntului.”

Bibliografie:

1. C. Cubleșan. *Eminescologul temerar I.E. Torouțiu* // Dacia literară, 2004, nr. 6, p. 23 - 26.
2. L. Papuc. *I.E. Torouțiu față în față cu N.Gane* // Dacia literară, 2003, nr. 4, p. 19 - 20.
3. L. Papuc. *I.E. Torouțiu – 50 de ani de la moarte* // Convorbiri literare, 2003, nr. 12, p. 84.
4. G. Răduică, N. Răduică. *Dicționarul presei românești (1731 - 1918)*, Ed. Științifică, Buc., 1995.
5. Al. Zub. *Junimea: implicații istoriografice 1864-1885*. – Iași, 1976.

6. Perpessicius. *Opere: mențiuni critice* în 7 vol., Buc., 1971.
7. Iosif Brucăr. *Filozofia în Studii și Documente literare*, în „România literară”, nr.70 din 17 iunie 1933, p.III. 83.
8. Oltea Prelucă. *Un om în furtună: Ilie Torouțiu în revista Agero*, revistă pe internet a Asociației Germano – Române.
9. D. Vatamaniuc. *I.E. Torouțiu, exeget al edițiilor poeziei eminesciene* // Bucovina literară, 2003, №1(143), p.1,5.

Elena HARCONIȚA,
director general BȘ USB

Asociațiile există pentru a servi pe membrii săi

(Ghidul IFLA)

Ludmila COSTIN,
directorul Bibliotecii USAM

De regulă, la începutul fiecărei luni septembrie, bibliotecarii din învățământul românesc se întâlnesc în una din bibliotecile universitare din Țară, pentru a pune în discuție și a găsi căile de soluționare a multelor probleme profesionale. În 2005, cea de-a XVI-a Conferință Națională a Asociației Bibliotecarilor din Învățământ și-a desfășurat lucrările la Petroșani și a luat în dezbateră un subiect amplu: *Cooperarea interbibliotecară în context european*. O echipă formată din 12 bibliotecari, ghidați de directorul Luminița Danciu (Biblioteca Universitară, Petroșani), au asigurat cele mai prietnice condiții (inclusiv și prin acumularea sponsorizărilor de la 27 organizații / instituții, printre care se numără *Romdidac*, *Books Unlimited*, *ExLibris*, *EBSCO* ș.a.) pentru toți cei 150 de participanți, sosiți din Țară și din străinătate. La întrunire au participat delegații străine din Danemarca, Ungaria, R. Moldova. Din componența delegației noastre au făcut parte: dna Ludmila Costin, președintele Asociației Bibliotecarilor, dna Claudia Balaban, directorul Bibliotecii Naționale pentru Copii "Ion Creanga" (primul președinte al Asociației Bibliotecarilor din R. Moldova) și dna Elena Harconița, directorul Bibliotecii Universității

de Stat "Alecu Russo" din Bălți, membru al Biroului ABRM.

La Conferință au participat managerii superiori din bibliotecile universitare și preuniversitare de învățământ, responsabili de activitatea bibliotecilor de la Ministerul Culturii și Cultelor, președinți ai secțiunilor profesionale din cadrul Asociației Naționale a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice (ANBPR), Asociația Bibliotecarilor și Documentariștilor din București (ABIDOB), Asociația Bibliotecarilor din Biblioteca Națională a României (ABBNR), reprezentanți ai autorităților publice locale, ziaristi.

Este foarte important că au acceptat invitația reprezentanții Ministerului Educației și Cercetării, Secretarul de Stat, dl Jozsef Koto, care a răspuns la un șir de întrebări adresate de către membrii ABIR, precum și dna Carmen Bitir – Istrate, consilier pentru probleme de biblioteci. Ne-am bucurat pentru colegii noștri, care sunt diriguți în cadrul ministerului de un factor de decizie care a activat anterior în sistemul bibliotecar și se arată sensibilă și disponibilă la soluționarea operativă și competentă a dificultăților întâmpinate de către bibliotecari.

Directorul Bibliotecii Centrale Univer-sitare din

București, dl Mircea Regneală, președintele ABIR, în raportul privind activitatea Consiliului de Conducere în perioada septembrie 2004 – august 2005, s-a referit succint la principalele activități organizate de ABIR în vederea rezolvării problemelor existente. Dificultățile cu care se confruntă colegii noștri din România se aseamănă mult cu ale noastre, și anume: finanțarea insuficientă a informatizării, bugete austere pentru completarea colecțiilor, probleme legislative, situația precară a bibliotecilor școlare, salarizarea inadecvată și statutul social modest al bibliotecarului. Bibliotecile, mai ales cele școlare, nu se pot integra pe deplin în procesul de instruire din motivul finanțării inadecvate și indiferenței cu care sînt tratate de către autoritățile locale. Formarea profesională se află într-o situație gravă, susține dl Regneală: „*Inexistența unor forme instituționalizate pentru formarea de bază a bibliotecarilor cu studii medii, de exemplu, al cărui procent, în ansamblu, este de circa 35 la sută din totalul bibliotecarilor din învățămînt; absența oricăror programe de formare continuă pentru toate tipurile de bibliotecari, din 1990 pînă astăzi, toate acestea continuă să aducă importante prejudicii profesiei noastre.*”

Printre succesele anului se numără și adoptarea unor norme și regulamente privind funcționarea sistemului de bibliotecă, precum: „*Modificările la Legea bibliotecilor și Metodologia de recuperare a documentelor pierdute, distruse ori deteriorate și*

de taxare a serviciilor și a nerespectării termenelor de restituire a publicațiilor împrumutate (Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 701 din 3 august 2005)”. Un alt succes al colegilor noștri este apariția primului număr al *Revistei române de biblioteconomie și știința informării*, continuatoarea *Buletinului ABIR*, colecția căruia, din 1997 pînă în 2004, a fost digitizată pe un CD ce conține textul integral a 324 de articole publicate în cele 26 de numere ale *Buletinului*.

Aceste două importante documente au fost lansate, în cadrul lucrărilor Conferinței, de către Robert Coravu, secretarul general al ABIR-ului, director - adjunct la BCU București.

O deosebită performanță a bibliotecarilor universitari români este unirea într-o rețea a 4 biblioteci universitare din București, Cluj, Timișoara și Iași, ceea ce oferă cititorilor posibilitatea consultării cataloagelor bibliotecilor respective. Un interes aparte a suscitat proiectul REM (Referințe prin e-mail), un model de cooperare a citorva biblioteci, punctul de acces (portalul) fiind plasat pe pagina web a Bibliotecii Universității *Dunărea de Jos* din Galați.

Un alt proiect, asupra căruia se lucrează intens în ultimii ani, este traducerea tezaurului francez RAMEAU, ce va servi, credem, drept instrument de prelucrare și regăsire a informației nu numai pentru specialiștii din România.

În continuare, a fost propusă atenției participanților activitatea, de un an, a secțiunilor ABIR, fiind remarcată atitudinea președinților față de re-

alizarea programelor stabilite, oportunitatea factorilor de decizie. A fost propusă, în acest context, planificarea pentru fiecare an a doar două-trei obiective, care să fie realizate calitativ și eficient. A fost trecută în revistă și activitatea Filialelor ABIR, menționate fiind cele mai bune dintre ele, a fost anunțată reînscriserea în IFLA, deoarece, din anul 2000, ABIR nu mai este membru al acestei organizații internaționale.

A urmat înmînarea premiilor și diplomelor ABIR. Anual, în urma unui concurs, sînt acordate *Premiile Nicolae Georgescu - Tistu și Ioan Bianu*. Pentru obținerea fiecăruia dintre aceste premii, este nominalizat cîte un bibliotecar școlar și unul universitar. Premiul *Dan Simonescu* este acordat unui student care a înregistrat performanțe în domeniul bibliologiei și științei informării și a demonstrat reale aptitudini pentru investigații. Cel mai bun conducător de filială s-a învrednicit de *Premiul pentru management de Asociație*. Celor mai consacrați membri ai Asociației le-au fost decernate *Diplome de Onoare, Diplome de fidelitate și Diplomele ABIR*.

În continuare, s-au desfășurat lucrările pe secțiuni, în cadrul cărora au fost analizate rapoartele de activitate ale secțiunilor: Catalogare - Clasificare - Indexare; Biblioteci medicale; Periodice; Legislație de bibliotecă și perfecționare profesională; Editorial; Informatizare; Achiziție și dezvoltarea colecțiilor; Referințe; Colecții speciale, conservare și restaurare; Comunicarea documentelor și împrumutul interbibliotecar; Biblioteci școlare și biblioteci ale Caselor Corpului Didactic; Statistică și evaluare. Ultima din acest șir, deși este o secțiune nouă în ABIR, a reușit să stabilească un set de indicatori de performanță pentru bibliotecile din învățămînt.

Prin luările de cuvînt, dezbaterile, intervențiile participanților, toate de bună calitate, s-a făcut simțită o eficiență conlucrare dintre specialiștii din diverse tipuri de biblioteci, o înțelegere profundă a situației bibliotecilor și condiției bibliotecarilor în societate și o dorință mare de a redresa situația.

Ședința comună a Consiliului de conducere al ABIR și a președinților de secțiuni a finalizat cu adoptarea unui Proiect concret de activitate a ABIR pentru anul 2006 (Amănunte vezi pe: <http://www.bcut.ro/abir/index.html>).

Programul celei de-a treia zi de activitate a prevăzut vizitarea obiectivelor turistice din Prislop, Densuș (biserica), Sarmisegetuza (muzeul și situl arheologic), Castelul Sântămărie Orlea.

În cele cîteva zile petrecute la Petroșani, am avut prilejul să vedem modul în care se activează la o conferință profesională, să simțim atmosfera sinceră, recunoașterea cu franchețe a progreselor și deficiențelor în cel de-al 16-lea an de activitate a Asociației Bibliotecarilor din învățămîntul românesc, să urmărim manifestarea gradului de profesionalism al fiecărui delegat la această întrunire.

Le mulțumim mult, și pe această cale, organizatorilor și, în mod special, dlui Mircea Regneală, pentru posibilitatea oferită și nutrim speranța unei colaborări continue cu ABIR în vederea schimbului

de informații, a mai bune cunoașteri a experienței și a metodelor avansate de muncă.

Ce înseamnă FRBR?:

o încercare de delimitare a noțiunilor

Seminar interactiv, organizat de Biblioteca Centrală
Universitară din București

Lina MIHALUȚĂ,
șef Serviciu Catalogare, Clasificare

Colectivul Bibliotecii Centrale Universitare din București, un important centru metodic și de cercetare, participă la activități naționale și internaționale de analiză și sinteză profesională, promovează cercetarea ca principiu major de activitate, inițiază și dezvoltă programe și acțiuni de formare și educație continuă în domeniul bibliologiei și științei informării. BCU este prima mare bibliotecă universitară din România care a introdus un sistem informatic integrat.

Sub egida Secțiunii de Catalogare – Indexare a ABIR a instituției date a fost organizat, la 27 - 28 octombrie 2005, un seminar interactiv ce a luat în dezbateră conținutul documentului IFLA, intitulat “**FRBR = Cerințe Funcționale pentru înregistrările Bibliografice**”. La seminar au participat un grup de bibliotecari și specialiști în informare din bibliotecile universitare: Biblioteca Centrală Universitară, București, Biblioteca Centrală Universitară “Mihai Eminescu”, Iași, Biblioteca Universității “Transilvania”, Brașov, Biblioteca Metropolitană din București, IME România, CIMEC București, Biblioteca Științifică a Universității de Stat “Alec Russo”, Bălți.

Secolul XXI este unul al transformărilor radicale în domeniul bibliotecar mondial, accentul punându-se pe procesul de catalogare. Noile tehnologii informaționale impun o nouă revizuire a cerințelor / regulamentelor în ce privește înregistrările

bibliografice. La prima vedere, această activitate pare foarte simplă, dar în realitate ea are o structură foarte complicată. Nu înzădar, cercetarea profundă a documentului revine catalogării – unul din cele mai dezvoltate compartimente din practica și teoria biblioteconomică.

Revizuirea Standardului IFLA (ISBD) a produs, atunci, o adevărată explozie, dar, între timp, s-a

simțit nevoia imperioasă ca standardul în vigoare să fie reactualizat, avînd-se în vedere evoluția procesului de catalogare.

Documentul este intitulat - FRBR (*Functional Requirements for Bibliographic Records* = Cerințe Funcționale pentru înregistrările Bibliografice), traducerea în limba română poate fi lecturată la adresa <http://www.cimec.ro/Metodologie/catalogare.htm#raport> FRBR. Acest document asigură corespondența dintre Standardele familiei ISBD și include toate tipurile de resurse. FRBR este, pe de

o parte, un proiect internațional în derulare privind dezvoltarea catalogării și, pe de altă parte, un răspuns clar la unele întrebări formulate de specialiștii în domeniu.

Prima zi, joi, 27 octombrie, 2005, în sala Gala - TECA (Galeriile Atheneele Cărtii), situată în noul edificiu Boema, și-a ținut lucrările seminarul. Programul celor două zile s-a dovedit a fi bine structurat, fiind abordate aspectele cele mai importante ale documentului pus în discuție. În prima comunicare, intitulată: **Ce înseamnă FRBR?: o încercare de delimitare a noțiunilor**, Victoria Frâncu (BCU, București, Președintele Secțiunii de Catalogare – Indexare a ABIR) a făcut o trecere în revistă a aspectelor esențiale ale documentului, accentul fiind pus pe faptul că FRBR este, în primul rând, un model = **entitate-relație** = și nicidecum numai un model de date. Noutatea FRBR, vizavi de FNAR (Functional Requirements and Numbering of Authorits Records = Cerințe Funcționale și numerotarea înregistrărilor de autoritate), constă în faptul că, față de cele 4 funcții ale catalogului:

a găsi, a indentifica, a selecta, a obține materialul dorit, în modelul FRBR esențială este nevoia de informare a utilizatorului, deoarece în acest model există posibilitatea găsirii documentelor, dacă se cunoaște subiectul acestora.

Spre deosebire de Principiile de la Paris, unde erau neglijate necesitățile de informare ale utilizatorului și se făcea diferența între catalogarea descriptivă și cea pe subiecte, în FRBR această diferență se estompează. *Principiile de la Frankfurt, elaborate în 2004, conțin Declarația de Principii Internaționale de catalogare*, în care este specificat obiectul noilor coduri de catalogare, precum și de punctele de acces indispensabile înregistrărilor bibliografice și de autoritate, folosite în cataloagele de bibliotecă.

În comunicarea **Olgăi Beșchea** (BCU Iași) "**Entitățile, obiectiv - cheie în folosirea datelor bibliografice**", a fost dată o explicație pertinentă celor 10 tipuri de entități din modelul FRBR cu referințe la relațiile dintre acestea. Cele 10 entități FRBR sînt structurate în 3 grupe:

Grupa I.

lucrare - o creație intelectuală sau artistică distinctă;

expresie - realizarea intelectuală/artistică a unei lucrări;

manifestare - încarnarea fizică a unei expresii, a unei lucrări;

exemplar - instanța individuală a unei manifestări, forma fizică.

Grupa a II-a.

persoană - un individ;

colectivitate - o organizație / un grup de indivizi.

Grupa a III-a.

concept - o noțiune/idee abstractă;

obiect – un lucru material;

eveniment – o acțiune/întîmplare;

loc - un loc.

Aș dori să menționez faptul că demersul științific a fost bine elaborat, fiind abordate în detalii semnificațiile entităților. La fel de interesante au fost și discuțiile care au urmat, avînd în prim-plan problema necesității unei clasificări terminologice.

În continuare s-a produs **Gabriela Costea** (Biblioteca Universității "Transilvania" din Brașov), care, deși activează de puțin timp în bibliotecă, a demonstrat o pregătire deosebită. Domnia sa a abordat, cu mult profesionalism, subiectul **Atribute (cap.4)** al modelului FRBR. Din cele relatate, putem menționa că modelul FRBR este format din entități, relații, atribute și fiecărei entități i se asociază un atribut. În general, atributele, așa cum se definesc în model, se împart în două mari categorii:

- atribute intrinseci (interioare) – exprimarea entității însăși;
- atribute extrinseci (exterioare) – trimeri la o sursă externă. La fel, ele pot avea una sau mai multe semnificații sau chiar nici una.

După prezentarea schemei generale a relațiilor și atributelor entităților din model, au fost demonstrate două exemple: (**Octavian Bologna: Viața și opera / ed. îngrijită de Octavian C. Bologna.- S.I.: Psihomedica, 2005, și Pasărea de Foc / Igor Stravinsky, în două interpretări**), ceea ce a permis elucidarea unor neclarități ale atributelor și relațiilor entităților. Doamna Gabriela Costea ne-a impresionat prin competența și eleganța discursului, oferind informații utile pe care urmează să le valorificăm în activitatea de catalogare.

A urmat domnul **Olimpiu Naicu** (BCU București), care a prezentat succint structura unui tezaur poliierarhic de Farmacologie, un proiect realizat curent. Subiectul comunicării a fost în consonanță cu cel discutat anterior (entitate, atribut, relație, date), nefiind neglijate și alte concepte utilizate la structurarea aceluia tezaur. O altă lucrare a doamnei **Victoria Frâncu**, intitulată **O abordare practică a FRBR**, impunea ideea că relațiile prezentate între entitățile utilizate se realizează numai la nivelul lucrării. Drept exemplu elocvent a fost evocat documentul **Enciclopedia virtuală Nichita Stănescu, resursă**

electronică / ed. îngrijită de Al. Condeescu; ed. Remus Cernea, București: Muzeul Lit. Române; Soc. Culturală Noesis, 2003.

La finele zilei, a fost organizată o excursie prin spațiile noi reconstruite ale Bibliotecii. Noi, participanții, am vizitat Sălile de lectură amplasate la etajele. I, II, III, construite într-un stil modern. Ne-a

reținut atenția **Sala Internet**, dotată cu 15 calculatoare performante în care locurile sunt disponibile în baza rezervării, **Serviciul de restaurare a documentelor**, care prin utilizarea tehnologiilor de ultimă oră, redă cărților posibilitatea de a fi iarăși utilizate de cititorii mileniului trei.

Activitățile, preconizate pentru **ziua a 2-a, vineri 28 octombrie**, s-au desfășurat în sala Metodică și au început cu un cuvânt de salut al directorului

general al BCU, București și președinte al A.B.I.R., dlui **Mircea Regneală**. În discursul său, domnia sa a menționat importanța asectei întruniri profesionale pentru permanenta actualizare a cunoștințelor și cunoașterea tendințelor și schimbărilor în profesia de catalogator. La fel, domnul Regneală și-a anunțat sprijinul Asociației Bibliotecarilor întru publicarea în volum, sub egida ABIR, a lucrărilor prezentate în cadrul acestei întruniri, comunicări ce au abordat cu competență modelul conceptual propus de grupul FRBR. A urmat trecerea în revistă a surselor bibliografice românești și străine, o bibliografie FRBR și alte surse FRBR prezente în Internet. Serialul ***Cataloguing and Classification Quarterly, vol.3, nr. 3-4 / 2005*** este dedicat integral subiectului FRBR, tot aici găsim lucrări prezentate de autori consacrați în domeniul menționat.

Pe parcursul întregului seminar, dl **Dan Matei** (CIMEC București) a intervenit cu comentarii competente la obiect. Conform părerii dumnealui, entitatea serial nu este bine reprezentată în model, ea ar fi trebuit să fie mai distinctă. În calitate de factor direct implicat, Dan Matei a făcut o prezentare în Internet a modulului în care se va reflecta modelul FRBR în modelul de date al catalogului național partajat, menționând că, din punct de vedere informatic, implementarea nu ridică careva probleme, iar din punct de vedere catalografic, nu va fi obligatoriu ca pentru fiecare carte să se aplice modelul FRBR, ci doar acolo unde este cazul. (Ex.: Titlurile paralele – FRBR va scoate din înregistrările bibliografice informația care nu-și va găsi rostul acolo și se va transforma în relație).

Deși se vorbește foarte mult despre modelul FRBR, perioada de studiere și adaptare va fi una complicată în raport cu condițiile noastre, chiar dacă unii catalogatori îl consideră comod și util, el se aplică extrem de puțin în întreaga lume. Recunoaștem că cerințele utilizatorului din mileniul nou sînt justificate și nu ne rămîne decît să ne

debarasăm de conservatism și să ne raliem la cerințele tehnologiilor avansate de catalogare.

În încheiere, aș dori să mulțumesc mult colegilor de la BCU pentru invitația oferită, pentru atmosfera caldă și buna organizare. Fiind pentru prima oară la București, am trăit clipe deosebit de plăcute. Am rămas impresionată de frumusețea acestui oraș, de arhitectură lui, unde fiecare casă, instituție, monument ilustrează file din istoria neamului românesc. Mulțumesc mult administrației Bibliotecii și Rectoratului Universității bălțene, care m-au susținut în intenția mea de-a participa la aceasta prestigioasă întrunire profesională.

Cea mai veche epopee europeană este Iliada de Homer.

Stăpîna labirintului cu cărți...

Liuba Surlaru -

Distinsă colegă, în aceste zile frumoase de toamnă, când adăugați al 50-lea trandafir în buchetul anilor, Vă aducem un omagiu de înaltă prețuire și Vă dorim mulți ani frumoși, multă sănătate, tinerețe și lumină în suflet, energie nesecată, performanțe în tot ceea ce realizați și tot binele din lume.

Inspiratele spuse ale lui Umberto Eco din Numele trandafirului: „**Numai bibliotecarul în afară de faptul că știe, are dreptul să umble prin labirintul cu cărți,**

singur el știe să le găsească și unde să le pună la

loc, numai el răspunde de păstrarea lor. Bibliotecarul apără cărțile nu numai de oameni, ci și de natură, își închină toată viața lui acestei lupte, a forței uitării, dușmană a adevărului”, Vi se potrivesc de minune, Le meritați din plin.

Absolventă a Universității de Stat “Alecu Russo”, Facultatea Limbi și Literaturi Străine, ați îmbrățișat cu voluptate profesia de bibliotecar, destinul aducându-vă, în anul 1980, la Biblioteca Științifică. Prin eforturi susținute și dăruire, ați urcat rapid

treptele ierarhiei profesionale. În 1986, ați devenit șef al depozitului general al Bibliotecii, funcție pe care o îndepliniți și în prezent, demonstrând cunoștințe profunde, abilități practice manageriale, tenacitate și abnegație profesională.

25 de ani V-ați consacrat Cărții, Bibliotecii, Cititorului, 25 de ani frumoși ați guvernat cu multă pasiune în acest regat al cărților, depozitul principal devenind pentru Dstră sensul suprem al vieții.

Ați reușit să vă impuneți prin hărnicie, inteligență, conștiinciozitate, consecvență, exigență și bunătate. Dăruindu-vă plener oficerii în “templul spiritului uman”, ați reușit să deveniți un model demn de tot respectul. Și cum procedează numaidecât un adevărat mentor, ați cultivat generații întregi de bibliotecari, pe care i-ați inițiat în tainele meseriei. Munca Dumneavoastră asiduă s-a bucurat de aprecierea colegilor și cititorilor. Iar distincțiile din partea forurilor superioare: *Cel mai bun bibliotecar al anului 1998, Diploma Universității și a Bibliotecii pentru profesionalism, receptivitate la nou, abnegație și corectitudine, simț de răspundere, perseverență, disciplină și fidelitate (2002, 2005), Diploma Ministerului Educației Tineretului și Sportului pentru înalt profesionalism, pasiune și calitate în activitatea bibliotecară la Aniversarea de 60 ani ai Bibliotecii*, - sînt alte cîteva probe elocvente în acest sens.

Succesele înregistrate de Biblioteca Universității *Alecu Russo* din Bălți se dato-

rează, în parte, și aportului substanțial pe care l-ați adus cu precădere la gestionarea, prezervarea și conservarea colecțiilor Bibliotecii.

Cu ocazia împlinirii acestei vârste frumoase, Vă dorim ca steaua norocului să vă lumineze și în continuare destinul. Să Vă bucurați de dragostea celor dragi, blîndețea să vă fie călăuză și îngerul păzitor să vă fie întotdeauna aproape.

Vă urăm lumină în casă și în suflet, toată stima și respectul celor dragi.

Cu mult respect, Colegii

12 Zile Memorabile sau ONU la Bălți

Valentina TOPALO, șef CD al ONU

Prin substanțialul conținut educativ și nivelul de creativitate, **Zilele Organizației Națiunilor Unite**, organizate în perioada 17 - 27 octombrie 2005 și dedicate celei de-a 60-a aniversare a ONU, au dezvăluit, dincolo de realizări și performanțe pentru care s-au dat premii (seturi de cărți, reviste etc.) și cifre statistice, întreaga dăruire, sincera și pasionată participare la sărbătoare. Aceste 12 zile memorabile, de alfel ca și celelalte 257 de zile lucrătoare ale anului, au fost un prilej de reale satisfacții. Un șir de prelegeri, seminarii, spectacole, mese rotunde, expoziții bine organizate, au oferit subiecte pentru meditații ample, or, în cadrul acestor manifestări au fost dezvăluite multe aspecte noi. Altfel spus, fiecare dezbateră a constituit nu numai o contabilizare a realizărilor ONU, dar și o deschidere spre noi perspective de dezvoltare a CD al ONU din Bălți.

Este important de subliniat că aniversarea a 60 de ani ai Organizației Unite s-a sărbătorit pentru întâia dată la Universitatea bălțeană, în incinta Bibliotecii Științifice fiind prezenți un număr considerabil de beneficiari ai CD ONU.

O particularitate distinctă a acestor **Zile** a fost marea diversitate a manifestărilor desfășurate, care au depășit vizibil cadrul regulamentului elaborat inițial. Numai în luna octombrie, 784 de beneficiari au consultat 854 de documente (numărul lor constituind, în 10 luni de activitate - 3214 de beneficiari, consultate fiind 3264 de documente) de valoare. Acest lucru, pe care îl considerăm factor esențial, este multisenficativ, pentru că

de-monstrează validitatea și importanța document-telor ONU în planul existenței organizației pe parcursul a 60 de ani de activitate, documente editate de numeroasele agenții ale ONU ce se remarcă

prin diversitatea de stiluri și forme de expresie. Au fost solicitate în special: **Rapoartele de Dezvoltare Umană, anii 1997 – 2005; Republica Moldova: Politici de Creștere Economică, Crearea Locurilor de Muncă și Reducere a Sărăciei, în limbile engleză, română, rusă; Orizonturi Noi - 10 istorii pe care lumea trebuie să le cunoască despre Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în Moldova, în engleză – română; Primul Raport Național: Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului în Republica Moldova, în engleză – română; A Time for Bold Ambition - Together We Can Cut Poverty in Half; World Investment Report 2003 - FDI Policies for Development: National and International Perspectives; The World Bank - Perspectives on Development etc.**

Expozițiile organizate: **60 ONU - Dezvoltare, securitate și drepturile omului pentru toți** (în documente și fotografii), **ONU - 60 de ani, Revista ONU în Moldova, Strategii pentru Eradicarea Sărăciei, Viața cu HIV, Casa ONU în Moldova** au avut un obiectiv bine definit, vernisate fiind 624 de

volume, fiecare găsiindu-și aprecierea cuvenită și înregistrând impactul scontat. Există, neîndoielnic, un criteriu unic în valorificarea oricărei colecții, și anume cel al gradului de realizare științifică, didactică și estetică. Am enumera, printre evenimentele notabile ale Zilelor ONU: spectacolul literar - muzical **Scînteii Galbene** - organizat de Facultatea Filologie, ședința **Cenaclului Universitar KONTUR** - moderator *Anatol Moraru* - membru al Uniunii Scriitorilor din R. Moldova. În acest context, trebuie evidențiate formele eficiente de lucru - seminarii: **Rolul asistentului social în asigurarea dreptului la mobilitatea pentru persoane cu dizabilități**, organizat în parteneriat cu **ONG Stoicii** pentru studenții Facultății Pedagogie și Psihologie. **Asistență Socială, Sărăcie, Inegalitate și Politici Sociale în Republica Moldova** în colaborare cu Facultatea Economie, **Rolul ONU în Dezvoltarea Dreptului Internațional** – cu Facultatea Drept, **Comunicare - Acțiune - Schimbare**, realizat în parteneriat cu Teatrul Social HIV / SIDA, Școală de Reciclare pentru Lucrătorii Medicali, Facultatea Științe ale Naturii și Agroecologie, Liceele “*Ion Creangă*” și “*Mihai Eminescu*”. Ar trebui menționate și cele 4 prelegeri: **Activitatea ONU în Moldova și în Lume** - organizate împreună cu Liceele “*Mihai Eminescu*”, “*Ion Creangă*”, Colegiul “*Ion Creangă*”, Colegiul de Industrie Ușoară și Facultatea Tehnică, Fizică, Informatică, Matematică.

Aspectul voit estetic al tuturor activităților a fost completat de cel educativ - formativ și informativ, fiindcă, se știe, orice activitate urmărește atât educarea estetică a cititorilor, cât și cultivarea sentimentului patriotic și al dragostei față de moștenirea culturală a propriei țări și a altor state de pe glob. La aceste activități au participat activ și studenții care au prezentat diverse materiale. Menționăm îndeosebi prestața studenților grupei 101 de la Facultatea Filologie, anilor II, III, IV de la Facultățile Economie și Drept, studenții anilor I, II, III, IV de la Pedagogie și Psihologie, Asistență Socială. Faptul că decanii *Ala Trusevici*, *Gheorghe*

Neagu, Maria Șlehtițchi, Valentin Perju, Lidia Stupacenco, Alexandru Bălănicu, directorii de licee *Petru Roman, Leonid Amoașii*, profesorii *Natalia Cojohari, Victoria Țarălungă, Elena Culic*,

Valentina Botnariuc, Anatol Moraru, Zinaida Dolință, Alexandra Prisacari, Maria Nicorici, Liuba Axenti, Raisa Negru, Ana Gojinevschi, Maria Pereteatcu, medicul - infecționist *Elena Aramă*, conducătorii de ONG-uri - *Olesea Topal* și *Oxana Buzovici* - consultă cu regularitate colecția de documente ONU, participă la activitățile CD ONU, depun eforturi susținute pentru a cultiva ideile promovate de ONU, au și făcut posibile performanțele înregistrate. Orice activitate a Centrului țintește o finalitate cât mai amplă. Studenții, participanți la seminarii și spectacole, au demonstrat o cunoaștere profundă și complexă a **Fenomenului ONU**, știind să decodifice, să disocieze semnificațiile, sensurile documentelor lecturate. Urmărindu-se ca obiectiv de importanță organizarea unor viitoare **Zile ale ONU**, beneficiarilor le vor fi oferite și în continuare informații necesare despre direcțiile de dezvoltare ale celor 191 de state - membre ale ONU în secolului al XXI-lea.

VITRINA cu TEXTE

Ideea constituirii Cenaclului universitar Kontur s-a născut și din rațiunea că studenții, împătimiți de cuvântul frumos, au nevoie, complementar cu domeniile de interes profesional, facultatea aleasă, de un spațiu, o atmosferă benefică și parteneri ideali pentru disocieri și opinii pertinente vis-à-vis de propriile producții literare, fie ele și compoziții modeste, ca la început.

Textele studenților de la Universitatea “Alec Russo” (proze, poezii, traduceri), găzduite generos de aceste pagini, sunt, în mare, exerciții care certifică o suficientă cunoaștere a metereologiei artistice actuale. Nu lipsesc nici caligrafii după moda și modelele altor timpuri estetice. Salut aceste temerare tentative, provocări artistice și le doresc competitorilor să obțină (prin perseverență și lecturi abisale) brevete de autori a noi alfabețe artistice.

DOINA RUSU, Facultatea Filologie

TABULA RASA

S-au înclinat asupra bucății de ceară și au început s-o încrusteze. I-au rotunjit colțurile, i-au șlefuit margina, i-au conturat titlul și i-au cioplit adînc textul. Un text în jurul unei metafore care are denumirea asemănătoare cu a unui cîntec. Un text încă fără sfîrșit, cu un volum de 20 de ani, împărțit în tot atîtea capitole (dintre care primul ar fi “*Eu și cuvîntul din mine*”).

PĂPUȘA

Azi am visat-o. Cireșele de la urechi tremurau cînd ea pășea legănat prin cîmpie. Era în rochiță albă, părul se lăsa mîngîiat de vînt, iar ochisorii se uitau la lumea din jur. Și ea se depărta de mine și eu nicidecum n-o puteam ajunge.

Ar fi un vis ca și celelalte, anexat la compartimentul viselor frumoase, dacă regretul n-

Anatol Moraru

ar fi crescut cînd oglinda ref-lecta hotărît un chip maturizat, străin mie / nume...

Am început să caut puiul din poeniță și, într-un tîrziu, l-am găsit. Era în cîntecul care-l aducea pe Ene, în abecedarul de pe brațele Mamei, în primele buchii rotunjite stîngaci, în priveliștea curcubeului după ploaia de vară, în curiozitatea generată de poveștile Tatei. Era în tot, dar nu în mine! Eu rămîn cu amintirea vegheată de Păpușa căreia i-am dat numele meu și pe care nici pînă astăzi n-am învățat-o să gîngure...

NUME

Culoarul e lung și pustiu, iar ușile care-l mărginesc parcă n-ar ascunde pe nimeni.

El merge atent. Face pași mici. Mîinile s-au unit de mult în gestul creștinului aflat în fața sorții.

Avusese nouă luni să se gîndească cum îl va învăța să iubească viața și să înțeleagă mii de inimi. Sfîrșitul adastării va genera o nouă viață.

Strigătul sparge tăcerea. De azi înainte are un nou Nume.

DIANA PLEȘCA, Facultatea Filologie

CAZURI (NECAZURI) ȘI TOAMNE

Nesfârșite ploii
Au cojit de pe chipul meu imaginea
Cu a ei trăsături ușor m-am deprins.
Par a fi o carte nescrisă,
Un pom nesădit, un om nenăscut,
Din simplul motiv că toamna a fost grea.
Că n-a-nflorit mărul în pragul casei,
Și visul meu n-a devenit realitatea
Care aș fi Eu.

CUVINTE ȘI TOAMNE

Răsare pe chipul meu imaginea toamnei
Și-n taina ei palidă m-am îngropat,
Departate de covoare de flori
Presărate cu perechi de îndrăgostiți
Care zac ascunși de ochii timpului.
Mi-am pus pe umeri
Cîntecul toamnei ce-l purtam de mult.
Pe buzele nerujate.
Și am pornit să răstorn lumea precum vîntul
Noiane de frunze pe alei.
Merg, deși parcă întotdeauna
Aș păși înapoi :

Spre același curcubeu de rugină,
Spre cuvintele ce îmbătrînesc, rostindu-se.

**DANIELA BURCA, Facultatea Științele
Naturii și Agroecologie**

CHESTIONAR

Ce-ar face soarele fără raze,
Pămîntul fără granit,
Rădăcinile fără copaci?
Ce-ar face munții și stîncile
Dacă li s-ar termina pietrele?
Cum va fi ziua și noaptea
Cînd tu vei pleca?

CROCHIU

Simt...
De pe tablou cad culorile,
Timpul s-a rugat să plece.
Îi spun să-și asculte viorile.
În umbra nopților
Văzduhul mut îmbie,
Ca un pustiu ce moare
Pe-o foaie de hîrtie.

Mirosul dulce-al morții
Invadează tăcerea crîngului...

PASĂREA TRISTEȚII

De după orizont a venit la tine
Pasărea tristeții...
A bătut cîndva și-n inima mea.
Știi, ea cîntă cel mai trist cîntec
Și dacă începe să cînte
Singurătatea devine-o problemă.

IRINA PÎNZARI, Facultatea Filologie

PISICĂ, ARATĂ-ȚI GHIARELE

Lîng-o lampă fumegîndă
Stă pe gînduri un motan.
Niciodată n-am să fiu,
Niciodată n-am să am...

Și de-aș fi măcar o pană
Să străbat în lung și-n lat...
Dar așa, halal de mine
Nici măcar de ceară aripi,
Nici pe-acele nu le am...

N-am să lupt cu vîntu -n – van
Ca La Manches alteori.
Voi sta rece și cuminte,
Lîngă gura de cuptor.

Și –n palatul lui Boccaccio
Unde-s șapte zîne dulci,
Soarta nu mă va trimite,
Din dulcețuri să mă-nfrupt.

N-am să fiu Ivan Turbincă.
Nici pe moarte n-am s-o joc.
Arta morții o cunoaște
Numai Faust pe de rost.

Hanului Mănjoală poate...
Nu! niciînd eu foc n-oi da.
Faraonul Tla, de altfel,
Nu era esența mea.

«Deșărtăciunea deșărtăciunilor și toate sînt...»

Prind din zboru-i o frunză moartă, încep să-i
cercetez artera principală, venele care pornesc de

la ea, îi văd începutul și sfîrșitul, mugurii și
putregaiul...

- Dar unde-i inima?

Aha, știi! E în copac.

Urmăresc traiectoria lamei ascuțite, văd
disecarea trunchiului, ultimele așchii rup legătura
între nouri și pietre...

- Dar unde-i inima?

Aha, știi! E în pămînt.

Caut cu atenție în golul produs de metalul rece și
văd un nimic adînc și negru...apă, pămînt, nisip,
prundiș...

- Dar unde-i inima?...

- ...

VICTOR VASEAN, Facultatea Filologie

DEMONSTRARE POETICĂ

Piatra latră pe drumuri.
Se iscă o întrebare:
„Piatra e cîine?”

Să presupunem că n-ar fi cîine,
Că piatra n-ar fi cîine.
Dac-ar fi așa,
Păi atunci, n-ar putea lătra,
N-ar putea mușca,
Și n-ar putea fi cel mai bun prieten
al omului.
Însă piatra latră -
Mușcă din conținutul meu
Și e cel mai bun prieten al omului;
Mușcă din conținutul pietrei însăși.
Deci piatra e cîine...
Se iscă întrebări?!

LICENȚĂ DIVINĂ

Uneori

Îmi pare că
Noaptea e un pleonasm,
Făcut de Dumnezeu
În poezia Lui.
Da,
Un pleonasm
Arhiplin de stele,
Cu luni scobite și întregi,
Și chiar cu liniști
Care-ți îngroapă taine în urechi
În timp ce visezi
... că noaptea e un pleonasm,
Făcut de Dumnezeu
În poezia Lui.

DEMENȚĂ POETICO-UMANĂ

Un țînțar aleargă
În jurul simțurilor mele;
Și se rotește...
De parcă ar fi satelitul
Capului meu.
Uite, doi țînțari, o sută,
O mie, un milion,
Vai, numai țînțari,-
Sunt unicul corp terestru.
Unicul!
Care dispune de atîția sateliți.
Ha, ha, haaaa...

VERONICA BADEL, Facultatea Drept

TU...

Te iubesc sau nu,
Ești...iarăși nu ești.
Nu știu ce va fi mîine...

Tu sau nimeni.
Pustiul e în mine.

PUR ȘI SIMPLU E TOAMNĂ

Mi-e greu...
Timpul a încremenit
Și vidul e gol.
Și trece „totul” în „nimic”
Și-abia mă țin să nu mă sting
Ca o țigară aprisă-n vînt.

VERONICA PRIMAC, Liceul „M. Eminescu”

UNISON URBAN

Sunete-aud, nu le pot desluși
Glasuri ascult, mii, zi de zi
Afară e ploaie, e vînt
Nu-nțeleg nici un cuvînt...

Pe buze iar fraze înmugurind...
De-atîtea vibrații în aer plutind,
De unde sonore nu mai pot respira.
Toți vor să-mi spună ceva.

Vorbești prea-ncet, poate, prea tare
Văzduh arhiplin de-atîta mișcare.
Mă lupt isteric să nu te pierd.
Foșnet, mulțime, n-am să mi-o iert!

POST SCRIPTUM

Și plouă, și ninge...
Culeg bucăți de somn.
În brațele tale nu dorm.
Lacrimi pe față au ruginit.

Nu plouă,
Nu ninge,
Somnul meu a adormit.
Tu n-ai mai venit.

ÎNTRE NOI

Între noi a mai rămas o picătură,
O lacrimă de plîns,
Un zîmbet de surîs.
Între noi a mai rămas o picătură...

GUILLAUME APPOLINAIRE

PODUL LUI MIRABEAU

Sub curcubeul dragostei
Curge esența clipelor noastre fericite.
Lăsîndu-mă dus de valul amintirilor
Simt plăcerea buzelor îndrăgite.

60

Dar sunt bruscat de uitare,
un lucru al naibii firesc
Și zilele trec, inima uită și eu șovăiesc...

Inerți, cu mîinele pe umeri
Suntem un arc de triumf
Al jurămintelor născute din raze de iubire
Sortite pentru nemurire.
Dar sunt bruscat de uitare,

un

lucru al naibii firesc
Și zilele trec, inima uită și eu șovăiesc...

Iubirea noastră, întruchipează clepsidra.
Lacrimile de bucurie- nisipul ce curge.
Iubirea noastră e lumînarea
ce nu poate să ardă lent
Căci timpul se grăbește și-o stinge violent.
Dar sunt bruscat de uitare,
un lucru al naibii firesc
Și zilele trec, inima uită și eu șovăiesc...

Traducere de **GHENADIE STÎNCĂ**,
Facultatea Limbii și Literaturi Străine

O fereastră larg deschisă

Radu MOȚOC

Nu există un loc mai nimerit pentru păstrarea operelor din patrimoniul național și mondial decât spațiul sacru al unei biblioteci. Cu timpul, acest lăcaș de cultură a devenit, grație tehnologiei informaționale, o fereastră deschisă cu acces nelimitat la valorile păstrate pe rafturile bibliotecilor sau în memoria inteligentă a calculatoarelor.

Structura acestei bogății culturale trebuie conservată cu mare grijă când este vorba de documente vechi, diversificată pe diferite suporturi de memorare a valoroaselor informații, dar cel mai important obiectiv constă în împropătarea constantă și consistentă a informațiilor de ultimă

oră, apărute în domeniile de mare interes pentru care este profilată această bibliotecă.

Grija celor care gestionează această fereastră deschisă este de a permite pătrunderea razelor de lumină care mîngîie sensibilitatea unei grădini de tinere răsaduri.

Fie că este vorba de achiziții proprii sau donații, grija permanentă ar trebui să fie un răspuns la cerințele actuale ale învățămîntului aflat într-un

firesc și continuu proces de adaptare și racordare la spiritul vremii.

Cu cît limbajul este mai diversificat, exercițiul de a înțelege devine mai performant. Din acest motiv, biblioteca trebuie să găzduiască o literatură pe cît posibil echilibrată a diferitelor valori culturale exprimate în limba literară autentică a diferitelor popoare.

Presa culturală este, de regulă, binevenită într-o bibliotecă pentru că ea hrănește cititorul cu actualitatea din diferite domenii contribuind la o informare constantă într-o perioadă de repaus între două apariții ale tratatelor fundamentale.

Biblioteca este locul ideal pentru evenimente de aniversare sau comemorare a

unor personalități culturale naționale sau mondiale. Din acest motiv, vizualizarea imaginii acestor cititori de literatură este binevenită în sălile de lectură care pot crea o ambianță de respect și stimulare a cititorului. Aceste imagini, dacă sunt completate cu vocile înregistrate pe diferite suporturi, pot contribui la înțelegerea mai profundă a personalității și operei acestor mari scriitori.

De regulă, limba vorbită este într-o permanentă modificare prin necesitatea de a exprima situații

noi din viața cotidiană sau datorită unor prescurtări și utilizarea excesivă a unor cuvinte din limba predominantă, engleză. Din acest motiv, apare necesitatea cunoașterii și practicării în procesul de învățare a limbilor străine, a limbajului modern tocmai pentru a re-duce handicapul la utilizarea acestor limbi mo-derne. În ajutorul acestui deziderat este bine-venită o altă fereastră spre lume care este antena parabolică cu posibilități de vizualizare și înre-gistrare a emisiunilor culturale unde limba vorbită este actuală.

Muzica are rolul ei foarte bine definit în educația culturală și spirituală a tinerei generații. Efortul de a înțelege subtilitățile sunetelor muzicale este, din

fericire, foarte bine dirijat și îndrumat de un rafinat maestru în acest domeniu la Bălți. Din acest motiv, secția muzicală din cadrul bibliotecii are un rol foarte important și cuprinde toată gama de exprimare a creațiilor muzicale: de la muzica clasică la muzica populară care constituie o altă fereastră spre sunetul universal al muzicii.

Învățământul universitar este ultra specializat și obiectivul lui nu este cultura generală a cărei bază ar trebui să vină din învățământul preuniversitar. Pentru corectarea acestui neajuns există o soluție bine gândită la Universitatea din Bălți, și anume înființarea Atheneului Univer-sitar Bălțean, care constituie o nouă fereastră spre cultura generală. Prin această formă de educație clasică,

complemen-tară învățământului universitar și liceal, se re-a-lizează modelarea și echilibrarea educației ce vi-zează cultura generală în scopul de a elimina dis-crepanțele între absolvenții diferitelor specialități.

Toate aceste ferestre deschise razelor de lumina sunt reflectate spre catedrele de specialitate, care le utilizează în procesul de fotosinteză, constituie educația.

Cei ce doresc să ajute la mărirea intensității luminoase care pătrunde prin aceste ferestre, trebuie să țina cont de necesitățile reale și actuale ale Universității, numai atunci vor putea avea mulțumirea deplină a unui lucru bine făcut.

Acestea au fost gândurile noastre după 15 ani de colaborare și de prețuire a acestei ferestre speciale în peisajul cultural universitar bălțean.

*Cea mai veche
partitură muzicală a
fost găsită în Siria de
astăzi; are o vechime
de 3 400 de ani și
reprezintă un imn
cult.*

Călătorie în lumea ideilor

Valentina TOPALO

O cerință esențială a funcțiilor educative ale Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alecă Russo” constă în a **face să ajungă cartea la utilizator și utilizatorul la carte**. Să luăm în obiectiv prima nuanță a acestei aserțiuni: a face să ajungă la beneficiar cartea editată de *Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală (AGEPI)*. Care au fost modalitățile de lucru cu documentele publicate de AGEPI și ce a întreprins Biblioteca pentru valorificarea aparițiilor editoriale? În primul rând a fost pusă problema familiarizării utilizatorilor cu aceste documente, colecția conținând 39 titluri de carte în 71 de exemplare, 5 titluri de reviste în 189 de exemplare, și 10 CD-uri. În acest scop, Biblioteca a apelat la un șir de forme specifice de activitate, menite să facă mai cunoscute strategiile AGEPI-ului și serviciile ce le oferă.

În spațiul a două săli de lectură și în Mediatecă au fost puse la dispoziția cititorilor documentele editate de AGEPI, ele fiind consultate de circa 1100 de cititori per day. La fel, au fost împrumutate 3500 cărți, reviste, materiale audio - vizuale. Au fost solicitate, în special, materialele expozițiilor: **Ziua Dreptului de Autor, Săptămâna Inventatorului și Raționalizatorului**. Cu ocazia **Zilei Mondiale a Proprietății Intelectuale**, au fost inaugurate expozițiile **Biblioteca și Proprietatea Intelectuală, Inteligență și Inovație = AGEPI**. Toți cei peste 2400 de beneficiari, care vizitează zilnic Biblioteca, au avut posibilitatea să consulte cele peste 160 de documente vernisate în expozițiile date.

A doua nuanță a aserțiunii este: *a face să ajungă utilizatorul la cartea publicată de AGEPI*. Au fost depuse eforturi susținute pentru a spori nivelul de accesibilitate a cititorilor de la toate facultățile universității la colecția AGEPI-ului: intercalarea informațiilor în cataloagele tradiționale / electronic, accesarea ei în raft, organizarea expozițiilor informative **Intrări Recente (23)** și tematice **(4)**, activitatea de informare (reviste informative **(23)**), precum și alte acțiuni de mediere (**Vezi: Confluente Bibliologice, revistă de Biblioteconomie și Știința Informării, nr. 1, 2005, emisiunile Radio - Moldova, TV NIT - filiala Bălți**). Utilizatorului i-au fost create, în esență, toate con-

dițiile pentru a putea obține cartea, revista, materialul AV solicitat, conform necesităților sale de lectură și de informare. Fiecare activitate a avut o țintă precisă și o continuitate tematică organizată în cicluri. Aș menționa, îndeosebi, semi-narul **Dreptul de autor și drepturile conexe**, organizat

la 15 noiembrie 2005 cu studenții anului patru, moderatoare - *Victoria Țarălungă* (Facultatea Drept) și *Maria Nicorici* (Facultatea Științele Naturii și Agroecologie). În cadrul acestui seminar, au fost puse în discuție problemele ce țin de ideea de Proprietate Intelectuală care în-globează în sine Proprietatea Industrială, Dreptul de Autor, și Drepturile Conexe. Structura tematică a seminarului a generat discuții despre Proprietatea Intelectuală, baza de date a AGEPI-ului, acces la această bază de date și publicațiile AGEPI. Participanților le-a fost prezentată expoziția **Inteligență și Inovație = AGEPI**. Cercetând cele 101 documente, studenții au aflat mai multe lucruri despre activitatea AGEPI-ului în general și despre **activitatea inovațională din nordul țării**, în special.

Expoziția a cuprins volumele recent intrate: **Culegere de acte legislative, normativ – metodice și instrucțiuni în domeniul activității de raționalizare din Republica Moldova, Ch. 2005, Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova, nr. 259 - XV din 15. 07. 2004, Oleg Rotaru. Protecția dreptului de autor asupra programelor pentru computer, Ch. 2005, Protecția proprietății Intelectuale în Republica Moldova, Ch. 2005, Dicționar de Proprietate Industrială. Ch. 2005. S-a pus accent pe informația din CD-urile noi: **Raportul Anual 2004, Intellectus, nr. 2, 3, 2005, Lecturi AGEPI, Buletin oficial de Proprietate Industrială, nr. 10, 2005, Invenții protejate în Republica Moldova și Cercetători și inventatori din Republica Moldova**, volumele I - IV în format tradițional / electronic, compusă din patru părți, inserând în paginile ei 285 de biografii - portrete ale personalităților consacrate în domeniu cu rezultate inovative importante, obținute în ultimii treizeci de ani. Aceste volume pot fi considerate o enciclopedie a invenției basarabene contemporane cu un nu-măr impunător de inventatori din rai-oanele de nord ale republicii: Bălți - 6, Soroca - 6, Briceni - 9, Edineț - 11,**

Sîngerei - 5, Rîșcani - 5, Dondușeni - 3, Ocnița - 1, Drochia - 2, Florești - 1, Fălești - 1, Glodeni - 1, Camenca - 1.

Fiecare domeniu este reprezentat prin personalități de referință, invocate fiind numele a 52 de inventatori care contribuie la dezvoltarea economică a Moldovei. Fiind autori a 53 de invenții în agricultură, farmacie, biologie, chimie, soiuri noi de plante, electrotehnică, ecologie. Studenții au cercetat cu interes brevetele de invenție eliberate lui: Nicolae Gărbălău, Ion Marin, Igor Casian, Olga Bleandur, Pavel Vlad, Nicanor Barbă, Artur Buzdugan, Anatol Jacotă, Igor Tighineanu etc. Expoziția a fost o modalitate eficientă de a arăta cum este protejat capitalul intelectual al Repub-

licii și care sunt principalele direcții ale politicii sale în ceea ce privește protecția dreptului de autor. În plus, prin protejarea și promovarea unor asemenea personalități sporește prestigiul și imaginea țării.

UNIREA PRINCIPATELOR ROMÂNE

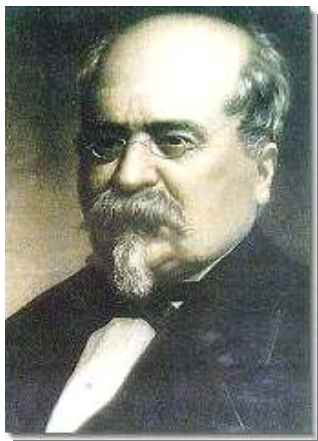
24 IANUARIE 1859

Radu MOȚOC

Unitatea etnică, economică, culturală a Țărilor Române și-a pus, în Evul Mediu, amprenta pe întreaga dezvoltare politică și militară ca o constantă a eforturilor pentru uni-re. Un puternic factor de unitate și coeziune a poporului român l-a constituit creștinismul, credința sa ortodoxă, care i-a permis să reziste în fața nenumăratelor tentative de asimilare. Cu cât pericolul era mai mare, cu atât tendința de unire devenea mai puternică.

Unirea din 1600 sub Mihai Viteazul a avut o semnificație europeană care a scos în prim-plan hotărârea popoarelor de a se dezvolta de sine stătător în cadrul granițelor lor naționale.

Mihail Kogălniceanu declara, în august 1848, în **Dorințele Partidei naționale în Moldova**, că unirea Moldovei cu Muntenia reprezintă: „*cheia boltei, fără care s-ar prăbuși tot edificiul național*”...”*Dorința cea mare generală, aceea hrănită de toate generațiile trecute este Unirea într-un singur stat, o unire care este firească, legitimă pentru că în Moldova și în Valahia suntem același popor, omogen, identic ca nici un altul, pentru că avem același început, același nume, aceeași lim-*

bă, aceeași religie, aceeași istorie, aceeași civilizație, aceleași instituții, legi și obiceiuri, aceleași temeri și speranțe, aceleași hotare de păzit, aceleași dureri în trecut, același viitor de asigurat și aceeași misie de împlini!”.

În 1853, fără nici o declarație de război, armatele țariste, ca de atâtea ori în decursul istoriei, trec Prutul și ocupă Moldova și Muntenia, declanșând „Războiul Crimeii”, pierdut în final de Rusia. Delegații marilor puteri participante la Congresul de la Paris din 1856 au discutat problema Unirii Principatelor și așa a apărut ideea unui plebiscit prin care să se consulte dorințele românilor. Tratatul de pace consemna: „*Se desființează protectoratul Rusiei; Principatele sunt scoase de sub tutela Turciei și puse sub garanția celor șapte Puteri; Sultanul va întocmi un firman electoral în baza căruia să se convoace în ambele țări adunări care să reprezinte interesele tuturor claselor; rezultatele vor fi trimise la Paris, unde, printr-o Convenție, se va stabili organizarea lor și vor fi comunicate românilor într-un hatîșerif*”.

Scoaterea Țărilor Române de sub tutela otomană și țaristă reprezenta o posibilitate mai mare de afirmare pe plan internațional a năzuințelor spre Unire a poporului român. Lupta pentru Unire a intrat într-o fază nouă, antrenând activ largi pături sociale, care acționau energic pe plan local și internațional. Personalitățile cele mai active, care au pledat pentru ideea Unirii, au fost: **Mihail Kogălniceanu, Alexandru Ioan Cuza, Costache Negri, Vasile Alecsandri, C.A. Rosetti, Dimitrie**

Bolintineanu, Cezar Boliac etc. Cauza nobilă a Unirii Principatelor a fost susținută și de personalități științifice și culturale din străinătate, cum ar fi: **Jules Michelet, Edgar Quinet, J. Ubicini, Thibault, Lefevre**, etc.

Amploarea luptei pentru Unire a determinat uniunii din Iași să constituie Societatea „Unirea”, iar la București se înființează „Comitetul Central al Unirii” în care se aflau patrioții români revoluționari de la 1848.

Convenția de la Paris din 7 august 1858 hotărâ ca Moldova și Muntenia să poarte numele de **Principatele Unite**. La **5 ianuarie 1859**, adunarea

electivă de la Iași proclamă în unanimitate drept domn al Moldovei pe colonelul **Alexandru Ioan Cuza**. Sub presiunea maselor populare, adunată pe Dealul Mitropoliei din București în ziua de **24 ianuarie 1859**, adunarea electivă de la București proclamă drept domn al Munteniei tot pe Alexandru Ioan Cuza. Dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza în Moldova și Muntenia a reprezentat calea pașnică de rezolvare a impasului, soluție agreată de puterile garante. Ulterior, unificarea Italiei, Germaniei și a altor popoare s-a realizat prin forță. Unirea Principatelor s-a bucurat de un deosebit ecou în celelalte provincii românești aflate încă sub stăpânire străină.

Cei șapte ani de domnie a lui Al.I. Cuza reprezintă una din cele mai fecunde perioade din istoria României, domnitorul inițiind un vast program de reforme care au schimbat structura societății române. Unificarea administrativă, organizarea instituțiilor moderne ale statului, înființarea Universităților din Iași (1860) și București (1864);

adoptarea *Codului modern* al lui Napoleon; proclamarea egalității înaintea legii și a impozitelor; organizarea comerțului, industriei, transportului, reforma agrară, secularizarea averilor mănăstirești sunt numai unele din realizările marelui domnitor. Toate înfăptuirile în politica internă și externă ale României, în anii domniei lui Al.I. Cuza, pun în evidență marea personalitate politică a acestuia, spiritul său de dăruire pentru o țară liberă și independentă. După șapte ani de domnie, la 11 februarie 1866, are loc abdicarea domnului Al.I. Cuza.

La 2 aprilie 1866, locotenența domnească, instituită după abdicare, organizează un plebiscit pentru alegerea ca domn al României a prințului Carol de Hohenzollern - Sigmaringen, proclamat la 10 mai, de către Adunarea Națională, domn al țării, sub numele de **Carol I.** În felul acesta, guvernul român și-a impus din nou voința în fața puterilor europene. Din acest moment, începe o altă luptă, de data asta, pentru independența națională.

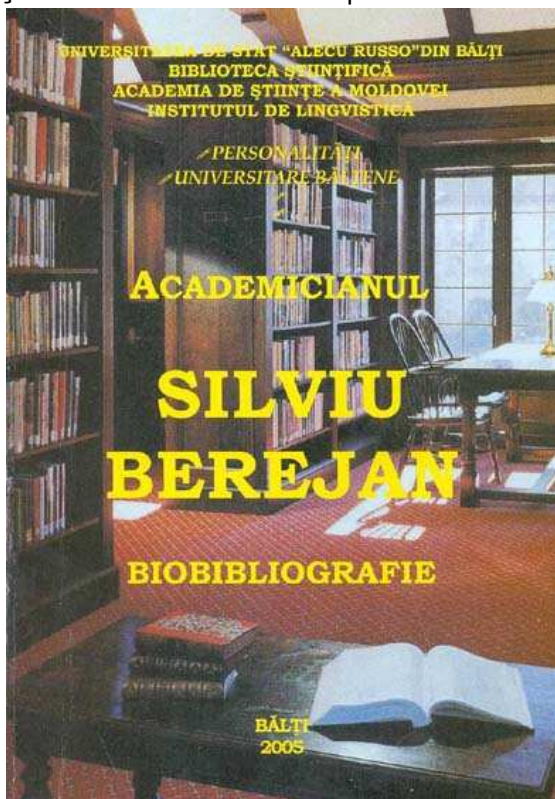
Academicianul SILVIU BEREJAN Biobibliografie

Bălți – Chișiinău: BȘ USB, 2005, 284 p.

Un exemplar principiu existențial sună deosebit: „*Viața ne-a fost dată pentru a munci, a iubi și a ne înnobila. Dacă*

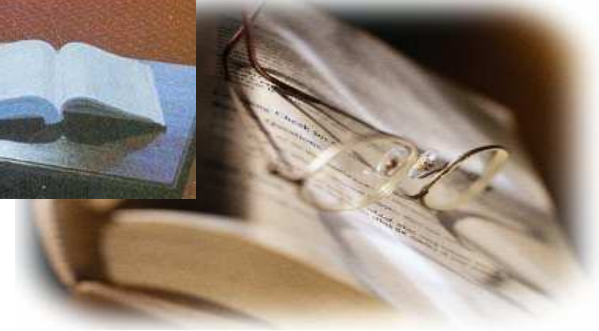
acestea lipsesc, ce mai are omul din viață? Dacă le are, de ce se mai poate plînge?” Avem certitudinea că academicianul Silviu Berejan e în posesia „trinității fericirii” și nu are nici un motiv de a se plînge. Așadar, s-o pornim punctual: *A munci*: poate regreta doar pentru ceea ce n-a făcut, pentru că toată viața a muncit. Știe a munci cu plăcere și abnegație, dovadă elocvență fiind, în acest sens, opera științifică a Domniei sale, care impresionează nu numai prin cantitate (3 monografii, 4 dicționare, 6 manuale, mai multe capitole în lucrări colective, mai bine de 400 de studii publicate în reviste de specialitate și în culegeri tematice atât în țară, cât și peste hotare), ci și prin diversitatea problematicii abordate (lexicologie și lexicografie, semantică și stilistică, gramatică și ortografie, istorie a limbii și derivatologie, normă literară și cultivare a limbii, lingvistică generală și lingvistică comparată etc.). *A*

iubi: e suficient că i-a tolerat și nu i-a urât pe cei din jur. *A înnobila*: găsește cuvinte frumoase chiar și pentru adversarii săi.

Despre aceste ipostaze ale profesorului Silviu Berejan, dragă cititorule, poți afla dacă vei binevoi să citești pe în-delete lucrarea **Academicianul SILVIU BEREJAN. Biobibliografie** – apărută recent în seria *Personalități universitare bălțene*, prin truda colaboratorilor Bibliotecii Științifice.

Lucrarea conține, în paginile de debut, momente biografice ale lui S. Berejan, consemnate de Gh. Popa, unul din cei mai fideli și demni învățăcei ai profesorului de Bălți (Domnia sa este și coordonatorul ediției).

Urmează apoi evocările palpitate legate de relația de prietenie dintre cei doi mari lingviști „*orniți de pe plaiuri moldovene*” – E. Coșeriu și S. Berejan. Omul și savantul S. Berejan a ținut întotdeauna la aprecierile competente ale prof. E. Coșeriu, considerat de către Domnia sa „*semize al Olimpului lingvistic*”. Tematica coșeriană s-a aflat permanent în vizorul acad. Berejan, drept mărturie servindu-ne multiplele publicații și comunicări despre eminentul lingvist din Tübingen. Apropo, însuși prof. E. Coșeriu avea să remarce, la timpul respectiv, că „*Meritele sale (ale dlui S. Berejan – L.T.) în domeniul lingvisticii sînt incontestabile și unanim recunoscute în știința națională și internațională*”.

Activitatea științifică a cercetătorului S. Berejan - lingvist de profil larg, care îmbrățișează diverse aspecte ale științei despre limbă – este înalt apreciată de colegii de breaslă din țară și din străinătate: A. Ciobanu, M. Sala, D. Mănucă, N. Saramandu, K. Bochmann, Iu. Stepanov ș.a.

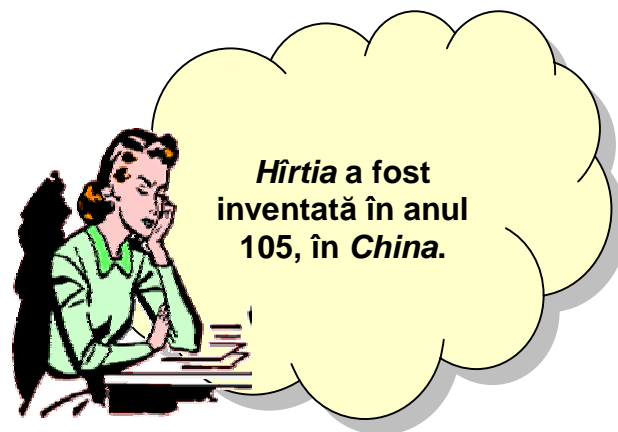
Cuvinte de înaltă prețuire îi sînt adresate lingvistului și de către N. Filip, rectorul Universității de

Stat „*Alecu Russo*” din Bălți, M. Șleahtițchi, decanul Facultății Filologie, Gh. Popa, șeful Catedrei Limba Română, C. Tănase, directorul cotidianului național *Timpul*, Iu. Popa, publicist și jurnalist, Al. Bantoș, redactor - șef al revistei *Limba Română* ș.a.

Lectura lucrării luată în discuție ne-a demonstrat, o dată în plus, că „*energic și perseverent, harnic și laborios, sincer, drept și încrezător în alt destin al basarabenilor, Silviu Berjan a lucrat cu migală, pe tot parcursul vieții, la consolidarea zidurilor cetății cu numele LIMBA ROMÂNĂ. La victorii, ca și la bătălii pierdute, a știut să rămână Om, convins fiind că, pînă la urmă, învinge cel capabil să escaladeze munții incertitudinilor, ai ezitărilor și ai hărțuirilor de moment. Acad. S. Berejan a avut în față orizontul limpede al graiului matern. Spre el a mers ca spre o mîntuire, traversînd un drum lung și sinuos, purtînd pururi în suflet speranța împlinirilor*”.

Lilia TRINCA, doctor filologie

Nicolae Enciu POLITOLOGIE

Chișinău, Editura Civitas, 2005, 384 p.

Sfârșitul mileniului doi a generat evenimente cruciale care au sporit semnificația geopolitică a statelor din Sud – Estul Europei pentru relațiile diplomatice dintre puterile lumii. Deși elitele politice au discreditat noțiunea de *democrație*, generând apatia civică a populației și neîncrederea ei în funcționalitatea politicului, edificarea și ajustarea gândirii politice se impun cu insistență. Pentru a evita o stare totală de apolitism în mediul social, se cere imperativ cultivarea unei culturi politice prin elaborarea de studii și lucrări ce ar satisface plener orizontul de așteptare al tineretului studios. Îmbucurător este faptul că o asemenea exegeză de marcă se dovedește a fi *Cursul de Politologie*, elaborat de dl Nicolae Enciu, doctor habilitat în istorie, conferențiar, cercetător științific superior la Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei, membru al Asambleii Academiei de Științe a Moldovei. Cursul este structurat în deplină concordanță cu exigențele didactice și academice: **Introducere, 12 teme, curriculum universitar.** Fiecare temă, la rîndul ei, este divizată în subiecte,

unul fiind rezervat obligatoriu pentru seminar și asigurat informațional prin literatura recomandată.

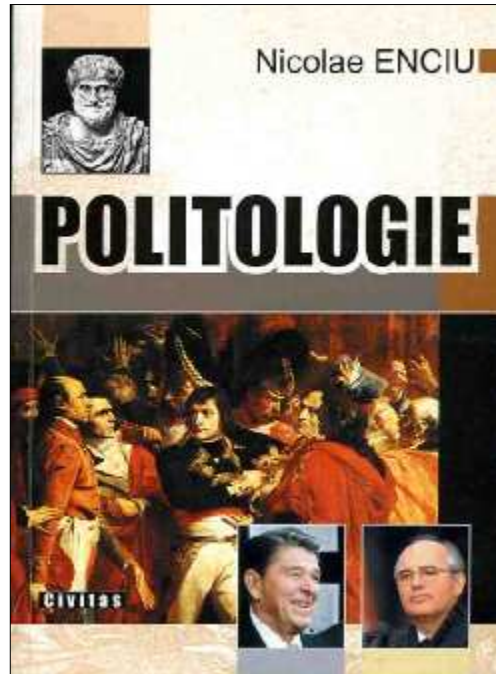
Este foarte important ca oamenii să-și poată construi și exprima propriile opinii. În acest sens,

Nicolae Enciu nu se limitează doar la o expunere generală a materiilor, ci pune în evidență, într-un compartiment separat, la fiecare temă, material documentar în stare brută, care ajută studenților să-și cristalizeze o viziune proprie.

În *Introducere*, autorul motivează actualitatea elaborării Cursului de știință politică prin necesitatea formării unei culturi politice participative. Nicolae Enciu urmărește scopul de a dezvolta capacitățile studenților, de a le înlesni reliefaarea propriilor criterii de apreciere a proceselor și fenomenelor politice din societate.

În primele trei teme: *Obiectul Politologiei, Gîndirea politică în istoria umanității și Politologia ca știință a Puterii*, autorul

definește obiectul de studiu, demonstrează trecerea politologiei de la stadiul intuitivității la cel științific, stabilește rolul disciplinei respective în sistemul științelor politice, selectează legile, categoriile și funcțiile științei politice, menționînd particula-ritățile acestora în Republica Moldova. Un

loc important este rezervat personalităților din antichitate pînă în epoca contemporană, prin radiografierea conceptelor cărora, autorul urmărește evoluția gândirii politice în istoria umanității. Dotat cu simțul observației, care nu conține să înregistreze și să numească realul, Nicolae Enciu prezintă conceptul multiaspectual al *puterii*, concretizînd corelația dintre putere și democrație, tipurile de democrație politică legitimă, stabilind sferele influenței politice și funcțiile atribuite puterii. Este importantă aprecierea sarcinii ce trebuie să-i revină puterii prin descoperirea mecanismului de apariție a instanțelor și a activității specializate care au scopul de a asigura echilibrul social.

Temele: *Sistemul politic* (IV), *Regimul politic* (V), *Statul ca instituție politică fundamentală a sistemului politic* (VI) tratează și analizează teoria generală a sistemelor prin prezentarea conceptelor - cheie, urmărindu-se evoluția sistemului și regimului politic în R. Moldova. Autorul prezintă regimul politic ca o formă de organizare și funcționare a sistemului politic. Un loc important este rezervat genezei și evoluției statului, insistîndu-se asupra trăsăturilor specifice ale funcțiilor pe care le îndeplinesc.

Prin analiza temelor: *Democrația între ideal și realitate* și *Partide politice și sisteme electorale*, Nicolae Enciu oferă explicații asupra naturii democrației – dezvoltării sale conceptuale, precum și asupra cauzalității genezei partidelor politice și a sistemelor electorale existente. Informația prezentată ajută cititorul să perceapă adecvat și să promoveze valorile unei societăți democratice.

Principala explicație a depolitizării constă în absența culturii politice – cetățenii nu dispun de ea și nici nu manifestă dorința de a o avea din mai multe motive, unul fiind lipsa cunoștințelor necesare. În tema *Cultura politică* (IX), autorul stabilește mediul de formare a conceptului de cultură materială și spirituală, a mecanismului ce generează (și prin care se manifestă) cultura politică.

Oamenii nu trăiesc izolat, organizarea lor în state dictează anumite reguli de comportament în care se implică puterea: în așa mod, apar relații politice internaționale – subiect tratat în tema a X-a. Egoismul uman l-a generat și pe cel statal, ultimul fiind limitat de norme ce se impun pentru păstrarea stabilității. În acest context, se înscrie rolul geopoliticii.

Relațiile dintre state au provocat tendințe vizibile de integrare. În tema a XI-a, autorul menționează cauzele acestor procese, documentîndu-se prin conceptele cunoștințelor autori ce au tratat această problemă.

În final (tema XII), Nicolae Enciu face prognoza politică. În dependență de cunoașterea mai multor factori: legitățile fenomenelor reale și teoretice, istorie, comportament politic, etc., scenariul pretins al viitorului este mai aproape sau mai distanțat de viitorul real.

Netăgăduita originalitate a cursului se impune prin modalitatea structurării și analizei conținutului. Este pentru prima dată cînd în lucrările de acest gen sînt valorificate particularitățile naturii și funcției politicului în Republica Moldova. Cursul de *Politologie*, elaborat de Nicolae Enciu, generează un eficient proces de reconstrucție a unei conștiințe individuale, fondată pe o bază informațională solidă. Prin urmare, recomandăm cursul nu numai studenților, dar și publicului interesat, avizat. Această nouă apariție editorială contribuie mult la dezvoltarea culturii politice din republica noastră.

Lidia PADUREAC, doctor în istorie

Margareta Curtescu ETERNUL ORFEU

Chișinău, Știința, 2005

La finele anului 2005, la editura „Știința” în colecția „Opera aperta” a apărut volumul „Eternul Orfeu” al poetei și criticului literar Margareta Curtescu. Autoarea și-a asumat cu responsabilitate „monografierea diacronică a unei teme, clasicizată deja, cea a lui Orfeu”, o temă care reunește o bogată structură motivică și care este reflectată amplu în literatura universală.

Cartea este structurată, academic, în două părți. Punctul de pornire al studiului îl constituie disocierile în cadrul noțiunii de mit. Pornind de la opiniile lui Platon și Aristotel, autoarea a reconstituit biografia conceptului de orfism, apoi a urmărit cu perseverență subtilitățile relației de complementaritate mit – literatură și statutul de pretext al istoriei mitice pentru opera literară, care valorifică, în concepția autoarei, la alte cote artistice, scenariul original. În scopul descrierii diacronice a fenomenului, s-a apelat la investigarea imaginarului poetic și a relației creatorului cu referentul.

În partea a doua a lucrării, cercetătoarea a luat în dezbatere manifestările elementelor orfice în lirica poezilor Mihai Eminescu, Valile Voiculescu, Cezar Baltag, Nichita Stănescu, Radu Cârneli, Horia Zilieru, Nicolae Dabija și Leonida Lari, care au imprimat efigiei eroului mitic semnificații variate.

Pornind de la fenomenul identificării poezilor cu arhetipul, autoarea a realizat o tipologie a poezilor orfici, identificând două tipuri: *ascensional* și *descensiv*. Primul tip se referă la poezii - cântăreți, ini-

țiați și vizionari. Manifestări elocvente ale acestui tip au fost depistate în poezia lui Mihai Eminescu, Alexandru Macedonski, Lucian Blaga, Ion Barbu, Ștefan Aug. Doinaș ș.a.

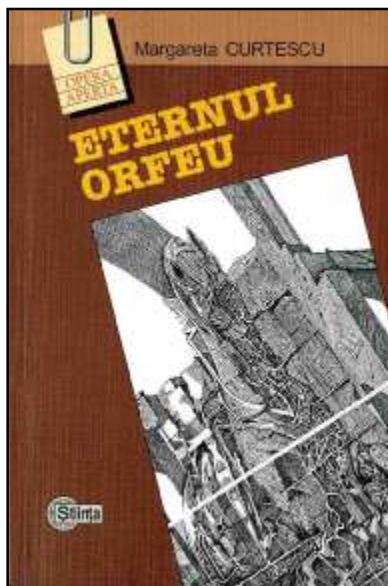
Al doilea tip, descensiv, îi include pe îndrăgostiții damnați, deconcertați, creația lor mărturisind despre declinul destinului provocat de eșecul din lumea subterană. În această categorie a încăput lirica poezilor Al. Philippide, care propune recitirea mitului orfic prin prisma ironiei și a parodiei, în consecință, negîndu-i condiția de sursă lirică productivă, și a lui Eugen Jebeleanu, care propune imaginea unui Orfeu coborît în infernul propriei sensibilități torturate de absența ființei iubite.

Ultimul compartiment al lucrării este dedicat Euridicei, femininului răas pe tărîmul tenebrelor. Recurența simbolului, în operele literare, este un argument convingător precum că aventura readucerii femeii mitice din Hades durează la nesfîrșit, or, Euridice este expresia poeziei pure care urmează să fie extrasă din haosul verbal.

Bine structurată, într-o condiție grafică impecabilă, scrisă într-un stil elevat – științific, cartea Margaretei

Curtescu oferă posibilitatea studierii unei teme mai puțin populare în spațiul investigațiilor literare de la noi, cea a mitului orfic.

Tatiana POTÎNG,
asistent universitar

Nina Socoliuc, Victoria Cojocaru

Fundamente pentru o știință a educației copiilor de vârstă preșcolară

Chișinău, Ed. Cartea Moldovei, 2005

Lucrarea *Fundamente pentru o știință a educației copiilor de vârstă preșcolară* este, cum se susține în prefață, o premieră în literatura de specialitate și constituie o sinteză a fundamentelor pentru o știință a educației preșcolarelor. Volumul, de fapt, poate fi numit manual și este destinat în primul rând studenților facultăților pedagogice, care se pregătesc să devină specialiști performanți în instituțiile preșcolare. Aș vrea să remarc (rezumativ) câteva calități indiscutabile ale lucrării în discuție:

- Ea cuprinde integral conținuturile la pedagogie, necesare pentru pregătirea teoretică a studenților.
- Conținuturile sînt decodificate din perspectiva realizării “noilor educații” propuse pentru implementare în ciclul preșcolar de expertii UNESCO.
- Autorii și-au structurat ideile și materiile în 13 capitole, raportându-le la realitățile și tradițiile instituțiilor preșcolare din Republica Moldova (lucrarea reflectând, în acest sens, politica educațională a statului în acest ciclu de educație).
- Sunt valorificate cercetările moderne cu referință la formarea personalității educa-

torului secolului XXI și indicate competențele profesionale ale managerului care trebuie să dirijeze pe nou - în stil democratic – o instituție preșcolară.

- Conținuturile prezentate constituie un reper epistemologic important pentru metodicile particulare.

Ar mai fi de subliniat și coerența discursului analitic, relevanța demonstrațiilor și gradul de utilitate al soluțiilor propuse. Calitățile enumerate plus varietatea și probitatea conținuturilor fac lucrarea *Fundamente pentru o știință a educației copiilor de vârstă preșcolară* atractivă atât pentru studenți, cît și pentru părinți, educatori și manageri ai instituțiilor preșcolare, pentru toți cei care au menirea să realizeze, de fapt, un obiectiv comun – crearea premiselor de formare a unei personalități armonios dezvoltate, libere și creatoare, capabilă să se afirme în societate.

Lora CIOBANU, doctor în
pedagogie

Mirajul copilăriei

Diana VRABIE, *doctor în filologie*

Borges, marele bibliotecar orb, remarcă că o carte este un lucru între lucruri, un volum pierdut între volumele care populează indiferentul univers, pînă ce își găsește cititorul, omul hărăzit simbolurilor, conotațiilor lui. Dincolo de jocul lor cotidian petrecut cu pasiune și fantezie, copiii ascund o lume complexă, cu trăiri adevărate pe care încearcă să o descifreze în cărțile care li se oferă. În ce măsură se regăsesc ei însă în aceste cărți, cât de bine le satisfac acestea orizontul lor de așteptare, cât de profund surprind ele ceea ce vor copiii să găsească, rămâne de discutat.

Din păcate, despre literatura pentru copii se vorbește astăzi din ce în ce mai puțin. A devenit un truism afirmația că ea este *Cenușăreasa* mării literaturi, iar cercetătorii s-au grăbit să o situeze undeva la frontierele mării literaturi. Literatura pentru copii nu este o altă literatură, ci este constituită din lucrările care investighează un univers specific vârstei mici, năzuințele, aspirațiile și visele acestora. Așadar, literatura pentru copii există ca literatură ori nu există deloc; în acest sens, trebuie spulberată legenda creată în trecut asupra „genului minor” care ar fi creația literară pentru copii. Copiii sunt *minori*, dar cartea scrisă pentru ei trebuie să întrunească condițiile *majore* ale măiestriei artistice, căci numai atunci ea își va îndeplini rolul pentru care a fost creată. Este cel puțin ciudat ca literatura universului mirific al vârstei noastre dintâi să fie tratată ca o rudă săracă a literaturii „mature” (ca și

cum ar exista și una „imatură”, afară de cărțile minore). Literatura pentru copii există, se vede bine cum editurile concurează între ele pentru a publica, în diferite colecții, basme, legende, mituri, cărți de aventuri, de inspirație istorică, S.F. ș.a., însă nu se știe decât în mică măsură care sunt valoroase, care sunt de nivel mediu și care pot fi calificate drept „maculatură”! În mod evident, o analiză extinsă a domeniului LPC nu se așteaptă la aprecieri notabile, mai ales că în literatura română critica nu este prea receptivă față de acest domeniu sau mai exact spus nici un critic mai important nu acordă deliberat atenție unui domeniu considerat fie inautentic - ca scriitură, fie neevaluabil ca produs estetic autonom. Este inexplicabilă dezinteresarea criticii, a istoriei literare față de acest gen de creație, a cărui menire nu este doar funcțională, ci și estetică, frumosul fiind o condiție *sine qua non* și pentru literatura în chestiune.

Literatura pentru copii constituie astăzi un domeniu de studiu deosebit. Raportul dintre acest domeniu și întreaga sferă a literaturii a provocat numeroase discuții. De altfel, orice discuție despre literatura pentru copii are de înfruntat un demers fastidios pentru probarea „apartenței” acesteia la conceptul de literatură. Suficient să spunem pentru această tipică reacție de „suspectare” a literaturii pentru copii că în **Biografia ideii de literatură** (vol. II), Adrian Marino regăsește locul literaturii pentru copii în domeniul *paraliteraturii*. Unii dintre

participanții la discuție doresc să arate că este vorba, de fapt, de un sector care ar avea mai multe contingențe cu pedagogia decât cu literatura, așezând literatura pentru copii și problemele imaginarului infantil într-un câmp disputat al științelor educației, al esteticii și chiar eticii. Literatura pentru copii nu acoperă însă sfera educativului și este inadmisibilă *subordonarea literaturii de către didactică*. Tocmai aici stă miezul confuziei, când vorbim despre literatura pentru copii. Fiindcă, sunt luate drept literatură — benzile desenate, cărțile de colorat sau cu text puțin. Acestea sunt însă, cel mult „literatură de consum”, un fel de prelungire a jucăriilor în plan spiritual. Benzi, cărți de colorat uitate, părăsite cu vremea de copii, așa cum tot cu trecerea anilor ei își abandonează și primele jucării prin ungherele camerelor lor. Greșeala pe care o fac unii autori de literatură pentru copii, sau comentatori ai ei, este de a nu disocia între *literatura propriu-zisă a genului*, ce exprimă universul infantil, și pe care cei mici nu o pot gusta în profunzimea, frumusețea acesteia — și *literatura cu virtuți (sau măcar cu intenții) educative declarate*, ce trebuie privită ca o prelungire în plan spiritual a lumii jucăriilor, de care copiii au atâta nevoie: „benzile” cu text puțin, text destinat a le forma celor mici bune deprinderi, a le cultiva atitudini etice, morale etc. Toată lumea știe însă că o carte de colorat sau de versuri săltărețe de tipul: „Cățeluș cu părul creț fură rața din coteț” — vor fi uitate de copii, cu anii, sau aceștia se vor amuza nostalgic, mai amintindu-și din când în când despre ele. Ei nu vor uita însă niciodată **Amintiri din copilărie**, la care se vor întoarce mereu, înseninându-se toată viața de bucuriile unei vârste edenice ireversibile. Nu vor uita și vor reciti, la maturitate, cu sentimentul reîntâlnirii cu anii copilăriei **Prinț și cerșetor, Tom Sawyer, Pinocchio și Cuore**, cărțile lui *Swift* și ale lui *Kipling*; povestirile sau romanele lui *Daniel Defoe, Jules Verne, Walter Scott, Jack London, Mark Twain*, vor relua

Robinson Crusoe și poveștile lui *Andersen, Morcoveață* al lui *Jules Renard*, epopeile lui *Homer* — pentru climatul lor eroic, stare de spirit caracteristic adolescenței ce a incitat întotdeauna toate vârstele omului etc. Copilul pornește în viață alături de Hercule, David Copperfield, Gavroche, Robinson Crusoe, Pinocchio, Tom Sawyer, de Huck, Guliiver, Micul Prinț, de Nică a lui Ștefan a Petrii și Lizuca (mica eroină a lui Sadoveanu) și, atâția alții, traversând meridianele copilăriei sper polii râvniți ai planetei VIAȚĂ.

Așadar, literatura pentru copii urmează să fie compusă la nivelul ei ca artă. Pentru ca ea să atingă coardele cele mai profunde ale universului infantil, scriitorii de literatură pentru copii trebuie să facă apel la propria sensibilitate infantilă, deoarece în atingerea nivelului superior al artei se reușește în funcție de sensibilitatea și talentul scriitoricesc al autorilor și nu de categoria de vârstă umană ce o inspiră sau căreia îi este cumva, destinată. Există, în concluzie, o literatură pentru copii, așa cum există muzică pentru copii, pictură și, mai ales, grafică adresată copiilor și este normal ca viitorii institutori să fie informați și formați pentru dezvoltarea la copii a capacităților de receptare a frumosului în diversele sale forme de manifestare. Dar literatura de acest gen există întâi ca literatură și abia pe urmă pentru copii și tineret. Ea nu poate fi creată ținând seama de așa-zisele adecvări la „un timbru de limbaj” și de înțelegere proprie vârstelor școlare până la adolescență. Reușita unei astfel de cărți ține de talentul și de inteligența scriitorului. O carte bună pentru copii este una bună pentru toate vârstele, întrucât literatura ca artă se situează dincolo de generații și vârste.

ÎN GRADINA (H) UMORULUI

C.: Am văzut la expoziție o carte despre boli. O pot împrumuta?

B.: Luați-o singur de pe standul expoziției. Cititorul aduce romanul lui **Goethe Suferințele tânărului Werther**.

B.: Păi bine, cartea nu este despre boli.

C.: Dar este despre suferințe.

ăăă

B. Titlul cărții și numele autorului, vă rog.

C.: Din păcate, nu le știu, dar țin bine minte că volumul mirosea plăcut.

B.: Cu părere de rău, la noi cărțile nu sunt aranjate pe raft după miros.

ăăă

Telefonul sună îndelung.
Bibliotecarul ridică receptorul și întreabă:

- Numele?

C.: Îmi puteți da aceleași cărți pe care le-am solicitat și săptămîna trecută.

B.: Autorii? Titlurile?

C.: Bine, dar cum de nu le-ați reținut, doar Dvs m-ați servit atunci.

ăăă

C.: **Informatica**, vă rog.

B.: Autorul?

C.: De autor nu este nevoie.

ăăă

C.: Aveți cîntecul **Lacul lebedelor** de **Ceaikovski**?

B.: Desigur. (Îi propune un **CD**)

C. (mirat): Aveți un album întreg?

ăăă

Un cititor se învîrte disperat prin sala de Cataloage.

B.: Ce căutați?

C.: Catalogul INTERNET-ului.

ăăă

C.: Dați-mi, vă rog, **Fecioara de Voltaire**.

B.: Puteți lua **Fecioara din Orlean** de la sala de împrumut nr.1.

Cititorul vine la sala de împrumut indicată și cere **Fecioara**.

B.: Scuzați, **Fecioara** este deja împrumutată.

ăăă

C.: Nu vă supărați, pot să lucrez la calculator și apoi să transmit informația pe calculatorul meu personal?

Bibliotecara de la recepție, proaspăt angajată în serviciu, crede că dialoghează cu o colaboratoare a bibliotecii și răspunde:

- Da, poftim.

C.: Am încheiat lucrarea. Puteți s-o transmiteți.

B.: Numele calculatorului?

C.: Pentium.

B.: Clar, da ce adresă are în rețea?

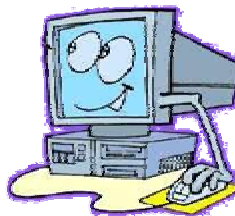
C.: Str. Păcii 118/23.

B.: Cum, Dvs nu sunteți colaborator al bibliotecii?

C.: Nu.

B.: Dar aveți o dischetă ca să copiați informația?

C.: Nu, dar ce, trebuie?

ăăă

B.: Ce doriți?

C.: De la Dvs nimic. Data precedentă m-a deservit o doamnă în roșu.

B.: Și?

C.: Chestia este că ea mi-a plăcut foarte mult.

ăăă

C.: Solicit câteva cărți despre dauna fumatului.

Concomitent se adresează colegului său:

- La fumat să nu ieși fără mine.

B.: Ce solicitați?

C.: Bibliotecarul.

B.: Eu sînt.

C.: Nu. Eu o aștept pe bibliotecara care ieri era îmbrăcată în rochie verde.

B.: Dumneaei va veni în schimbul doi. Vă pot ajuta eu cu ceva: autorul, titlul?

C.: Nu pot ști - cartea era la fel de culoare verde.

ăăă

C.: Îmi puteți da ceva literatură despre cinste și demnitate.

B.: Numai la comandă.

ăăă

***Bijuterii intelectuale înregistrate de
Silvia CIOBANU,
șef Serviciu Săli de Lectură***

- **Voltaire a scris peste două sute cincizeci de mii de scrisori.**